

Acrocephalus

64

naslov uredništva address of the editorial office	61000 Ljubljana, Langusova 10
glavni urednik managing editor	Iztok Geister, 64202 Naklo, Pokopališka 13, tel. 064/47 170
uredniški odbor editorial board	Iztok Geister (oblikovalec, lay out), Bojan Marčeta (za fotografijo, photography) Slavko Polak (za ilustracije, drawings), Andrej Sovinc (pomočnik glavnega urednika, assistant editor)
uredniški svet editorial council	dr. Miha Adamič, Janez Gregori, Andrej Hudoklin, dr. Boris Kryštufek, dr. Sergej D. Matvejev, Andrej Sovinc, Dare Šere, Davorin Tome, dr. Andrej Župančič
lektor in prevajalec revised and translated by	Henrik Ciglič
tisk print	Tiskarna Hren grafika, Ljubljana, Cesta v Gorice 40
cena	10 DEM za številko, letna naročnina 30 DEM
naklada	500 izvodov

**DRUŠTVO ZA OPAZOVANJE IN PROUČEVANJE PTIC SLOVENIJE
BIRD WATCHING AND BIRD STUDY ASSOCIATION OF SLOVENIA**

naslov, address	61000 Ljubljana, Langusova 10, tel. 061/12 32 631
društveni prostori uradne ure in srečanja	Ljubljana, Žibertova 1 četrtek med 18. in 20. uro
predsednik president	Franci Janžekovič 62000 Maribor, Maistrova 10 tel. 062/20 618
podpredsednik vicepresident	Franc Bračko 62000 Maribor, Gregorčičeva 27 tel. 062/29 086
tajnik secretary	Peter Trontelj 61000 Ljubljana, Cesta na Laze 27 tel. 061/575 732
blagajnik treasurer	Tatjana Čelik 63320 Velenje, Stantetova 8 tel. 063/858 888
žiro račun	50100-620-133-05-1018116-2385287
izvršilni odbor executive board	Andrej Bibič, Franc Bračko, Luka Božič, Tatjana Čelik, Izток Geister, Tomaž Jančar, Franc Janžekovič, Primož Kmecl, Bojan Marčeta, dr. Sergej D. Matvejev (častni član), Borut Mozetič, Miro Perušek, Dare Šere, Peter Trontelj, Milan Vogrin, dr. Andrej Župančič (častni član)
letna članarina	30 DEM za posameznike (10 DEM za učence in študente, 5 DEM za podmladek) in 200 DEM za ustanove
International Girobank	No. 50100-620-133 7383-99885/0

Mnenje avtorjev ni nujno tudi mnenje uredništva.

Revijo sofinancira Ministrstvo za znanost in tehnologijo Republike Slovenije

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-226/92 z dne 4. 3. 1992 sodi revija med proizvode, za katere se plačuje 5 % davek od prometa proizvodov.

Prvo opazovanje črne njorke *Cepphus grylle* v Sloveniji

First observation of Black Guillemot *Cepphus grylle* in Slovenia

Luka BOŽIČ
Borut ŠTUMBERGER

OPIS OPAZOVANJA:

Prvo opazovanje:

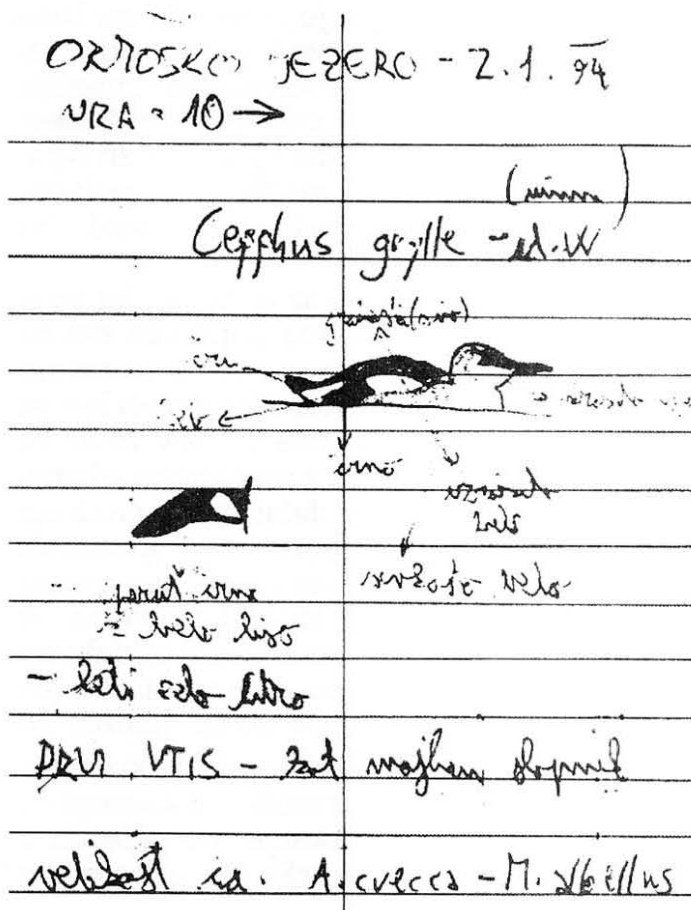
Dne 2. januarja 1994 je bilo ob 10. uri v Ormožu jasno in za ta letni čas razmeroma toplo (7 °C). V zraku se je čutila praznična utrujenost in lenobnost, pa tudi na jezeru je bilo vse mirno. Že ob prvem pogledu na s soncem obsijano gladino sem ugotovil, da so nekaj dni počitka preživeli tudi italijanski lovci, ki so še pred prazniki neusmiljeno pustošili po jezeru. To je obetalo lep opazovalni dan.

Napotil sem se po levem nasipu, kjer je od metrskega decembrskega snega ostalo le še borih deset centimetrov. Po nekaj minutah hoje je moja pozornost pritegnila "raca", ki je z veliko hitrostjo letela po toku reke navzgor. Ko sem jo ujel v daljnogled, je naredila zavoj in pristala na vodi. Po pristanku se je za kratek čas potopila. Pogled skozi teleskop je povedal, da mi je Ormoško jezero, kot že tolikokrat, ponovno namenilo veliko presenečenje. Pri ugodni svetlobi, ob ne preveliki oddaljenosti, sem ugotovil, da sem se srečal z izrednim gostom iz družine njork *Alcidae*. Ker fotoaparata nisem imel, sem njorko kljub slabim risarskim sposobnostim skiciral. Pri natančnem opazovanju skozi teleskop sem si njorko dobro ogledal in s terenskim priročnikom v roki ugotovil, da gre za črno njorko *Cepphus grylle*.

Na vodi je dajala vtis zelo majhnega slapnika, glede velikosti pa je ustrezala malemu žagarju *Mergus albellus*, ki je bil v bližini. Od daleč je bila videti precej svetle (bele) barve, še posebej pa je zbujala pozornost velika bela lisa v peruti. Peruti so bile črne barve, prav takšen je bil tudi nekoliko navzgor zavihan rep. Hrbet je bil siv s posameznimi temnimi črticami; dajal

je vtis rahle grahavosti. Zadnji del trupa pod repom je bil snežno bel. Ob sicer sivem temenu je imela na čelu nekaj temnih črtic, izrazitejša temna črta se je vlekla med korenem kljuna in očesom. Popolnoma bela lica in grlo so prehajali v sivkasto navdahnjene, vendar še vedno bele prsi. Boki so bili enake barve. Na skici je morda videti, kot da bi bil kljun privihan - to ne drži, je le plod omenjenih risarskih sposobnosti. Bil je torej ozek, koničast in temne barve.

Slika 1: Faksimile iz ornitološke beležnice (L. Božič)
Fig. 1: A facsimile from the ornithological notebook (L. Božič)

Črna njorka je potem ves čas opazovanja plavala po toku navzdol in si nekaj časa urejala perje. Po 15 minutah opazovanja je odletela na hrvaško stran jezera. Letela je zelo hitro, tik nad vodno gladino. Zgornja stran je bila v celoti temna, razen dveh pozornost zbujujočih belih lis na perutih. Čez približno eno uro sem jo ponovno opazoval nedaleč od zapornic jezu. Skupaj s številnimi mlakaricami *Anas platyrhynchos* je počivala na vodni gladini, za okolico pa se sploh ni zmenila. Kmalu zatem so se vse race iz neznanega vzroka splašile in z njimi je po vsej verjetnosti odletela tudi njorka, saj je nisem več zasledil. Popoldne sva s kolegom B. Štumbergerjem dvakrat pregledala celotno ormoško akumulacijo, vendar njorke nisva več opazila.

Doma sem črno njorko determiniral kot odrasel primerek v zimskem perju. Sicer zelo podobni mladostni primerki imajo značilno belo liso v peruti temno progasto.

Drugo opazovanje:

Naneslo je tako, da sva se s kolegom L. Božičem 2. januarja 1994 srečala v Ormoških lagunah v trenutku, ko je veliki srakoper *Lanius excubitor* zgrabil neznan plen, v lagune pa so prileteli labodi grbci *Cygnus olor*. Prav čudno se mi je zdelo, da mi Luka ni prišel naproti, marveč se je sede samozadostno in obenem skrivnostno smehljal na stopnicah razdelilne postaje s sendvičem v roki. Ko sem prišel do njega, je zmago-slavno potegnil beležnico izžepa, mi pokazal najnovejšo vrisano skico in mirno dejal: "Na jezeru je njorka!"

Dogodki naslednjih ur in nekaj dni so si sledili z bliskovito naglico. Zapeljala sva na hrvaško stran jezera, da bi v idealnih opazovalnih okoliščinah njorko videla kar se da dobro. Kot da bi se bila vdrla v vodo! Ni je bilo videti in tako sva v mrzličnem iskanju njorke ob vetru, ki je že delal valove na drugi strani jezera, dobrih dvajset minut opazovala plavajočo pločevinko, na kateri sva videla skoraj vse značilnosti njorke. Le potopiti ali vzleteti ni hotela. Celo roke sva si podala ob imenitnem odkritju. No, kakorkoli že, po manjšem razočaranju sva iskala naprej, se odpeljala na varaždinsko dravsko akumulacijo, ponovno na ormoško in kasneje na ptujsko akumulacijo. Iskanje sva sklenila z ugotovitvijo, da je njorka že odletela z

ormoške akumulacije. Tega dne zvečer sem poklical vse razpoložljive opazovalce, ki bi naslednji dan (delovni ponedeljek 3. januarja) njorko bili pripravljeni iskati. Obenem sem poklical po društveni vroči liniji nacionalnega organizatorja zimskega atlasa, da mi je posredoval dragocene informacije za nadaljnje iskanje, glede na opazovalne izkušnje, ki jih je pridobil na Helgolandu. Tako je na Ptujskem jezeru akcijo iskanja vodil kolega M. Vogrin, sam pa sem bolj za šalo in brez velikega pričakovanja ponovno prevzel Ormoško jezero. Po dveurnem iskanju v talečem se snegu (8 °C ob okoli 13h) sem čisto na koncu jezera ob zapornicah še zadnjič postavil teleskop, pri čemer me je zaradi vztrajnega opazovanja skozi leče pričela boleti glava. Njorka ni! Odmaknil sem pogled od teleskopa z namenom, da bi ga sestavil, ko jo zagledam. Največ petnajst metrov stran me je mirno opazovala. Kakšna kardinalna začetniška napaka! Medtem ko sem jo s teleskopom iskal po jezeru, je bila mogoče že ves čas le nekaj metrov stran od mene, morebiti je celo sedela oddaljena le kake tri ali štiri metre na nasipu. Naslednjih nekaj trenutkov je bilo nepozabnih. V značilni beli lisi na perutih sem videl dve blagi, sivi, rahlo poševni črti, tretja pa je bila manj izrazita. Ko je njorka odprla kljun, se je pokazala rdeča obarvanost, oglasila pa se je s tankim, tresočim se piskom. Ko se je potopila, je izvorno brcnila "v prazno" z nogami v zrak. Zvalil sem se z nasipa po fotoaparatu, ki sem ga bil pustil v avtu. Ko sem se vrnil, je bila njorka že kakih 50 m oddaljena. Ob tej prigodi pa sem naredil kakih 8 posnetkov, ki so me, ko je bil film razvit, resnici na ljubo zaradi neznatne pike na filmu kar nekam razočarali. Njorka se je potem štirikrat potopila in odletela kakih 150 m dlje, kjer se je šestkrat ponovno potopila in tik nad vodno gladino preletela razdaljo 200 m, tam pa se je ves proces ponovil. Kasneje se je čistila in počivala ter se še enkrat značilno oglasila. Zanimivo je, da se prej omenjenih sivih črt na beli perutni lisi že z razdalje 50 m s teleskopom ni več videlo. Po polurnem opazovanju sem oddrvel domov v upanju, da bova z gospodom V. Lašičem to izredno opazovanje dokumentirala tudi z videokamero.

Naslednji dan (4. januarja) pa sva z g. Lašičem njorko zaman iskala. Lovski bobni so klicali k smrti. Italijanski klavci so skupaj

s hrvaškimi lovskimi brati za ta dan ob 11h končali svoj krvavi posel na jezeru. Od mnogih tisočev vodnih ptic jih je na jezeru ostalo le par sto. So pa po kratkem zatišju, ko so s čolni jezero zapustili, pobijali z veliko ihto po najbližji okolici. Grmenje pušk ni prenehalo niti za trenutek. Vsak pri sebi preklinjajoč sva zato z g. Lašičem jezero po eni uri zapustila. Je mar padla tudi njorka? Na mestu, kjer sem jo dan prej opazoval, je plavalala le še plastična maketa race sivke.

KOMENTAR

Ta cirkumpolarna izrazito severno morská ptica prezimuje nam najbližje na obalah severnoevropskih morij. Po gnezditvi se ne seli v tolikšni meri in tako daleč na odprto morje kot druge vrste njork, saj se prehranjuje v obalnem pasu. Tako domnevno obstaja večja verjetnost, da se izjemoma pojavi tudi v notranjosti (povzetek po več citiranih in necitiranih avtorjih). Prvo doslej znano opazovanje te vrste v Sloveniji, povrhu še v notranjosti, je izjemna redkost tudi v srednji Evropi. V notranjosti srednje Evrope je bila opazovana zelo redko. Sloveniji najbližje opazovanje črne njorke podvrste *C. g. grylle* je pri otoku Krku na Hrvaškem iz leta 1903 (Matvejev & Vasić 1973), drugo najbližje opazovanje subspecifično nedoločljive njorke pa je z reke Labe na Češkem 17. februarja 1979 (Glutz von Blotzheim & Bauer 1982 po Urbanek 1979). Po avtorjema dostopnih podatkih v drugih sosednjih državah oz. bližini Slovenije črna njorka doslej ni bila opažena.

Z geografsko nekoliko bolj širokega kota je črna njorka opažena nedaleč od zadnjega jugovzhodnega okrajka Alp - Pohorja v subpanonskem biogeografskem področju na zaježitveni akumulaciji reke Drave. To območje z izrednim geografskim položajem in naravnimi danostmi sta v preteklosti že obiskala dva za slovenske in širše razmere izredno redka severna morská gosta: mormon *Fratercula arctica* in ledni viharik *Fulmarus glacialis*. Spektakularna jata okoli 20 mormonov (eden je bil ustreljen) je bila opažena 1. novembra 1983 v gramoznici nedaleč da Vratje vasi pri Gornji Radgoni ob Muri (Grošelj 1990), danes že legendarni ledni viharik pa je bil ujet 5. decembra 1922 na zaježitveni akumulaciji Fala na Dravi

(Reiser 1925).

Ker realno verjetno ni pričakovati, da je njorka priletela na Ormoško jezero iz mediteranskega bazena, ampak iz severne smeri, torej severnoevropskih morij, je hipotetično preletela po najkrajši možni zračni razdalji med Baltikom pri izlivu Odre in Ormožem najmanj 784 km (najbližnja zračna črta do Jadrana med Kopro in Ormožem meri 211 km).

Avtorja sta mnenja, da je opazovana črna njorka odrasel osebek v zimskem perju, podvrsta pa glede na okoliščine opazovanja seveda ni določena.

Kdaj je črna njorka priletela na Ormoško jezero, je težko reči. Več kot mesec dni izjemno slabega vremena z meglo, močnim sneženjem, visokim snegom, dežjem in nizkimi temperaturami je bolj ali manj onemogočil redno opazovanje na vseh vodnih površinah v širši okolici, kot tudi na ormoški akumulaciji. Ob zadnjem "dobrem" rednem opazovanju na Ormoškem jezeru dne 18. 12. 1993, ko so po jezeru pustošili lovci, še ni bila opažena. Verjetni neposredni razlog za odhod je oživitev lovskih dejavnosti na jezeru. Večkratno kasnejše preverjanje žal ni obrodilo sadov.

LITERATURA:

GLUTZ VON BLOTZHEIM, U. N., K. M. BAUER (8, 1982): Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden.

MATVEJEV, S. D., V. F. VASIĆ (1973): Catalogus faunae Jugoslaviae. Aves, SAZU. Ljubljana, str. 55.

GROŠELJ, P. (1990): Mormon *Fratercula arctica* - prvi zapis za Slovenijo. *Acrocephalus* 11, št. 46: 85-86.

REISER, O. (1925): Die Vögel von Marburg an der Drau. Graz.

POVZETEK

Od 2. do 3. januarja 1994 je bila na Ormoškem jezeru opazovana črna njorka *Cephus grylle*. Njorko sta ločeno opazovala dva opazovalca, eden s teleskopom (2. januarja), drugi z razdalje 15 metrov (3. januarja). Odkritje je dokumentirano z risbo in fotografijo. Črna njorka se v srednji Evropi pojavlja redko, iz sosednjih držav je znan

podatek za otok Krk (Hrvaška) iz leta 1903. Črna njorka je bila tokrat v Sloveniji opazovana prvič.

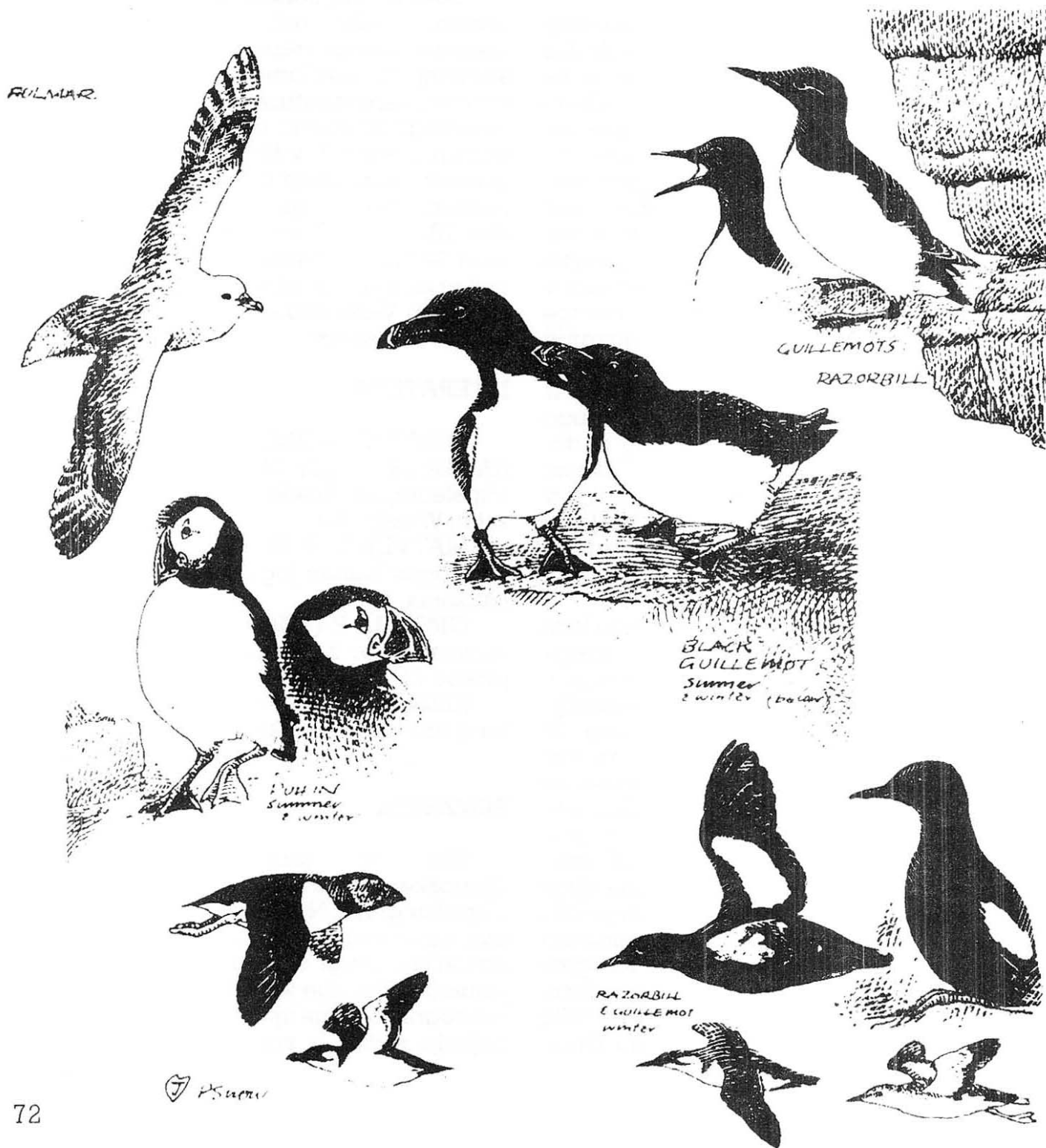
on January 2nd, and at a distance of no more than 15 yards on January 3rd. The event was documented with a drawing and a photograph.

SUMMARY

A Black Guillemot *Cephus grylle* was observed at Lake Ormož on January 2nd and 3rd 1994 by two observers. The bird was watched separately, i. e. through a telescope

This bird occurs in Central Europe very rarely; the only record from the neighbouring countries is the one from the island of Krk (Croatia) in 1903. In Slovenia, however, the Black Guillemot was observed for the very first time.

Luka Božič, Pintarjeva 16, 62000 Maribor
 Borut Štumberger, Cirkulane 41, 62282 Cirkulane

Selitev plašice *Remiz pendulinus* prek Slovenije - novi dokazi za vzhodno selitveno pot

Migration of the Penduline Tit *Remiz pendulinus* over Slovenia - new evidence confirming its eastern migration route

Dare ŠERE

STANJE PO EVROPI

V 19. stol. je plašica (*Remiz pendulinus*) gnezdila v glavnem v podonavskih državah, drugod je bila redka. Po letu 1950 pa je začela širiti svoj areal. Jeseni 1961 je bila po vsej Evropi zabeležena večja invazija te ptice, njen gnezditveni areal se je širil proti jugozahodu do Španije, Velike Britanije na zahodu, prek Danske in Švedske pa v pribaltske države (Litva, Latvija in Estonija) in celo na Finsko (Zink 1981, Valera et al., 1990, 1993, Cramp & Perrins 1993, Bezzel 1993, Glutz von Blotzheim & Bauer 1993).

SELITEV, PRELET, GNEZDENJE IN PREZIMOVANJE

Leta 1981 je izšel "Selitveni atlas evropskih ptičev", v katerem je obdelanih 111 različnih najdb plašice (Zink 1981). Na osnovi teh najdb je Zink prišel do zanimivih zaključkov. Ko mladiči zapustijo gnezdo in postanejo samostojni, se razpršijo. Tako so že 17. avgusta v Italiji ujeli mladiča plašice, obročkanega na Poljskem. Ob tem je treba dodati tudi to, da je imela plašica še pred leti status klateža (t. j. vrste, ki jo lahko zabeležimo na različnih mestih ne glede na časovno obdobje). V gnezditvenem arealu pa se pojavlja brez pravih zakonitosti glede smeri selitve ali obdobja pojavljanja. Leta 1961 je Bauer s podatki in najdbami z Nežiderskega jezera potrdil, da je plašica selivka, čeprav so bili posamezni osebki opaženi tudi pozimi. Danes velja, da naj bi bile severne in srednjeevropske populacije selivke, južno-evropske pa stalnice (Zink 1981, Glutz von Blotzheim & Bauer 1993). Zanimivo je tudi to, da so bile v nekaterih letih prave invazije plašic. Odrasli osebki včasih migrirajo tudi v času gnezdenja. Na

osnovi barvnih obročkov so v Nemčiji ugotovili, da imajo lahko plašice v istem letu dve legli (prvo in drugo gnezdo), ki sta lahko do 20 km vsaksebi (Franz 1988). Znana sta tudi dva primera, ko je imela obročkana plašica drugo gnezdo (v istem letu) 200 km proč od prvega gnezda (Franz et al. 1987).

Plašica je dnevna selivka, s tem da ima na selitvi rada tople dni, orientira pa se največkrat po rekah (Franz 1993).

Zanimiva je trditev, da se plašice iz srednje in vzhodne Evrope selijo v svoja prezimovališča v južno Evropo v dveh selitvenih smereh, severno ali južno od Alp; le nekatere izmed njih naj bi Alpe tudi prečkale. Pomembno je, da nekatere plašice ti dve selitveni poti tudi menjajo (Zink 1981, Franz 1993). Jesenska selitev poteka v septembru, oktobru in delno še v novembru.

Prezimovanje je vezano na območja južne Evrope in Sredozemlja, t. j. od Portugalske in celo Maroka pa tja do Izraela (Zink 1981, Cramp & Perrins 1993, Glutz von Blotzheim & Bauer 1993). Na Nežidersko jezero v Avstriji priletijo prve plašice že konec februarja, glavnina pa se vrne v začetku aprila (Zink 1981, Bezzel 1993, Cramp & Perrins 1993).

V tem prispevku predstavljam, na podlagi najdb obročkanih plašic, nekaj novih podatkov in spoznanj o vzhodni selitveni poti.

PLAŠICA V SLOVENIJI

Naposled je še glasovita umetnica:

"PLAŠICA ali remec je plavčeve velikosti. Prebiva po vrbinah in močvirjih vzhodne in južne Evrope, pride pa tudi k nam in časih tudi gnjezdi, okoli Postojne in Idrije so že našli njeno gnezdo." Tako je zapisal Fran Erjavec v svoji knjigi Domače in tuje živali v

podobah iz leta 1870.

Ta kratki in prijetni opis je ilustriral s čudovito risbo gnezda (mošnje), ki pa ga spletata ptiča, bolj podobna veliki sinici kot plašici. Kasnejša slovenska ornitološka literatura plašice ne omenja; o njej se je začelo spet pisati v zadnjih tridesetih letih.

Leta 1965 mi je sedaj že pokojni L. Breskvar (obročkovalec ptičev v PMS) pripovedoval, kako je na Ljubljanskem barju opazoval ptičke, podobne samcu rjavega srakoperja. Po njegovem naj bi šlo za plašice.

Dne 5. maja 1973 sva s sodelavcem J. Gračnerjem našla plašičino gnezdo na vrbi v sotočju Ljubljanice in Save (Geister & Šere 1974). Do tedaj smo domnevali, da gnezdi le v severovzhodni Sloveniji, v glavnem ob Muri in Dravi. Množičneje pa se je v druge predele Slovenije razširila verjetno po letu 1980, kar pričajo podatki o najdenih nedokončanih gnezdih ob Ljubljani in Iščici (Jančar 1984, Šere 1985).

Prvi rezultati Ornitološkega atlasa Slovenije kažejo, da plašica gnezdi na širšem območju severovzhodne Slovenije, na Ljubljanskem barju in delu Primorske (Geister 1989). V letošnjem letu (1994) plašica še zmeraj gnezdi na Ljubljanskem barju, vendar se je število gnezdečih parov zmanjšalo.

Potem ko smo začeli ptiče loviti z najlonskimi mrežami, mi je I. Geister konec marca 1975 v Stožice prinesel plašico, ki jo je ujel v Bobovku pri Kranju. Plašica se je živahno oglašala, zato sem klice posnel na magnetofonski trak. Že 2. aprila 1975 mi je ob pomoči magnetofonskega zapisa uspelo ujeti v mrežo prvo plašico. Z leti smo posnetke izboljševali in tako smo lahko plašice brez težav lovili za potrebe obročkanja tudi na terenih, ki jih je plašica običajno samo preletela. Po tem letu pa smo plašico začeli spoznavati po oglašanju, in nenadoma smo ugotovili, da nas redno obiskuje na preletu. Spomladi smo največ plašic videvali na cvetočih vrbah, v jesenskem ali zimskem času pa v trstičevju. Z Iztokom sva imela še to srečo, da sva 11. oktobra 1978 v Bobovku ujela plašico, ki je bila obročkana na Češkem. Tako se je začela nezadržna pot vse boljšega poznavanja plašice ob selitvi in preletu. Še najbolj smo se z njo spoznali na vrhniški ornitološki postaji, kjer so se najdbe hitro vrstile, za kar ima največ zaslug naš dobri poznavalec plašice na preletu J. Gračner. Po zaslugi

dobre opreme se je število obročkanih plašic v zadnjih letih zelo povečalo (glej sl. 1); svojevrsten rekord je bil dosežen 7. oktobra 1992, ko je J. Gračner na vrhniški ornitološki postaji ujel v popoldanskem času 358 plašic (do 14. ure samo dve), od teh kar 14 obročkanih v drugih državah. Plašice z našim obročki so bile najprej spet ujete v Italiji. Posebne omembe je vredno opažanje z Dravskega polja dne 8. oktobra 1992, ko so se plašice dobesedno usipale z neba. Priletele so iz smeri S in SV. Jate s po 50 osebkami niso bile nič posebnega (Vogrin 1993).

METODE DELA

Vse plašice smo ujeli v najlonske mreže naslednjih dimenzij: dolžina 12m, višina 3.3m ali 4m, velikost okenca 15mm, število prekatov 4 ali 5. Velika večina jih je bila ujeta ob predvajanju magnetofonskega zapisa klica in petja plašice. Zvočni zapis smo predvajali ob mrežah, pri katerih je bil običajno postavljen šop trstja (*Phragmites* sp.), ki je te ptice še dodatno privabljal.

Najdbe so bile izračunane na osebni računalniku iz baze podatkov, kreirane v dBASE III PLUS (/c/ Ashton-Tate 1985, 1986). Razdalje med posameznimi kraji in smeri najdbe pa v programu QuickBasic 4. 5 (/c/ Microsoft), ki je geografske koordinate kraja obročkanja in najdbe pobiral iz baze podatkov in vanjo vračal izračune. Avtorja programa sta mag. Tomi Trilar (dBASE III PLUS) in Mojmir Štangelj (QuickBasic 4. 5).

Najdbe plašic so razdeljene v deset (10) skupin, ki sestavljajo zaključno celoto. Glavni merili sta bili čas obročkanja in čas najdbe. Glede na to so najprej navedene naše najdbe, sledijo jim tuje. Na koncu vsake skupine je tudi komentar, ki se navezuje na to skupino najdb. V tem delu so objavljene vse najdbe obročkanih plašic od leta 1975 dalje. Pred tem letom takšnih najdb namreč sploh ni bilo.

Razlaga najdbe:

Explanation of the recovery:

oznaka obročka marking of the ring	starost age	spol sex	datum obročkanja date of ringing	kraj obročkanja place of ringing	kot najdbe angle of recovery	obročkovalec ringer
LJUBLJANA A 605567	4 v	m	07. 10. 92 11. 10. 92	Vrhnika, SLOVENIJA, Marano Lagunare, Udine, ITALIA	44D-60km-251°-WSW	(J. Gračner)
način najdbe manner of recovery	datum najdbe date of recovery	kraj najdbe place of recovery	število dni number of days	razdalja v km distance in km	smer n direction of rec	

SPOL/SEX

m = male/samec

f = female/samica

N= North/sever

E= East/vzhod

S= South/jug

W= West/zahod

5 = drugoleten: ptica izvaljena v preteklem koledarskem letu / second year

6 = po drugem letu : ptica izvaljena pred predpreteklim koledarskim letom, vendar ni znano kdaj / after second year, age unknown

KODE STAROSTI (po EURINGU)

0 = starost neznana / age unknown

1 = pullus: gnezdomec / pullus

2 = odraščan, sposoben leteti, starost neznana / full-grown, flying, age unknown

3 = prvoleten: ptica izvaljena v tekočem letu / first year

4 = po prvem letu: ptica izvaljena pred tekočim letom, vendar ni znano kdaj / after first year, age unknown

KODE NAČINA NAJDBE

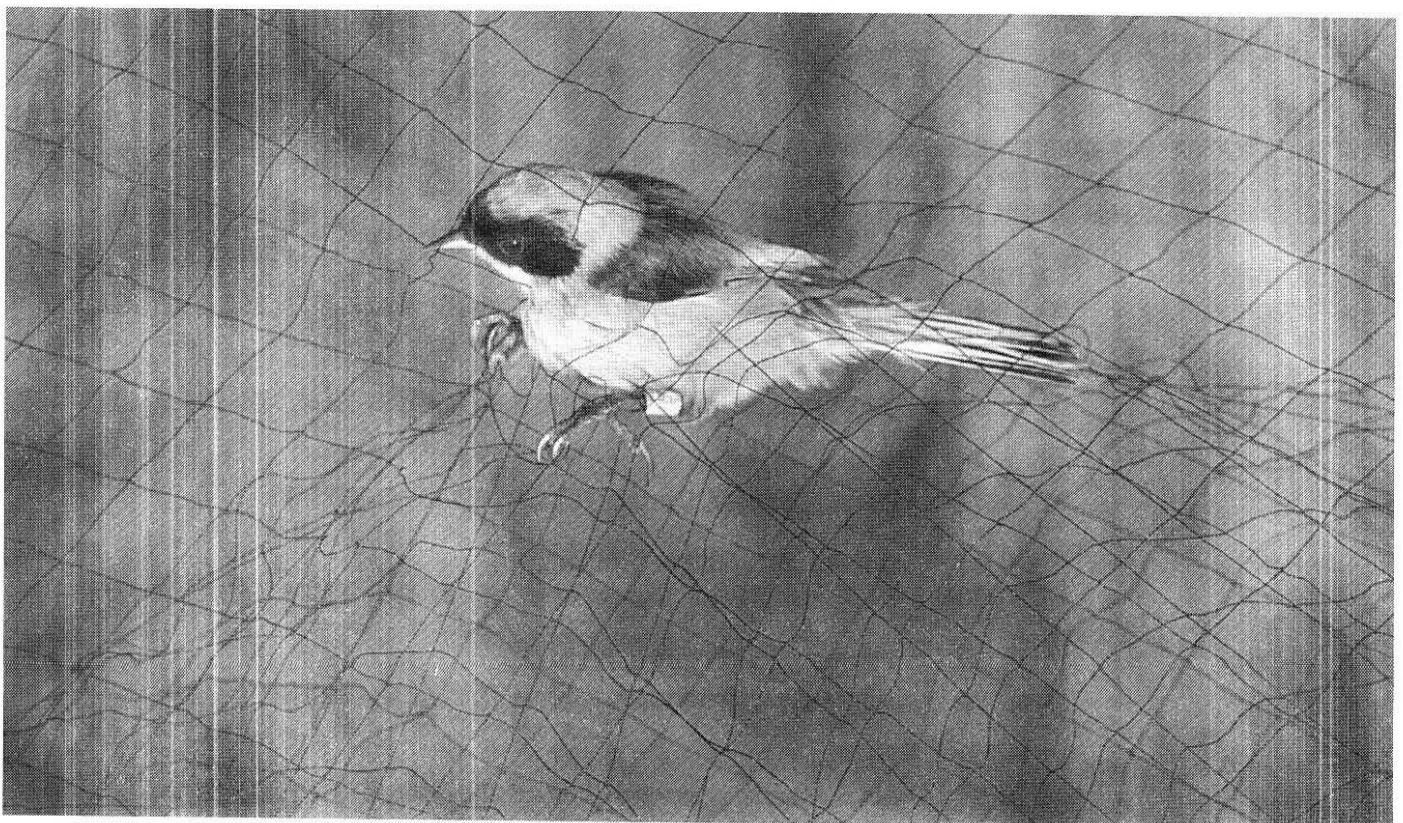
v = ptica ujeta in izpuščena z istim obročkom / caught and released with same ring

vB = ptica ujeta ob gnezdu / breeding where recaptured

t = številka obročka prebrana s teleskopom / ring number read with telescope

Foto 1: Plašica označena z obročkom iz Litve (D. Ševe)

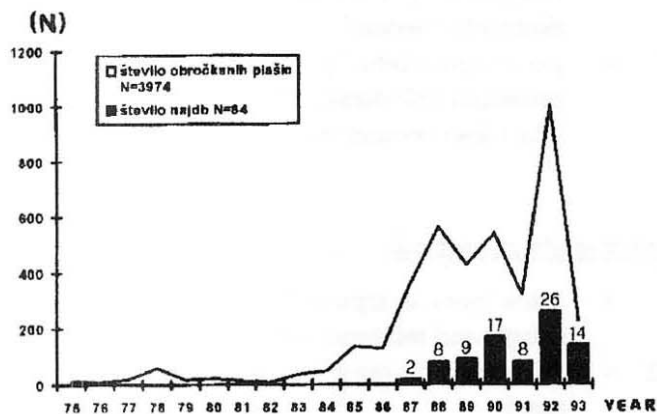
Photo 1: Penduline Tit ring from Lithuania (D. Ševe)

REZULTATI

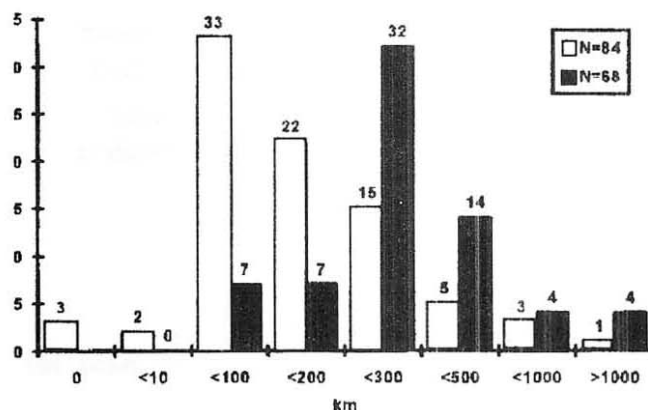
V Sloveniji smo od leta 1975 do 1993 obročkali 3974 plašic, od katerih je bilo ponovno ujetih 84 (= 2, 1%) (Slika 1). Večina plašic (2012) je bila obročkanih na Ornitološki postaji Vrhnika v obdobju od 1987 do 1992, od koder izvira tudi velika večina tujih najdb. S tujim obročkom smo do sedaj v Sloveniji našli 68 plašic. Skupaj smo do sedaj

registrirali 152 najdb, od teh so kar 104 najdbe s postaje na Vrhniki. Največ naših najdb (33) sodi v kategorijo pod 100km, v nasprotju s tujimi najdbami (32), ki spadajo v kategorijo do 300 km (Sl. 2). Največ naših obročkanih plašic so ujeli v sosednji Italiji (49). Večina najdb je iz časa jesenske selitve, bistveno manj jih je iz časa spomladanskega vračanja in gnezdenja, v primerjavi z maloštevilnimi najdbami iz časa prezimovanja.

Sl. 1: Število obročkanih plašic (*R. pendulinus*) v Sloveniji v letih 1975 - 1993 in število najdb.

Fig. 1: Number of ringed Penduline Tits *Remiz pendulinus* in Slovenia from 1975 to 1993 and number of recoveries.

Sl. 2: Število najdb obročkanih plašic (*R. pendulinus*) v Sloveniji (□), ter obročkanih na tujem (■), glede na razdaljo (v km).

Fig. 2: Number of recovered Penduline Tits *Remiz pendulinus* ringed in Slovenia (□) and abroad (■), with regard to distance (in km).

PREGLJED NAJDB

1. SKUPINA

ČAS OBROČKANJA, RINGING TIME: september / oktober

ČAS NAJDBE, TIME OF RECOVERY: oktober / november

ŠTEVILO OBRAVNAVANIH NAJDB, NUMBER OF RECOVERIES: 36

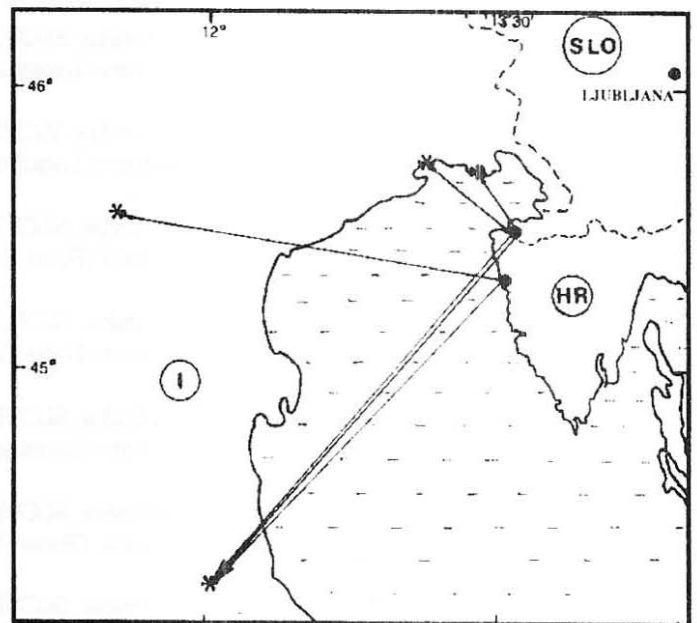
1.	LJUBLJANA A 321344	3 v	13. 10. 88 09. 11. 88	Vrhnika, SLOVENIJA, (P. Grošelj) Chiav. Marina-Scardovari, Porto Tolle, Rovigo, ITALIA, 26D-191km-229°-SW
2.	LJUBLJANA A 344965	3 v	22. 10. 88 09. 11. 88	Ormož, SLOVENIJA, (I. Vreš) Chiav. Marina-Scardovari, Porto Tolle, Rovigo, ITALIA, 17D-338km-238°-WSW
3.	LJUBLJANA A 438623	3 v	15. 10. 89 01. 11. 89	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Preval, Cormons, Gorizia, ITALIA, 16D-61km-271°-W
4.	LJUBLJANA A 484057	4m v	02. 10. 90 18. 10. 90	Vrhnika, SLOVENIJA, (I. Brajnik) Chiav. Marina-Scardovari, Porto Tolle, Rovigo, ITALIA, 16D-191km-229°-SW
5.	LJUBLJANA A 485320	3 v	11. 10. 90 14. 10. 90	Vrhnika, SLOVENIJA, (I. Brajnik) Isonzo Cona, Staranzano, Gorizia, ITALIA, 3D-60km-246°-WSW
6.	LJUBLJANA A 485316	3m v	11. 10. 90 23. 10. 90	Vrhnika, SLOVENIJA, (I. Brajnik) Chiav. Marina-Scardovari, Porto Tolle, Porto, ITALIA, 12D-191km-229°-SW

7.	LJUBLJANA A 485599	4m v	13. 10. 90 14. 10. 90	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Isonzo Cona, Staranzano, Gorizia, ITALIA, 1D-65km-248°-WSW
8.	LJUBLJANA A 485635	3 v	13. 10. 90 08. 11. 90	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Caneo, Grado, Udine, ITALIA, 26D-66km-244°-WSW
9.	LJUBLJANA A 486217	4f v	18. 10. 90 25. 10. 90	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Chiav. Marina-Scardovari, Porto Tolle, Rovigo, ITALIA, 7D-191km-229°-SW
10.	LJUBLJANA A 486565	4m v	21. 10. 90 28. 10. 90	Vrhnika, SLOVENIJA, (D. Šere / K. Kazmierczak) Caneo, Grado, Udine, ITALIA, 7D-66km-244°-WSW
11.	LJUBLJANA A 486573	3 v	22. 10. 90 18. 11. 90	Vrhnika, SLOVENIJA, (D. Šere / K. Kazmierczak) Conca (Fiume-Invaso Artif.), San Giovanni in Marignano, Forli, ITALIA, 27D-255km-209°-SSW
12.	LJUBLJANA A 557950	3 v	11. 10. 91 27. 10. 91	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Caneo, Grado, Gorizia, ITALIA, 16D-66km-244°-WSW
13.	LJUBLJANA A 558103	3 v	13. 10. 91 11. 11. 91	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Malcontenta, Venezia, ITALIA, 29D-173km-249°-WSW
14.	LJUBLJANA A 603080	3 v	25. 09. 92 08. 11. 92	Vrhnika, SLOVENIJA, (I. Brajnik) Lisert, Monfalcone, Gorizia, ITALIA, 44D-60km-251°-WSW
15.	LJUBLJANA A 605567	4m v	07. 10. 92 11. 10. 92	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Marano Lagunare, Udine, ITALIA, 4D-92km-255°-WSW
16.	LJUBLJANA A 605649	4f v	07. 10. 92 05. 11. 92	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Baccuco, Ariano nel Polesine, Rovigo, ITALIA, 28D-205km-235°-SW
17.	LJUBLJANA A 605882	3 v	08. 10. 92 24. 10. 92	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Sdobba, Grado, Gorizia, ITALIA, 16D-64km-245°-WSW
18.	LJUBLJANA A 605689	4f v	07. 10. 92 25. 10. 92	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Marano Lagunare, Udine, ITALIA, 18D-92km-255°-WSW
19.	LJUBLJANA A 611640	3 v	11. 10. 92 19. 10. 92	Sečovlje, SLOVENIJA, (J. Dolinšek) Marano Lagunare, Udine, ITALIA, 8D-50km-311°-NW
20.	LJUBLJANA A 612130	3 v	19. 10. 92 25. 10. 92	Sečovlje, SLOVENIJA, (J. Dolinšek) Conca (Foce Fiume), Cattolica, Forli, ITALIA, 6D-182km-203°-SSW
21.	LJUBLJANA A 603244	3f v	26. 09. 92 05. 11. 92	Vrhnika, SLOVENIJA, (I. Brajnik) Conca (Foce Fiume), Cattolica, Forli, ITALIA, 40D-255km-209°-SSW
22.	LJUBLJANA A 605530	3m v	07. 10. 92 08. 11. 92	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Marano Lagunare, Udine, ITALIA, 31D-92km-255°-WSW
23.	LJUBLJANA A 611633	4f v	11. 10. 92 23. 11. 92	Sečovlje, SLOVENIJA, (J. Dolinšek) Conca, (Foce Fiume), Cattolica, Forli, ITALIA, 42D-182km-203°-SSW
24.	LJUBLJANA A 612117	3m v	19. 10. 92 29. 11. 92	Sečovlje, SLOVENIJA, (J. Dolinšek) Sdobba, Grado, Gorizia, ITALIA, 40D-30km-347°-NNW
25.	LJUBLJANA A 605462	3 v v	07. 10. 92 29. 11. 92 21. 12. 92	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Sdobba, Grado, Gorizia, ITALIA, 52D-64km-245°-WSW Sdobba, Grado, Gorizia, ITALIA, 74D-64km-245°-WSW
26.	LJUBLJANA A 605735	3f v	07. 10. 92 26. 10. 92	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Marano Lagunare, Udine, ITALIA, 19D-92km-255°-WSW

27.	LJUBLJANA A 649490	4f v	03. 10. 93 09. 10. 93	Ornit. post. Barje, Ljubljana, (J. Gračner) Sant'Andrea, (Isola), Marano Lagunare, Udine, ITALIA, 6D-106km-251°-WSW
28.	LJUBLJANA A 670867	4f v	11. 10. 93 01. 11. 93	Ornit. post. Barje, Ljubljana, (J. Gračner) Sant'Andrea, (Isola), Marano Lagunare, Udine, ITALIA, 20D-106km-251°-WSW
29.	LJUBLJANA A 503686	3 v	22. 10. 90 28. 10. 90	Mirna (reka), Novigrad, Istra, HRVATSKA, (J. Dolinšek) Casale, Vicenza, ITALIA, 6D-158km-278°-W
30.	LJUBLJANA A 503676	3 v	22. 10. 90 04. 11. 90	Mirna (reka), Novigrad, Istra, HRVATSKA, (J. Dolinšek) Conca, (Fiume-Invaso Artif.), San Giovanni in Marignano, Forli, ITALIA, 13D-165km-204°-SSW
31.	PRAHA T 587424	3 v	18. 10. 88 25. 10. 88	Dolni Dunajovice, Breclav, CZECHIA Vrhnika, SLOVENIJA, (D. Šere), 7D-364km-208°-SSW
32.	RADOLFZELL BC 3900	3 v	06. 09. 90 18. 10. 90	Illmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 42D-276km-223°-SW
33.	PRAHA N 329230	3 v	29. 09. 90 07. 10. 90	Mušov, Breclav, CZECHIA Ormož, SLOVENIJA, (F. Bračko), 8D-278km-186°-S
34.	RADOLFZELL BJ 33741	3 v	13. 09. 91 07. 10. 92	Illmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 24D-276km-223°-SW
35.	RADOLFZELL BH 52827	3 v	09. 09. 92 07. 10. 92	Illmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 29D-276km-223°-SW
36.	RADOLFZELL BH 55512	3 v	23. 09. 92 07. 10. 92	Illmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 15D-276km-223°-SW

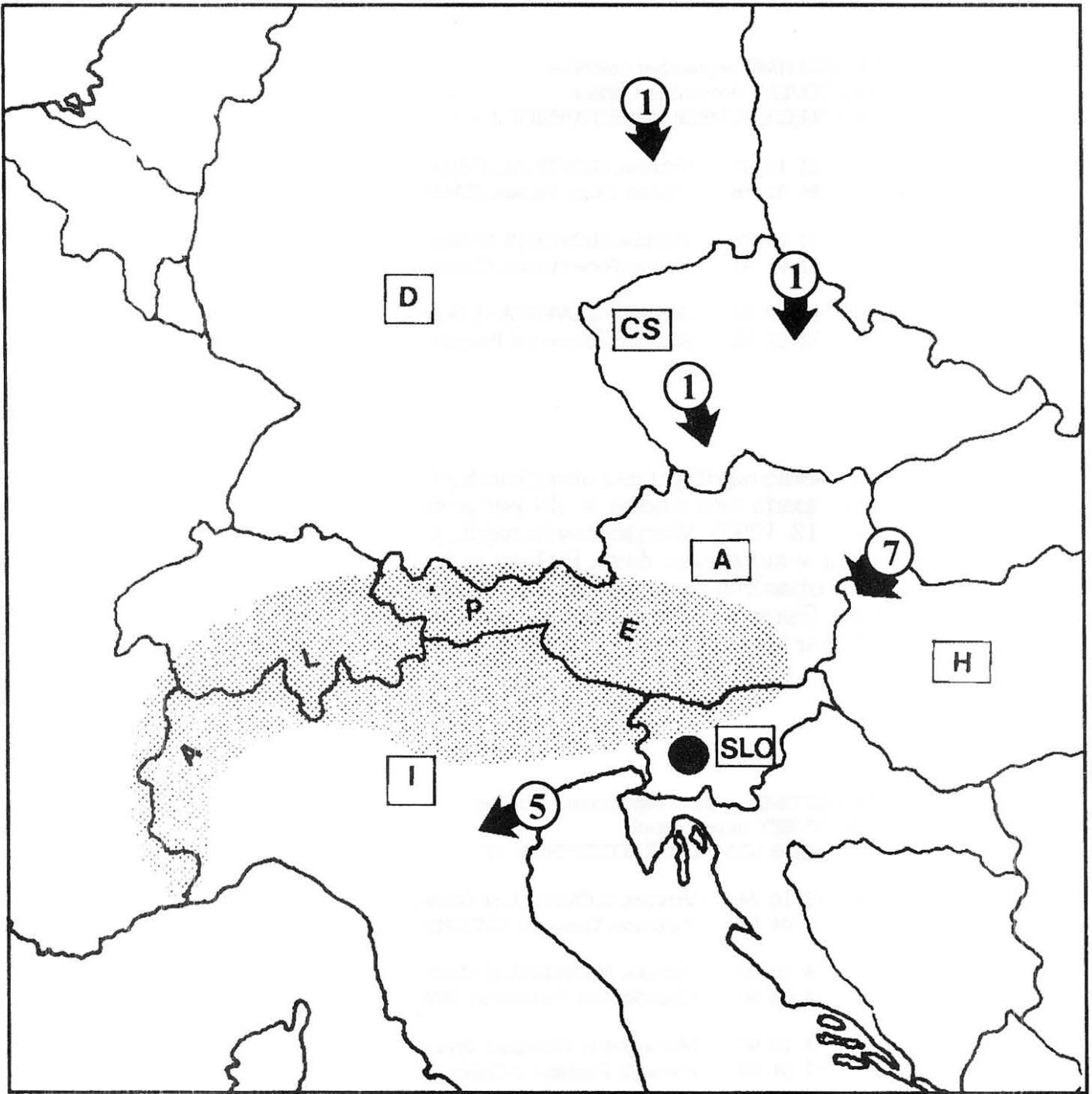
KOMENTAR

Jesenski prelet plašice prek Slovenije v Italijo nam potrjujejo najdbe od št. 1 - 36. Kar 24 pri nas obročkanih plašic je bilo ujetih v Italiji. Vse so bile ponovno ujete oktobra ali novembra, osebek pod št. 25 pa že v času prezimovanja. Najdbe obročkanih plašic v Sečoveljskih solinah (št. 19, 20, 23 in 24), v Istri ob reki Mirni (Hrvatska), najdbe št. 29 in 30 dokazujejo, da plašice na teh mestih Jadransko morje preletijo v kratkem času in se ne selijo ob obali (Slika 3). Sodelavec J. Dolinšek mi je pripovedoval, da je plašice videl in slišal na morju, ko je čolnaril v bližini ustja Mirne pri Novigradu. V optimalnih vremenskih razmerah in dobri vidljivosti plašica na preletu pri normalni višini že vidi italijansko obalo in ni potrebe, da bi letela naokoli. Slika jesenskega preleta dopolnjujejo najdbe iz Avstrije (št. 32, 34, 35 in 36) in Češke (št. 31 in 33). Razdalje med mestom obročkanija v Sloveniji in krajem najdbe v Italiji so bile različne (30 - 338km). Plašice pa jo lahko preletijo dokaj hitro, kar dokazuje najdba št. 7 (65 km v enem dnevu).

Sl. 3: Mesta (●) obročkanih plašic (*R. pendulinus*) ob obali v Sečoveljskih solinah (SLO) in ob izlivu Mirne v Istri (HR) in kasneje ponovno ujetih v krajih (*) na drugi strani Jadranskega morja v Italiji.

Fig. 3: Localities (●) of ringed Penduline Tits *Remiz pendulinus* by the sea at the Sečovlje salt-pans (SLO) and by the mouth of the river Mirna in Istria (HR), and later caught again in places (*) on the other side of Adriatic (Italy).

Sl. 4: Prikaz 10-ih tujih najdb plašic *R.pendulinus* iz različnih držav, ki so bile skupaj s 358 plašicami ujele v enem samem popoldnevu dne 7.oktobra 1992 na Vrhniki. K desetim najdbam s tujim obročkom je treba dodati še štiri (4) iz Italije, ki so bile obročkane v jeseni ali zimi 1991. Pet (5) plašic (od 358) z našim obročkom je bilo kasneje že ujetih v Italiji.

Fig. 4: Ten recoveries of Penduline Tits *Remiz pendulinus* from different countries, caught together with 358 individuals on October 7th 1992 at Vrhnika. To the ten recoveries carrying foreign rings, four (4) Italian must be added as well, ringed in autumn and winter 1991. Five (5) Penduline Tits (of 358) carrying our rings were later caught in Italy

2. SKUPINA

ČAS OBROČKANJA, RINGING TIME: september / oktober

ČAS NAJDBE, TIME OF RECOVERY: december / januar

ŠTEVILO OBRAVNAVANIH NAJDB, NUMBER OF RECOVERIES: 3 + 1

37. LJUBLJANA A 308246	4f v	07. 10. 87 26. 01. 88	Vrhnika, SLOVENIJA, (F Bračko) Gorino, Goro, Ferrara, ITALIA, 111D-199km-229°-SW
38. LJUBLJANA A 604271	3f v	30. 09. 92 17. 01. 93	Vrhnika, SLOVENIJA, (P Grošelj) Conca (Foce Fiume), Cattolica, Forli, ITALIA, 109D-255km-209°-SSW
39. LJUBLJANA A 611609	3f v	11. 10. 92 12. 12. 92	Sečovlje, SLOVENIJA, (J. Dolinšek) Bacucco, Ariano nel Polesine, Rovigo, ITALIA, 62D-133km-242°-WSW

KOMENTAR

Razmeroma majhno število najdb pri nas obročkanih plašic je iz časa pravega prezimovanja (XII - I). V to skupino spada tudi najdba št. 25, ker je bila ta plašica v Sdobbì (Italija) ujeta dvakrat (29. 11. in 21. 12. 1992). Manjše število najdb je treba verjetno pripisati tudi manjši aktivnosti obročkanja v zimskemu času. Plašice je tudi lažje loviti na preletu kot v času prezimovanja, ko se v obsežnih sestojih trstičevja skoraj neopaženo prehranjujejo. Lokalitete iz časa prezimovanja (Ferrara, Forli in Rovigo) so tudi najbolj pogoste iz obdobja preleta (najdbe v skupini 1), kar lahko pomeni, da plašice v svoja prezimovališča v Italiji priletijo že v oktobru.

3. SKUPINA

ČAS OBROČKANJA, RINGING TIME: avgust / september / oktober

ČAS NAJDBE, TIME OF RECOVERY: marec / april

ŠTEVILO OBRAVNAVANIH NAJDB, NUMBER OF RECOVERIES: 12

40. LJUBLJANA A 321141	3m v	12. 10. 88 23. 04. 89	Vrhnika, SLOVENIJA, (P. Grošelj) Zahlinice, Kromeríž, CZECHIA 193D-440km-33°-NNE
41. LJUBLJANA A 438617	3f v	15. 10. 89 16. 03. 90	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Györ-Sopron, Fertörakos, HUNGARY, 153D-264km-42°-NE
42. LJUBLJANA A 503352	3m v	13. 10. 90 07. 04. 91	Mirna (reka), Novigrad, Istra, HRVATSKA, (J. Dolinšek) Preval, S. Floriano al Collio, Gorizia, ITALIA, 177D-72km-357°-N
43. LJUBLJANA A 602977	4m v	24. 09. 92 21. 03. 93	Vrhnika, SLOVENIJA, (I. Brajnik) Forgaria nel Friuli, Udine, ITALIA, 180D-106km-284°-WNW
44. LJUBLJANA A 605877	3f v	08. 10. 92 21. 03. 93	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Illmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA, 165D-276km-43°-NE
45. LJUBLJANA A 605561	3m v	07. 10. 92 22. 03. 93	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Fertörakos, Györ-Sopron-Moson, HUNGARY, 167D-264km-42°-NE
46. RADOLFZELL BZ 64871	3f v	08. 08. 91 14. 03. 92	Illmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA Sečovlje, SLOVENIJA, (J. Gračner), 219D-352km-223°-SW
47. ZAGREB BA 51580	3m v	06. 10. 91 14. 03. 92	Mirna (reka), Novigrad, Istra, HRVATSKA, (J. Dolinšek) Sečovlje, SLOVENIJA, (D. Šere), 61D-17km-8°-N
48. BOLOGNA K 383687	4m v	27. 10. 91 22. 03. 92	Conca, (Foce Fiume), Cattolica, Forli, ITALIA Pragersko, SLOVENIJA, (I. Vreš), 148D-354km-40°-NE

49. BOLOGNA K 394308	3m 27. 10. 91 v 05. 04. 92	Sdobba, Grado, Gorizia, ITALIA Šentjakob, Ljubljana, SLOVENIJA, (J. Gračner), 161D-91km-63°-ENE
50. BOLOGNA K 413702	3f 14. 10. 92 v 23. 03. 93	Marano Lagunare, Udine, ITALIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Dolinšek), 161D-92km-76°-ENE
51. RADOLFZELL BV 30923	3m 09. 08. 86 v 24. 03. 89	Illmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 959D-276km-223°-SW

KOMENTAR

Plašice (najdbe št. 40 - 45 in 47 - 50) so bile obročkane v času jesenskega preleta (IX-X); razen dveh osebkov (št. 46 in 51) iz Avstrije, ki sta bila obročkana že v avgustu. Vse te plašice so bile ponovno ujete v naslednjem koledarskem letu (izjema je najdba št. 51), in to v času preleta, ko se vračajo v svoja gnezdišča. Oba spomladanska meseca (marec in april) lahko štejemo za meseca, ko se plašice v večjem številu vračajo v svoja gnezditvena območja. Tako se nekatere plašice (najdbe št. 41, 44, in 45) že sredi marca vrnejo na Madžarsko ali v Avstrijo, v nasprotju z drugimi, ki so v tem času še v Italiji (najdbe št. 42 in 43) ali pa na preletu v Sloveniji (najdbe št. 46, 47, 48, 49 in 50). Konec aprila je bila obročkana plašica že ujeta na Češkem (najdba št. 40), 440 km od kraja obročkanja. Domnevam, da so vse te plašice prezimile v Italiji in se prek Slovenije vračale proti svojim gnezdiščem. Da se nekatere plašice ne vračajo popolnoma po isti selitveni poti, potrjujeja najdbi št. 42 in 47. Večina (vrst) ptičev se namreč vrača v svoja gnezdišča po krajši oz. drugi selitveni poti. Verjetno se vse plašice v času prezimovanja ne zadržujejo ves čas na istem mestu. Ker se vračajo z različnih izhodiščnih mest, lahko pride do zamika selitvene poti, ki ga potrjujejo tudi različne najdbe. Razdalja med jesensko in spomladansko selitveno potjo pri najdbi št. 42 je 72 km, kar pomeni, da se je ta plašica spomladi vračala veliko severneje v primerjavi z jesensko selitvijo. Če ne upoštevamo razlike (72km) med obema selitvenima potema, je mogoče sklepati, da je plašica jeseni letela prek morja, spomladi pa se je vračala po kopnem. Drugačno sliko nam prikazuje najdba št. 47, ki kaže, da sta jo obe poti vodili prek morja, med potema pa je samo 17km razlike.

4. SKUPINA

ČAS OBROČKANJA, RINGING TIME: oktober / november

ČAS NAJDBE, TIME OF RECOVERY: september / oktober / november (naslednje leto/leta po obročkanju)

ŠTEVILO OBRAVNAVANIH NAJDB, NUMBER OF RECOVERIES: 12

52. LJUBLJANA HP 619	2 30. 11. 85 v 18. 10. 88	Sečoveljske soline, Sečovlje, SLOVENIJA (I. Geister) Ebental, Bez. Klagenfurt, Kärnten, AUSTRIA, 1054D-138km-24°-NNE
53. LJUBLJANA A 308400	3 09. 10. 87 v 02. 09. 89	Vrhnika, SLOVENIJA, (F. Bračko) Tovačov, Prerov, CZECHIA 694D-445km-30°-NNE
54. LJUBLJANA B 9033	4m 04. 10. 88 v 27. 10. 90	Vrhnika, SLOVENIJA, (F. Bračko) Chiav. Marina-Scardovari, Porto Tolle, Rovigo, ITALIA, 753D-191km-229°-SW
55. LJUBLJANA A 373366 WSW	4f 19. 10. 88 v 18. 10. 89	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Cona-Foce, Fiume Isonzo, Staranzano, Gorizia, ITALIA, 364D-60km-246°-WSW
56. LJUBLJANA A 485422	3f 12. 10. 90 v 09. 10. 91	Vrhnika, SLOVENIJA, (I. Brajnik) Conca, (Foce), Cattolica, Forli, ITALIA, 362D-255km-209°-SSW
57. LJUBLJANA A 503779	3f 23. 10. 90 v 26. 11. 91	Mirna (reka), Novigrad, Istra, HRVATSKA, (J. Dolinšek) Caneo, Grado, Gorizia, ITALIA, 399D-45km-356°-N

58. LJUBLJANA A 558014	4f v	12. 10. 91 14. 09. 92	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Pape Lake, LATVIA, 337D-1228km-22°-NNE
59. LJUBLJANA A 558110	4m v	13. 10. 91 08. 10. 92	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Marano Lagunare, Udine, ITALIA, 361D-92km-255°-WSW
60. LJUBLJANA A 557335	4f v	04. 10. 91 09. 10. 92	Vrhnika, SLOVENIJA, (P. Grošelj) Draganići, Karlovac, HRVATSKA, 371D-113km-113°-ESE
61. LJUBLJANA A 558273	4m v	15. 10. 91 20. 11. 92	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Volta Grimana, Loreo, Rovigo, ITALIA, 401D-193km-237°-SW
62. LJUBLJANA A 604474	3f v	01. 10. 92 10. 10. 93	Vrhnika, SLOVENIJA, (P. Grošelj) Volano, Codigoro, Ferrara, ITALIA, 374D-206km-230°-SW
63. LJUBLJANA A 605552	4f v	07. 10. 92 18. 10. 93	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Sdobba, Grado, Gorizia, ITALIA, 376D-64km-245°-WSW

KOMENTAR

Vse plašice (najdbe št. 52 - 63) so bile obročkane v Sloveniji, z izjemo najdba št. 57, ki je bila obročkana v Istri (Hrvaška). Plašice z našim obročkom so bile ponovno ujete v Italiji (8x), na Češkem (1x), v Avstriji (1x), Latviji (1x), in na Hrvaškem (1x). Najdba št. 52 potrjuje domnevo, da posamezne plašice Alpe tudi preletijo. Od (običajnih) lokalitet, kjer so že bile ujete plašice z našim obročkom, se razlikujeta najdbi št. 58 in 60. Plašica, ki je bila 12. 10. 91 obročkana na Vrhniku, je bila vnovič ujeta 14. 09. 92 v Latviji, na sami meji severne gnezditvene razširjenosti. To je tudi najdaljša selitvena pot pri nas obročkane plašice (1228km od kraja obročkanja). Najdba obročkane plašice na Vrhniku (04. 10. 91) in spet ujete pri Karlovcu (Hrvatska) dne 09. 10. 92 je zanimiva, ker je ta plašica letela proti svojemu prezimovališču 113 km bolj jugovzhodno. Možno je, da je bila usmerjena proti prezimovališčem ob Jadranski obali. Nasploh se postavlja vprašanje izvora ob Jadranski obali prezimujočih plašic, o katerih za zdaj še nimamo nobenih najdb.

5. SKUPINA

ČAS OBROČKANJA, RINGING TIME: marec / april

ČAS NAJDBE, TIME OF RECOVERY: september / oktober / november

ŠTEVILO OBRAVNAVANIH NAJDB, NUMBER OF RECOVERIES: 9

64. LJUBLJANA A 311157	4m v	18. 03. 88 01. 11. 88	Škocjanski zatok, Koper, SLOVENIJA, (J. Gračner) Cona-Foce, Fiume Isonzo, Staranzano, Gorizia, ITALIA, 226D-25km-332°-NNW
65. LJUBLJANA A 545574	4m v	29. 03. 92 27. 10. 92	Šentjakob, Ljubljana, SLOVENIJA, (J. Gračner) Bacucco, Ariano nel Polesine, Rovigo, ITALIA, 211D-233km-235°-SW
66. LJUBLJANA A 545674	4m v	05. 04. 92 28. 10. 92	Šentjakob, Ljubljana, SLOVENIJA, (J. Gračner) Sdobba, Grado, Gorizia, ITALIA, 206D-91km-242°-WSW
67. LJUBLJANA A 616271	4m v	04. 04. 93 11. 11. 93	Ornit. post. Barje, Ljubljana, SLOVENIJA, (B. Vidic) Conca, (Foce Fiume), Cattolica, Forli, ITALIA, 220D-267km-211°-SSW
68. PRAHA U 57446	4m v	28. 04. 85 29. 09. 85	Ivachnova, Lipt. Mikulaš, SLOVAKIA Črneče, Dravograd, SLOVENIJA, (F Bračko), 154D-431km-227°-SW
69. BOLOGNA K 397487	4f v	10. 04. 92 19. 10. 92	Forgaria nel Friuli, Udine, ITALIA Sečovlje, SLOVENIJA, (J. Dolinšek), 192D-98km-148°-SSE

70. PRAHA U 77041	4m 29. 03. 86 v 15. 10. 89	Prusy, Prerov, CZECHIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner/B. Vidic), 1295D-454km-211°-SSW
71. BUDAPEST F 10130	4m 10. 03. 89 v 14. 10. 90	Fertőrákos, Győr-Sopron-Moson, HUNGARY Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 582D-264km-222°-SW
72. BOLOGNA K 226896	6m 02. 04. 92 v 17. 10. 93	Pezzoneghe-(Fiume Piave), Belluno, ITALIA Vrhnika, SLOVENIJA, (P. Grošelj/I. Brajnik), 563D-159km-98°-E

KOMENTAR

Plašice v tej skupini so bile obročkane marca ali aprila na preletu v Sloveniji ali tujini - najdbe št. 64-72 in spet ujete v času jesenske selitve (od septembra do novembra) istega leta ali enega naslednjih let. Zato je pri teh plašicah (skoraj) nemogoče ugotoviti kraj gnezdenja. Prvo polovico aprila imamo v Sloveniji lahko še za izrazito preletno obdobje, čeprav se naše plašice že pripravljajo na gnezdenje. Pomembni sta dve češki najdbi (št. 68 in 70), saj je bila ena plašica ponovno ujeta pri Dravogradu in to na samem robu Alp. Za drugo plašico s češkim obročkom pa sta značilna razmeroma zgodnji datum obročkanja (29. 03. 86) in datum ponovnega ulova (15. 10. 89). Tako je bila ta plašica že najmanj v petem koledarskem letu svojega življenja.

6. SKUPINA

ČAS OBROČKANJA, RINGING TIME: september / oktober

ČAS NAJDBE, TIME OF RECOVERY: maj / junij / julij / avgust

ŠTEVILO OBRAVNAVANIH NAJDB, NUMBER OF RECOVERIES: 9

73. LJUBLJANA A 242288	3f 21. 09. 86 v 18. 08. 88	Ormož, SLOVENIJA, (R. Koražija) Keszthely-Fenekpuszta, Zala, HUNGARY, 697D-89km-68°-ENE
74. LJUBLJANA A 259479	3f 09. 10. 86 v 22. 07. 89	Ormož, SLOVENIJA, (F Bračko) Fertőrákos, Győr-Sopron, HUNGARY, 1018D-149km-14°-NNE
75. LJUBLJANA A 295055	3m 12. 10. 87 vB 03. 05. 93	Vrhnika, SLOVENIJA, (I. Vreš) Zielonczyn, Sicienko, Bydgoszcz, POLSKA, 2031D-839km-17°-NNE
76. LJUBLJANA A 295110	3m 13. 10. 87 v 02. 07. 89	Vrhnika, SLOVENIJA, (I. Vreš) Sedlec, Pond Nesty, Breclav, CZECHIA 629D-361km-29°-NNE
77. LJUBLJANA A 256948	3m 17. 10. 87 v 20. 07. 90	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Fertőrákos, Győr-Sopron, HUNGARY, 1008D-264km-42°-NE
78. LJUBLJANA C 2126	3m 11. 10. 88 vB 09. 05. 89	Vrhnika, SLOVENIJA, (P. Grošelj) Jaksice, Inowwroclaw, Bydgoszcz, POLSKA, 211D-817km-20°-NNE
79. LJUBLJANA A 373274	4m 18. 10. 88 v 25. 06. 89	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner) Keszthely-Fenekpuszta, Zala, HUNGARY, 250D-241km-70°-ENE
80. LJUBLJANA A 410440	3 17. 09. 89 v 22. 07. 91	Vrhnika, SLOVENIJA, (D. Šere) Feherto, Győr-Sopron-Moson, HUNGARY, 674D-300km-51°-NE
81. LJUBLJANA A 483604	4f 29. 09. 90 v 08. 08. 92	Vrhnika, SLOVENIJA, (A. Bibič/R. Tekavčič) Žehun, St. Nat. Res. Žehunsky pond, Nymburk, CZECHIA, 679D-469km-9°-N

KOMENTAR

Plašice, ki so bile v Sloveniji obročkane v času jesenskega preleta (IX-X), so bile vnovič ujete predvsem v času gnezdenja (V - VIII). Za te plašice torej natančno vemo, kje so gnezdile in kdaj se pri nas pojavijo na selitvi. V tej skupini najdb je treba posebej omeniti najdbo št. 75, ki izpričuje najdaljšo nošnjo obročka (12. 10. 87 * 03. 05. 93), to pa pomeni, da je bila plašica že v sedmem koledarskem letu življenja.

7. SKUPINA

ČAS OBROČKANJA, RINGING TIME: julij / avgust

ČAS NAJDBE, TIME OF RECOVERY: september / oktober istega leta ali enega izmed naslednjih let

ŠTEVILO OBRAVNAVANIH NAJDB, NUMBER OF RECOVERIES: 32

82. LITHUANIA VE 9865	3 v	29. 07. 86 05. 10. 86	Ventes ragas, Šilute, LITHUANIA Ormož, SLOVENIJA, (F. Bračko), 67D-1035km-199°-SSW
83. BUDAPEST F 03239	3f v v	14. 07. 87 17. 10. 87 05. 10. 88	Fertőrakos, Győr-Sopron, HUNGARY Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 94D-264km-222°-SW Fertőrakos, Győr-Sopron, HUNGARY
84. RADOLFZELL BV 61060	3f v	21. 07. 87 21. 10. 87	Illmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 91D-276km-223°-SW
85. RIGA F 167191	3 v	22. 07. 88 16. 10. 88	Pape Marsh, Liepaja, LATVIJA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 86D-1228km-202°-SSW
86. RADOLFZELL BZ 4236	3 v	08. 07. 89 15. 10. 89	Illmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 98D-276km-223°-SW
87. BUDAPEST F 48042	4m v	14. 07. 88 15. 10. 89	Fertőrakos, Győr-Sopron, HUNGARY Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 458D-264km-222°-SW
88. PRAHA T 611551	3 v	20. 07. 89 08. 10. 89	Bartošovice, Novy Jičín, CZECHIA Vrhnika, SLOVENIJA, (P. Grošelj), 79D-497km-214°-SSW
89. BUDAPEST E 29125	3 v	26. 07. 89 24. 09. 89	Győr, Győr-Sopron, HUNGARY Fužine, Ljubljana, SLOVENIJA (L. Jakopin), 59D-295km-230°-SW
90. BUDAPEST E 78094	4f v	27. 07. 89 17. 10. 89	Feherto, Győr-Sopron, HUNGARY Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 81D-300km-229°-SW
91. BUDAPEST E 95654	3 v	22. 07. 91 07. 10. 91	Fertőrakos, Győr-Sopron, HUNGARY Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 76D-264km-222°-SW
92. RADOLFZELL BZ 59955	4f v	03. 07. 92 05. 10. 92	Breitenguessbach, Kr. Bamberg, Oberfranken, GERMANY Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 94D-512km-150°-SSE
93. RADOLFZELL BH 50250	3 v	06. 07. 92 07. 10. 92	Illmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 93D-276km-223°-SW
94. RADOLFZELL BH 50405	3 v	11. 07. 92 20. 10. 92	Illmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA Sečovlje, SLOVENIJA, (J. Dolinšek), 101D-352km-223°-SW
95. RADOLFZELL BH 50691	3f v	28. 07. 92 07. 10. 92	Illmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 71D-276km-223°-SW

96. PRAHA V 65752	4f v	30. 07. 92 07. 10. 92	Ražice, "Režabinec", pond, Pisek, CZECHIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 69D-365km-177°-S
97. RADOLFZELL BH 50800	3 v	31. 07. 92 07. 10. 92	Ilmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 68D-276km-223°-SW
98. RADOLFZELL BV 24334	4m v	08. 07. 86 17. 10. 87	Ilmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 465D-276km-223°-SW
99. BUDAPEST F 03274	3m v	16. 07. 87 01. 10. 90	Fertőrákos, Győr-Sopron, HUNGARY Vrhnika, SLOVENIJA, (I. Brajnik), 1172D-264km-222°-SW
100. BUDAPEST F 40527	4m v	12. 07. 88 17. 10. 89	Fertőrákos, Győr-Sopron, HUNGARY Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 462D-264km-222°-SW
101. RADOLFZELL BZ 4337	3m v	12. 07. 89 07. 10. 92	Ilmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 1182D-276km-223°-SW
102. LITHUANIA ZT 2693	3m v	24. 07. 90 17. 10. 91	Ventes Ragas, Šilute, LITHUANIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. GračnerčD. Šere), 449D-1150km-204°-SSW
103. RADOLFZELL BZ 4233	3m v	08. 07. 89 04. 04. 91	Ilmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA Iška, Črna vas, Lj. Barje, SLOVENIJA, (P. Černe), 635D-262km-222°-SW
104. PRAHA T 10198	3 v	26. 08. 77 11. 10. 78	Sopreč, CZECHIA Bobovek, SLOVENIJA, (I. Geister/D. Šere), 411D-431km-191°-S
105. PRAHA U 63519	3 v	06. 08. 84 29. 09. 85	Ostrava, Hermanicky pond, CZECHIA Črneče, Dravograd, SLOVENIJA (D. Vrhovnik), 419D-440km-213°-SSW
106. RADOLFZELL BV 30382	3 v	03. 08. 86 16. 10. 91	Ilmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 1900D-276km-223°-SW
107. LITHUANIA EZ 7679	3 v	11. 08. 88 18. 10. 88	Ventes ragas, Šilute, LITHUANIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 68D-1150km-204°-SSW
108. PRAHA V 33829	3 v	27. 08. 88 18. 10. 88	Tovačov, Prerov, CZECHIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 52D-445km-210°-SSW
109. PRAHA V 41418	3 v	31. 08. 88 23. 10. 88	Sedlec, Nesyt pond, Breclav, CZECHIA Ormož-lagune, SLOVENIJA, (F. Bračko), 53D-266km-188°-S
110. HIDDENSEE 91401082	3f v	08. 08. 90 07. 10. 92	Storkow, Beeskow, GERMANY Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 791D-689km-179°-S
111. BUDAPEST E 95835	3m v	01. 08. 91 07. 10. 92	Fertőrákos, Győr-Sopron, Moson, HUNGARY Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 432D-264km-222°-SW
112. PRAHA V 54699	4m v	01. 08. 92 24. 09. 92	Tovačov, Prerov, CZECHIA Vrhnika, SLOVENIJA, (I. Brajnik), 53D-445km-210°-SSW
113. RADOLFZELL BE 2381	3f v	22. 08. 93 06. 10. 93	Ilmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA Parte, Ljubljansko Barje, SLOVENIJA, (B. Vidic), 45D-263km-220°-SW

KOMENTAR

Vse te plašice so bile v sosednjih in severovzhodnih državah (Latvija, Litva, Nemčija, Poljska, Češka, Madžarska in Avstrija) obročkane že kot mladiči ali pa kot odrasli osebkovi v mesecu juliju. To je čas, ko je gnezdenje v glavnem končano in se odrasle plašice v celoti pregolijo. Te obročkane plašice so bile v Sloveniji ponovno ujete v septembru (1 najdba), oktobru (20

najdb) in aprilu (1 najdba). Od teh jih je bilo šest (6) ujetih v enem izmed naslednjih let, druge najdbe (16) pa so bile registrirane v istem koledarskem letu. V drugi polovici septembra, ko se v Sloveniji pojavijo prve seleče se plašice, smo registrirali tudi že prvo najdbo (št. 89 - 24. 09. 89). Največ najdb je v prvi polovici oktobra, po 25. oktobru število najdb krepko pade, ravno tako število plašic, tako da je v začetku novembra opaziti samo še posamezne osebkke. V tej skupini najdb sta najbolj zanimivi najdbi iz Litve in Latvije. Najdba št. 92 iz Nemčije pa je neobičajna zato, ker se je plašica selila po jugovzhodni smeri. Plašice, obročkane v Nemčiji, naj bi se selile severno od Alp; tako so znane najdbe v Švici, Franciji in Španiji (Franz 1993). Vse te plašice, ki smo jih ponovno ujeli v Sloveniji, so bile obročkane na do sedaj znanih lokalitetah oz. državah (Avstrija, Madžarska in Češka). Najdba št. 113 sodi v to skupino sicer samo delno, vendar je edina, ko je bila plašica obročkana julija in vnovič ujeta v aprilu.

Vse te avgusta in na tujem obročkane plašice (najdbe št. 104-113) so bile ponovno ujete v Sloveniji septembra ali oktobra istega leta ali enega naslednjih let. Najdba št. 81 je ena izmed dveh najzgodnejših najdb plašice s tujim obročkom jeseni v Sloveniji (24. 09. 92). Na osnovi te in drugih zgodnjih jesenskih najdb je moč sklepati, da so prve plašice iz drugih držav na preletu v Sloveniji že proti koncu septembra. Zanimiva je tudi najdba št. 107, saj je bila v Litvi obročkana plašica ponovno ujeta na Vrhniki (18. 10. 88), kar je ena od petih najdb, kjer je med krajem obročkanja in najdbe nad 1000 km zračne razdalje. Najdba obročkane plašice s češkim obročkom v Bobovku (najdba št. 104) pa je prva najdba obročkane plašice v Sloveniji. Edina najdba plašice iz nekdanje Vzhodne Nemčije je najdba št. 110. V tej skupini pa je še ena starostno zanimiva najdba (št. 106), saj je bila plašica že v šestem letu življenja.

8. SKUPINA

ČAS OBROČKANJA, RINGING TIME: september / oktober / november

ČAS NAJDBE, TIME OF RECOVERY: oktober (naslednja leta po obročkanju)

ŠTEVILO OBRAVNAVANIH NAJDB, NUMBER OF RECOVERIES: 16

114. GDANSK KH 66196	2 v	13. 10. 88 22. 10. 89	Stacija "Bukowo-Kopan", Koszalin, POLSKA Pragersko, SLOVENIJA, (I. Vreš), 374D-900km-183°-S
115. BOLOGNA V 10820	3f v	14. 10. 88 15. 10. 89	Malcontenta, Venezia, ITALIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 366D-173km-70°-ENE
116. RADOLFZELL BZ 5918	3f v	26. 09. 89 14. 10. 90	Illmitz, Bez. Neusiedl, Burgenland, AUSTRIA Pragersko, SLOVENIJA, (I. Vreš), 383D-176km-209°, SSW
117. BOLOGNA V 25065	3m v	25. 10. 89 14. 10. 90	Conca (Foce), Cattolica, Forli, ITALIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 354D-255km-29°-NNE
118. PRAHA T 629286	3m v	01. 09. 90 09. 10. 92	Žehun, St. Nat. Res. Žehun pond, Nymburk, CZECHIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 769D-469km-189°-S
119. BOLOGNA V 26511	4m v	02. 11. 90 24. 10. 92	Brenta (Foce Fiume), Chioggia, Venezia, ITALIA Ormož, SLOVENIJA, (I. Vreš), 722D-328km-66°-ENE
120. BOLOGNA K 277808	2m v	11. 11. 90 11. 10. 92	Conca (Foce Fiume), Cattolica, Forli, ITALIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 700D-255km-29°-NNE
121. BOLOGNA K 394255	3f v	22. 10. 91 07. 10. 92	Sdobba, Grado, Gorizia, ITALIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 351D-64km-66°-ENE
122. BOLOGNA K 214873	3 v	23. 10. 91 08. 10. 92	Brenta (Foce Fiume), Chioggia, Venezia, ITALIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 351D-177km-61°-ENE
123. BOLOGNA K 383663	3f v	23. 10. 91 13. 10. 92	Conca (Foce Fiume), Cattolica, Forli, ITALIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 356D-255km-29°-NNE

124. BOLOGNA K 268351	3m 23. 10. 91 v 17. 10. 93	Brenta (Foce Fiume), Chioggia, Venezia, ITALIA Vrhnika, SLOVENIJA, (P. Grošelj/I. Brajnik), 725D-177km-61°-ENE
125. BOLOGNA K 268420	3m 24. 10. 91 v 17. 10. 93	Brenta (Foce Fiume), Chioggia, Venezia, ITALIA Vrhnika, SLOVENIJA, (I. Brajnik/P. Grošelj), 724D-177km-61°-ENE
126. BOLOGNA K 268446	3m 29. 10. 91 v 08. 10. 92	Bacucco, Ariano nel Polesine, Rovigo, ITALIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 345D-205km-56°-NE
127. BOLOGNA K 268542	3f 02. 11. 91 v 07. 10. 92	Bacucco, Ariano nel Polesine, Rovigo, ITALIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 340D-205km-56°-NE
128. BOLOGNA K 394482	4m 26. 11. 91 v 02. 10. 92	Sdobba, Grado, ITALIA Vrhnika, SLOVENIJA, (P. Grošelj), 311D-64km-66°-ENE
129. BOLOGNA K 413750	4f 16. 10. 92 v 16. 10. 93	Marano Lagunare, Udine, ITALIA Vrhnika, SLOVENIJA, (I. Brajnik/P. Grošelj), 365D-92km-76°-ENE

KOMENTAR

V to skupino so razvrščene tiste plašice, ki so bile obročkane v jesenskem času (od septembra do novembra) predvsem v Italiji in nato spet ujete oktobra enega izmed naslednjih let. Te plašice so verjetno v (teh) krajih obročkanja v Italiji tudi prezimovale.

9. SKUPINA

NAJDBE S POSAMEZNIH KOMENTARJEM, INDIVIDUAL EXPLANATORY COMMENTS
ŠTEVILO OBRAVNAVANIH NAJDB, NUMBER OF RECOVERIES: 7

130. PRAHA V 56121	1 08. 06. 92 v 07. 10. 92	Jičin, CZECHIA Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 121D-502km-188°-S
-----------------------	------------------------------	---

KOMENTAR

Do sedaj je bila v Sloveniji ugotovljena samo ena najdba plašice, ki je bila obročkana v gnezdu, in to na Češkem (08. 06. 92).

131. BUDAPEST E 32731	4m 15. 02. 87 v 17. 10. 87	Siofok, Somogy, HUNGARY Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 245D-306km-248°-WSW
--------------------------	-------------------------------	--

KOMENTAR

Najdba št. 131 je zanimiva zato, ker je bila plašica obročkana na Madžarskem že 15. februarja, kar dopušča dve razlagi, in sicer, da gre za prezimovanje, ali pa da se je plašica tako zgodaj vrnila. Ali je na osnovi najdbe mogoče sklepati, da je enkrat prezimovala na Madžarskem, v naslednji jeseni pa se je odselila, npr. v Italijo ?

132. LJUBLJANA A 548403	4m 27. 04. 93 4m 15. 05. 93 4m 16. 05. 93 4m 23. 07. 93	Robidnice, Lj. barje, SLOVENIJA, (J. Gračner) Robidnice, Lj. barje, SLOVENIJA, (D. Šere/B. Vidic), 18D Iščica (reka), Rudnik, Lj. Barje, (D. Šere/B. Vidic), 1D-3km Isonzo Cona, Staranzano, Gorizia, ITALIA, 88D-82km-248°-WSW
----------------------------	--	--

KOMENTAR

Zanimiva najdba na Ljubljanskem barju obročkane plašice, ki je bila potem na Barju ujeta še dvakrat, 23. julija pa so jo ujeli še v Italiji. Obročniki samec je bil brez samice in se je potikal po Barju. Bržčas gre za klatenje v času gnezdenja.

133. LJUBLJANA	4m	13. 05. 90	Fužine, Ljubljana, SLOVENIJA, (J. Gračner)
A 439538	v	22. 12. 92	Marano Lagunare, Udine, ITALIA, 953D-115km-253°-WSW

KOMENTAR

Najdba št. 133 je dragocena, saj gre za edino slovensko plašico, ki je bila pri nas obročkana v času gnezdenja (13. 05), ujeta pa na prezimovanju (22. 12.) v Italiji.

134. LJUBLJANA	3	10. 07. 88	Ormož, SLOVENIJA, (F. Bračko)
A 285175	v	26. 08. 88	Balatonbereny, Somogy, HUNGARY, 47D-95km-69°-ENE

KOMENTAR

Prvoletna plašica, ki je bila obročkana 10. julija v Ormožu in spet ujeta 26. 08. ob Blatnem jezeru na Madžarskem, nam dokazuje, kako daleč se mladiči po izvalitvi in osamosvojitvi lahko razpršijo (95km). Pri tej najdbi je zanimiva še severovzhodna smer leta oz. najdbe.

135. PRAHA	2	10. 08. 80	Bohdaneč, CZECHIA
T 174565	v	13. 12. 80	Sečovlje, SLOVENIJA, (J. Gračner/D. Šere), 125D-535km-196°-SSW

KOMENTAR

Najdba št. 135 je do sedaj edini podatek plašice s tujim obročkom, ki je bila v Sloveniji ujeta v času prezimovanja. Najdba je iz Sečoveljskih solin, kjer plašice tudi redno prezimujejo.

136. BOLOGNA	2f	27. 12. 91	Malcontenta, Venezia, ITALIA
K 327617	v	07. 10. 92	Vrhnika, SLOVENIJA, (J. Gračner), 285D-173km-70°-ENE

KOMENTAR

Št. 136 pripada edini plašici, ki je bila obročkana v Italiji v času prezimovanja (27. 12.) in kasneje na preletu ujeta v Sloveniji.

10. SKUPINA

NAJDBE OBROČKANIH IN PONOVO UJETIH PLAŠIC PO SLOVENIJI, LOCAL RECOVERIES
ŠTEVILO OBRAVNAVANIH NAJDB, NUMBER OF RECOVERIES: 16

137. LJUBLJANA	4f	16. 04. 87	Zrkovci, Maribor, SLO, (R. Koražija)
A 258790	v	10. 10. 87	Bevke, Lj. Barje, SLO, (R. Tekavčič), 177D-121km-238°-WSW
138. LJUBLJANA	4m	08. 10. 87	Vrhnika, SLO, (F. Bračko)
A 308345	v	10. 10. 87	Bevke, Lj. Barje, SLO, (R. Tekavčič), 2D-5km-70°-ENE
139. LJUBLJANA	4f	18. 03. 88	Škocjanski zatok, Koper, SLO, (J. Gračner)
A 311161	v	23. 10. 88	Vrhnika, SLO, (D. Šere), 218D-64km-43°-NE
140. LJUBLJANA	3	01. 07. 89	Ormož, SLO, (T. Jančar)
A 327738	v	17. 09. 89	Vrhnika, SLO, (D. Šere), 77D-152km-250°-WSW

141. LJUBLJANA A 503219	2m 30. 09. 90 vB 25. 06. 91	Škofljica-Ig, Lj. Barje, SLO, (J. Dolinšek) Mestni log, Ljubljana, SLO, (P. Černe), 269D-9km-325°-NW
142. LJUBLJANA A 484597	4m 06. 10. 90 v 07. 10. 90	Vrhnika, SLO, (Z. Mesesnel) Fužine, Ljubljana, SLO, (J. Gračner), 1D-24km-67°-ENE
143. LJUBLJANA A 484593	4f 06. 10. 90 v 07. 10. 90	Vrhnika, SLO, (Z. Mesesnel) Fužine, Ljubljana, SLO, (J. Gračner), 1D-24km-67°-ENE
144. LJUBLJANA A 485323	3f 11. 10. 90 v 14. 10. 90	Vrhnika, SLO, (I. Brajnik) Godovič, SLO, (P. Grošelj), 3D-17km-257°-WSW
145. LJUBLJANA A 486189	4m 17. 10. 90 v 18. 10. 90	Vrhnika, SLO, (J. Gračner) Godovič, SLO, (P. Grošelj), 1D-17km-257°-WSW
146. LJUBLJANA A 506136	4f 13. 05. 91 t 14. 07. 91	Vrhnika, SLO, (P. Černe) Prošca, Ljubljana, SLO, (D. Šere), 62D-18km-71°-ENE
147. LJUBLJANA A 536268	3 27. 07. 91 v 11. 04. 92	Škofljica-Ig, Lj. Barje, SLO, (J. Gračner) Pragersko, SLO, (I. Vreš), 258D-96km-61°-ENE
148. LJUBLJANA A 536304	3 27. 07. 91 vm 29. 03. 92 vm 23. 03. 93	Škofljica-Ig, Lj. Barje, SLO, (J. Gračner) Šentjakob, Sava, Ljubljana, SLO, (J. Gračner), 245D Šentjakob, Sava, Ljubljana, SLO, (J. Gračner), 605D-15km-9°-N
149. LJUBLJANA A 482104	4m 18. 09. 90 v 07. 10. 92	Vrhnika, SLO, (D. Šere & B. Vidic) Vrhnika, SLO, (J. Gračner), 385D
150. LJUBLJANA A 493906	3m 11. 11. 91 v 21. 03. 92	Sečovlje, SLO, (J. Dolinšek) Sečovlje, SLO, (J. Gračner), 130D
151. LJUBLJANA A 549760	6m 14. 03. 92 v 21. 03. 93	Sečovlje, SLO, (D. Šere) Šentjakob, Sava, Ljubljana, SLO, (J. Gračner), 372D-103km-47°-NE
152. LJUBLJANA A 549843	4m 17. 05. 92 vB 06. 06. 93	Parte, Iščica, Lj. Barje, SLO, (D. Šere) Parte, Iščica, Lj. Barje, SLO, (D. Šere), 385D

KOMENTAR

Do sedaj smo registrirali 16 najdb plašic, obročkanih in ponovno ujetih po Sloveniji (najdbe št. 137 - 152). To število je v primerjavi s tujimi najdbami v Sloveniji (68) in našimi najdbami na tujem (84) res zelo majhno. Predvsem naše najdbe iz časa gnezdenja in selitve imajo trajno vrednost. Tudi na vrhniški ornitološki postaji je bila do sedaj ujeta samo ena plašica, ki je bila na tej postaji obročkana v enem izmed prejšnjih let. Skoraj za vse te najdbe je značilno, da so bile plašice obročkane ali vnovič ujete v času spomladanskega ali jesenskega preleta. Zanimivi sta najdbi št. 142 in 143, ker sta bili plašici obročkani na Vrhniku in spet ujeti že naslednjega dne, in to v Fužinah pri Ljubljani. V bistvu sta leteli nazaj (24km) proti vzhodu oziroma v smeri, od koder naj bi bili prišli. Ravno tako sta omembe vredni najdbi št. 144 in 145, saj sta bili plašici, obročkani na Vrhniku, spet ujeti že po enem oz. treh dneh v Godoviču, to je 17 km v smeri selitve. V slovenskem prostoru vzbujata največ pozornosti glede na razdaljo med krajem obročkanka in mestom najdbe najdba št. 140, saj je razdalja kar 152 km. Najdba je zanimiva tudi zato, ker je bila plašica obročkana 1. julija kot mladič in ponovno ujeta na Vrhniku na samem začetku jesenske selitve. Iz časa gnezdenja imamo tri najdbe (št. 141, 146, in 152). Zanimiva je najdba št. 146, ker je bila plašica obročkana na Vrhniku v času gnezdenja (13. maja), ponovno pa je bila ugotovljena v Ljubljani ob Prošci (14. 7.), ko je hranila mladiče v gnezdu. Najdba št. 152 je zanimiva zato, ker je bila plašica prvič obročkana v gnezdu in spet ujeta naslednje leto ob gnezdu, zgrajenem na isti vrbi ob Iščici. Zanimivo je tudi to, da je najdba št. 149 edina, ki je bila obročkana in tudi ponovno ujeta na Vrhniku v

enem izmed naslednjih let, kljub temu, da smo v obdobju 1987 - 1992 na Vrhniki obročkali nič manj kot 2012 plašic.

RAZPRAVA

V zadnjem desetletju je številčnost plašice *Remiz pendulinus* v Evropi zelo narasla, s tem pa se je močno povečal njen gnezditveni areal. Vzporedno se je razširil tudi areal njenega prezimovanja.

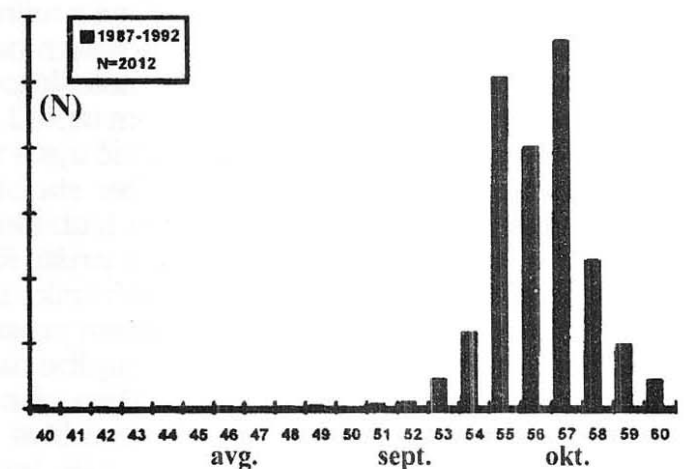
Prve plašice so bile v Sloveniji ujete in obročkane leta 1975. Sistematično pa smo jih začeli loviti in obročkati na vrhniški ornitološki postaji v letih 1987 - 1992. Šestletni jesenski permanentni lov na Vrhniki (od konca julija pa do 1. novembra) je pokazal, da se plašice (to velja tudi za nekatere druge vrste ptičev) ravno na območju Vrhnike oz. na koncu zahodnega dela Ljubljanskega barja, kjer se geografsko to območje zoži, nenadoma znajdejo v nekakšnem lijaku. Večje število ptičev (tudi plašic) smo ugotovili samo v času jesenske selitve, kar pa ne velja za spomladanski čas, ko se ptiči vračajo z jugozahoda in tega "lijaka" ni, ker se Barje tu šele začne. Zato smo spomladi opazili in ujeli več plašic (in tudi drugih ptičev) bolj v osrednjem delu Ljubljanskega barja. Velik pomen v jesenskem času imajo reka Ljubljanica in bližnji bajerji z okolico, kjer plašice včasih tudi prenočujejo.

Prve seleče se plašice se pri nas pojavijo sredi septembra, višek selitve je med 55. in 58. pentado, običajno v 57. pentadi, t. j. med 13. in 17. oktobrom (Sl. 5). Po tem datumu začne število plašic strmo padati in po 1. novembru se pojavljajo samo še posamezni redki osebki. Plašica se seli v manjših ali večjih jatah, tako da so opazili tudi do 300 osebkov skupaj. Velike jate nastanejo, ker večina pritegne posamezne osebke. Na Vrhniki se je 7. oktobra 1992 v popoldanskem času med 15. in 17. uro ujelo kar 358 plašic, od teh jih je bilo 14 z obročkom iz drugih držav (sl. 4). Verjetno je bila jata še večja, ker se vse plašice niso ujele.

Najdaljša znana selitvena razdalja je 2800 km, največja starost, ugotovljena na osnovi

obročkanja, pa 5 let in 10 mesecev (Bezzel 1993, Cramp & Perrins 1993, Franz 1993, Glutz von Blotzheim & Bauer 1993). Po starosti naše plašice na osnovi obročkkanja lahko posebej omenimo najdbo št. 75 (obročkana 12. 10. 87 in ponovno ujeta 03. 05. 93), kar je ena najstarejših najdb na osnovi obročkkanja tudi v Evropi. Bezzel (1993) navaja za plašico najdaljšo dobo 5 let in 10 mesecev. Ker avtor ne navaja podatkov o starosti ob obročkkanju, je nemogoče določiti starost plašice, ki je obroček nosila tako dolgo. Seveda je treba pri najdbi upoštevati dejansko starost plašice in čas, ki je minil med obročkkanjem in najdbo. Za našo plašico torej velja naslednje: obroček je nosila 5 let, 6 mesecev in 21 dni, dejansko pa je bila plašica že v sedmem koledarskem letu življenja. Druga zanimivost je v tem, da je bila ta plašica ujeta ob gnezdu že 03. 05. 93, in to na Poljskem.

Tudi naša najdba plašice (št. 132) je zanimiva: samec brez para se je v gnezditvenem času klatil po Ljubljanskem barju in bil ponovno ujet konec julija v Italiji.

Sl. 5: Jesenski prelet plašice *R. pendulinus* na osnovi obročkkanja na Vrhniki (Slovenija) v letih 1987 - 1992.
Fig. 5: Autumn passage of Penduline Tit *Remiz pendulinus* on the basis of the ringing carried out at Vrhnika in 1987 - 1992.

Plašica redno prezimuje samo v našem priobalnem pasu v Primorju. Ravno tako je v slovenskem Primorju vzhodni in v Alpah severni rob prezimovalnega areala plašice v tem delu južne Evrope. Za zdaj iz območja vzdolž vzhodne jadranske obale ni podatkov o najdbah in obročkanju iz časa prezimovanja. Iz notranjosti Slovenije tudi ni zimskih opazovanj, z izjemo dveh naključnih preletnikov v obdobju terenskega dela za Zimski ornitološki atlas Slovenije v zimah od 1979/80 in 1992/93 (Sovinc, 1994). Naše plašice, ki so bile v zimskem času ujetе v Primorju, izvirajo od drugod, medtem ko "naših" tam nismo ujeli, ravno tako jih pozimi nismo opazili v naših gnezdiščih. Zato lahko zanesljivo trdimo, da so naše plašice selivke. Prvi osebki se začnejo vračati s prezimovanja sredi marca, številčni višek spomladanskega preleta pa je v začetku aprila. Konec aprila so bila pri nas že najdena prva gnezda.

Rezultati najdb kažejo, da večina v oktobru oziroma v času jesenske selitve pri nas obročkanih plašic prezimuje v severovzhodni Italiji, čeprav nekatere verjetno letijo še naprej proti zahodu in jugu. Ornitološka postaja v vzhodni laguni pri izlivu Soče v Jadransko morje v Italiji ravno tako beleži številčni upad ujetih plašic po številčnem vrhu sredi oktobra. Tako jih na prezimovališčih v SV Italiji ostane samo še okoli 20 %. Druge plašice naj bi letele proti jugu in zahodu Italije (Kravos 1990, in ustno).

Plašica, ki je bila v času selitve obročkana na Vrhniki in kasneje ponovno ujeta pri Karlovcu (Hrvaška), kaže na možnost obstoja še ene selitvene poti, ki bi vodila proti prezimovališčem vzdolž jadranske obale ali JV Evrope. To možnost dopušča najdba obročkane plašice v času prezimovanja v severni Grčiji, ki so jo konec aprila dobili na Slovaškem (Hudec 1983). Zanimivo bi bilo obročkanje plašic vzdolž Jadranske obale v času selitve ali prezimovanja, od koder za sedaj še ni nobenih najdb.

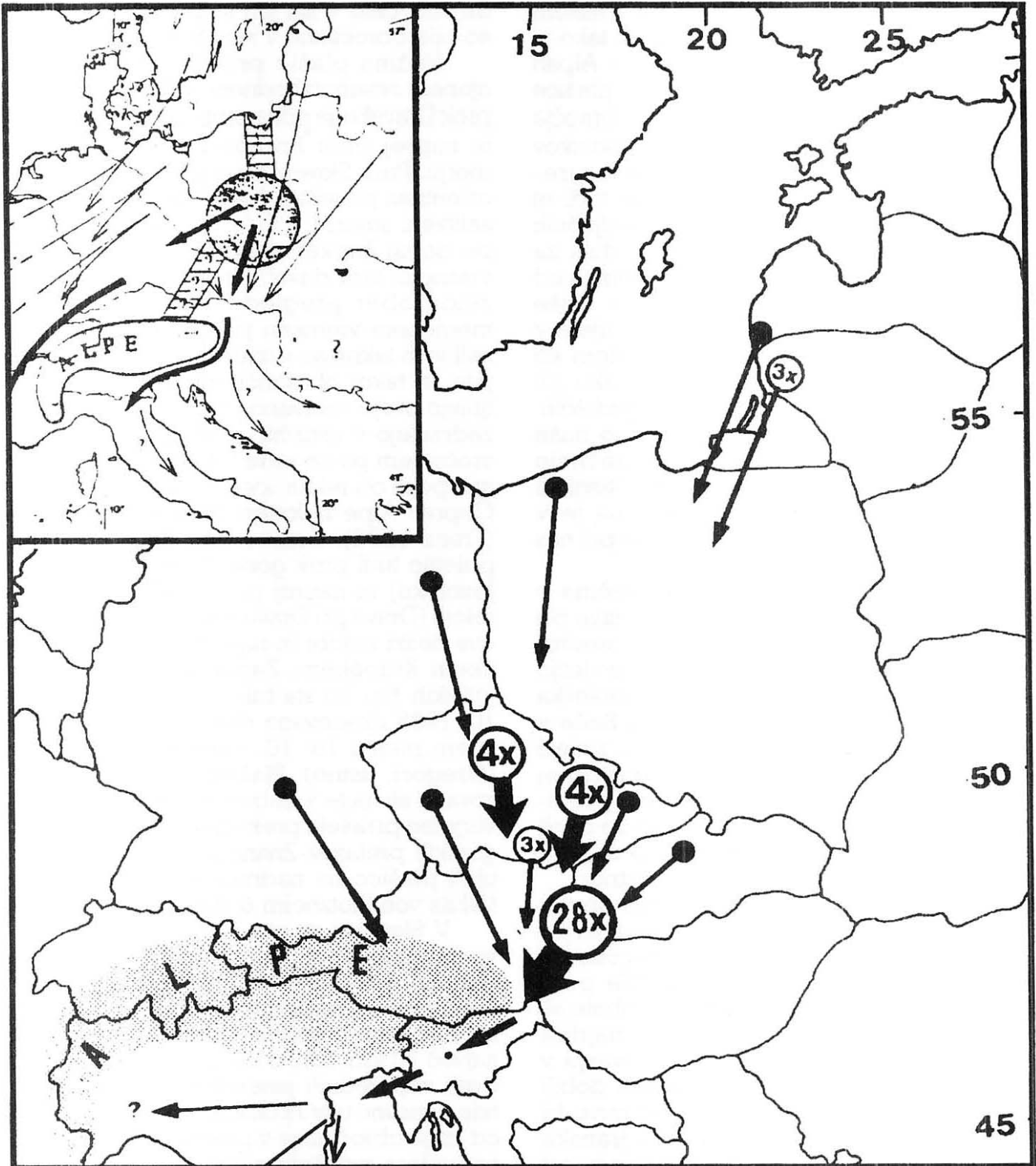
Terensko opazovanje in najdbe dokazujejo, da vsaj nekatere plašice, ki so bile obročkane ob slovenski in istrski obali, Jadransko morje preletijo (sl. 3). Plašice iz bolj severnih krajev Evrope se pri nas pojavijo istočasno z osebki iz bližnjih srednjeevropskih območij Avstrije, Madžarske in Češke. To seveda pomeni, da se plašice med selitvijo med seboj pomešajo.

Še več, celo v isti jati smo našli plašice, ki so bile obročkane v različnih državah.

Večina plašic prileti v Slovenijo na njenem severovzhodnem delu (Prekmurje), prek Dravskega polja proti Ljubljanski kotlini in naprej proti Primorju in Jadranskemu morju. Prek Slovenije se plašice ne morejo orientirati po rekah, ker jih večina ne teče v selitveni smeri t. j. SV - JZ. Plašice se selijo po dokaj širokem koridorju in ob lepem vremenu tudi dovolj visoko, tako da imajo zelo dober pregled. Ob deževnem ali meglenem vremenu jih sploh ni opaziti na selitvi in takrat se v trstiščih oblikujejo večje jate, ki takoj ob sončnem vremenu nadaljujejo svojo selitveno pot. Jeseni se najraje zadržujejo v trstiščih, med spomladanskim vračanjem pa se rade zadržujejo po vrbah in topolih ob rekah, kjer je tudi dovolj hrane. Čeprav Alpe nekateri osebki le preletijo (Franz 1993), domnevam, da v Slovenijo priletijo tudi prek gorskih prelazov (Koren, Jezersko) in naprej po alpskih dolinah ali rekah (Drava pri Dravogradu), kar potrjujeta dve češki najdbi in naša najdba na avstrijskem Koroškem. Zanimiv je podatek iz Julijskih Alp, ko sta bili v vasi Podkoren 12. 10. 1986 opazovana dva (2) osebka in na istem mestu 18. 10. 1987 en (1) osebek (Gregori, ustno). Plašice, ki so bile opazovane ali ujetе v Bobovku in Podkorenu, so verjetno priletele prek enega izmed bližnjih gorskih prelazov. Znano je, da so na selitvi ujeli plašico na nadmorski višini 2035 m (Glutz von Blotzheim & Bauer 1993).

V Sloveniji se vse plašice spomladi ne vračajo po isti poti, tako da se spomladanska selitvena pot lahko razlikuje od jesenske. V času spomladanskega vračanja je ta razlika med krajem obročkanja in krajem najdbe največ 70 km. Lahko se razlikujeta tudi poti dveh zaporednih jesenskih selitev: tako je bila ponovno ujeta plašica 113 km oddaljena od kraja obročkanja v pretekli jeseni. Glede na sedem različnih najdb plašic, ki dokazujejo, da lahko plašice menjajo svojo selitveno smer (Franz 1993), je zanimivo, da pri nas kljub velikemu številu najdb do sedaj nismo zabeležili niti ene najdbe, ki bi lahko potrdila ta pojav. Možno je, da plašice, ki se selijo po vzhodni selitveni poti, ne menjajo teh selitvenih poti tako pogosto.

Franz (1993) dokazuje, da se plašice selijo v dveh smereh (zahodni in vzhodni glede na Alpe). Seveda lahko mirno po-

Sl. 6 : Selitvene smeri v tujini obročkanih plašic *R.pendulinus* in na jesenski selitvi v Sloveniji ponovno ujetih plašic. Lepo vidna je vzhodna selitvena smer južno od Alp. Na osnovi različnih najdb lahko vidimo, da se nekatere plašice selijo po vzhodni selitveni poti, in to kljub temu, da bi na osnovi kraja obročkanja sklepali, da bodo letele po zahodni selitveni poti. Slika levo zgoraj: s krogom je označeno območje, ki ga Franz (1993) omenja kot kraj, kjer naj bi plašice izbrale eno od selitvenih poti (vzhodno ali zahodno) okoli Alp.

Fig. 6: Migration routes of Penduline Tits *Remiz pendulinus* ringed abroad and individuals caught again in Slovenia during their autumn migration, indicating their eastern migration route south of the Alps. On the basis of various recoveries it is clear that some Penduline Tits migrate along the eastern migration route, in spite of the fact that according to the place of ringing it could be presumed that they would choose the western migration route.

Above left: Circle indicates the area where Penduline Tits *Remiz pendulinus* are supposed to choose between the eastern and the western routes around the Alps (Franz 1993).

trdimo, da poteka prek Slovenije tako imenovana vzhodna selitvena smer, kar potrjujejo najdbe obročkanih plašic ob Nežiderskem jezeru v Avstriji in na Madžarskem in kmalu zatem ulete v Sloveniji, in to v glavnem na Vrhniki. Enako velja za najdbi obročkanih plašic na Štajerskem in kasneje ujeti na Ljubljanskem barju.

Franz (1993) omenja, da naj bi se selitvena pot plašic razšla med 18 - 20° vzhodne geografske dolžine, t. j. nekje na Češkem. Z najdbami pa smo dokazali, da se po tej poti selijo tudi plašice, ki so bile obročkane na Češkem, to je tam, kjer naj bi že migrirale po zahodni selitveni smeri (sl. 6). Od trinajstih najdb obročkanih plašic na Češkem je bila samo ena obročkana v kraju, ki bi dopuščal možnost, da se seli po drugi selitveni poti. Tudi nekatere najdbe obročkanih plašic na Češkem (Literak et al., 1993) in kasneje ujetih na Nežiderskem jezeru v Avstriji, na Madžarskem, v Sloveniji, Italiji in ena najdba januarja celo v Španiji dopolnjujejo naše najdbe v zvezi z mestom razcepa selitvenih poti. Ravno tako sta zanimivi najdbi obročkanih plašic iz Nemčije, od katerih bi bila ena Alpe lahko neposredno prečkala, druga pa zagotovo ne, saj je bila ujeta skupaj v veliki jati, v kateri je bilo najmanj 14 plašic, obročkanih v tujini (sl. 4). Velika verjetnost je, da obstoja večje območje, kjer se pot plašic razcepi v dve smeri, in šele kasnejše najdbe bodo verjetno pokazale, ali ta razcep povzročijo Alpe same. S tem pa obstaja tudi možnost, da bi se nekatere plašice z obeh selitvenih poti (zahodna in vzhodna) združile na prezimovanju za Alpami (na območju Francije ali Španije).

ZAHVALA

Na tem mestu se posebej zahvaljujem pomočniku glavnega urednika Andreju Sovincu in recenzentu Davorinu Tometu za kritične pripombe in predloge, ki so v veliki meri vplivali na končno podobo tega prispevka. Za nasvete in kritičen pregled rokopisa se tudi zahvaljujem dr. Borisu Kryštufku in Janezu Gregoriju.

Posebna zahvala je namenjena našemu zunanjemu sodelavcu Jožetu Gračnerju, ki je s svojimi številnimi najdbami plašic omogočil nastanek tega dela. Zahvala velja

tudi vsem drugim zunanjim sodelavcem - obročkovalcem.

POVZETEK

V članku so prikazani rezultati obročkanja in najdbe plašic *Remiz pendulinus* v obdobju 1975 - 1993. V tem času je bilo v Sloveniji obročkanih 3974 plašic; od teh je bilo 68 plašic ponovno ujetih v tujini, 16 lokalnih najdb pa je bilo v Sloveniji. Ujeli smo tudi 68 plašic s tujim obročkom. Skupno je torej prikazanih 152 najdb plašic. Skoraj vse plašice so bile ulete s predvajanjem posnetka klica in petja ob mreži.

Najdbe plašic so razdeljene v 10 skupin glede na čas in lokacijo obročkanja ter najdbe.

Prve seleče se plašice se jeseni pri nas pojavijo sredi septembra, številčni vrh ulova je običajno v prvi polovici oktobra, nato število hitro upade in po 1. novembru so opazovani le še posamezni osebki. Rezultati obročkanja kažejo, da večina plašic prileti v Slovenijo v njenem SV delu in nadaljujejo pot v JZ smeri.

Plašice v Sloveniji prezimujejo edino v Primorju, v obalnem trstičevju, kar je obenem skrajna vzhodna meja prezimovalnega območja, ki je na severu omejeno z Alpami in sega v SV Italijo, verjetno pa še proti jugu in zahodu. Večina naših najdb iz časa jesenske selitve je iz Italije, kjer nekatere tudi prezimujejo, večji del pa odleti v prezimovališča bolj proti jugu ali zahodu.

Na spomladanskem preletu se plašice v Sloveniji pojavijo sredi marca, višek preleta je v začetku aprila, konec aprila pa so najdena že prva gnezda.

Selitvena pot plašic se deli pred Alpami na t. i. vzhodno (južno od Alp) in zahodno (severno od Alp) selitveno pot. Naše najdbe obročkanih plašic nedvomno potrjujejo obstoj vzhodne selitvene poti, ki poteka prek Slovenije. Do sedaj je veljalo, da se plašice odločajo za vzhodno oz. zahodno selitveno pot v pasu med 18 - 20° vzhodne geografske dolžine. Najdbe pri nas ujetih plašic iz Češke in Nemčije, torej iz krajev, ki ležijo bolj zahodno od omenjenega geografskega pasu, kažejo, da je območje, kjer se selitvena pot plašic deli na vzhodno oziroma zahodno, mnogo širše in da je njegovo težišče pomaknjeno bolj proti JZ (torej proti robu

Alp), kot se je domnevalo do sedaj.

Zelo verjetno je tudi, da posamezne plašice med selitvijo prečkajo Alpe, najbrž na nizkih prelazih in po rečnih dolinah. Nekatere naše najdbe iz podnožja Alp pa dopuščajo tudi možnost, da so te plašice priletele v Slovenijo v njenem SV delu in se nato razkropile tudi v predalpska območja.

Naše najdbe obročkanih plašic potrjujejo tudi domneve, da se vsi osebki spomladi ne vračajo po isti selitveni poti, po kateri so prileteli jeseni. V času spomladanskega vračanja in najdbe je bila razlika do 70 km glede na kraj obročkanka v jesenskem času. Zanimivo je tudi, da lahko plašice menjajo selitvene poti v istem časovnem obdobju (jeseni), vendar v naslednjem koledarskem letu: o tem govori jesenska najdba plašice 113 km od kraja obročkanka v pretekli jeseni. Zanimivo je, da so bile v posameznih jatah ujete plašice z obročki iz različnih držav, kar kaže, da so lahko v jatah tudi osebki iz različnih geografskih območij.

Naša plašica je nosila obroček 5 let, 6 mesecev in 21 dni, tako da je bila že v sedmem koledarskem letu življenja. Najdaljša najdba v Sloveniji obročkane plašice znaša 1228 km.

Sedmega oktobra 1992 se je na Vrhniki ujelo 358 plašic; med njimi jih je bilo 14 z obročki z drugih držav.

SUMMARY

The article presents the results of the recoveries and ringing of Penduline Tits *Remiz pendulinus* carried out from 1975 to 1993. In this period, 3974 individuals were ringed in Slovenia, of which 68 were again caught abroad; in Slovenia, 16 locally ringed individuals were recovered. 68 caught Penduline Tits carried foreign rings. All together, 152 recoveries are thus presented herewith. Almost all Penduline Tits were caught with the aid of recorded calls and singing broadcast along the net.

The recoveries are arranged in 10 groups as to the time of ringing and the time of recovery.

The first migrating Penduline Tits occur in Slovenia in mid September. Most were caught in the first half of October, but then their numbers decreased, so that only a few

were still observed after November 1st. The results of the ringing show that the majority of these birds enter the territory of Slovenia in its NE part and then continue their flight towards the SW.

In Slovenia they winter only in Primorje, the coastal area of Slovenia, i. e. in reeds which at the same time present the extreme eastern boundary of their regular winter quarters. These are bound by the Alps in the north and extend to NE Italy; most likely, however, they extend also to the south and west. The majority of our recoveries from the autumn migration period originate from Italy, where some of them also winter, while the greater part move to their winter quarters more to the south or west.

During the spring passage the Penduline Tits appear, in our territory, in mid March. The migration peak is reached at the beginning of April, and at the end of the same month the first nests are found.

Just before the Alps, their migration route divides into the so-called eastern (south of the Alps) and western (north of the Alps) migration routes. Our recoveries of the ringed individuals indubitably confirm the existence of the eastern migration route leading across Slovenia. In the past it was believed that Penduline Tits chose the eastern or western migration route in the zone between 18 to 20 degrees longitude east. On the basis of the individuals caught in our country and originating from Germany and Czech Republic, i. e. the countries lying much more to the west from the mentioned geographical zone, we can say, however, that the area where the migration route divides into the eastern and western routes is in fact much broader and that its centre of gravity is situated much more to the SW (towards the edge of the Alps) than presumed until now.

It is also very likely that during their migration some Penduline Tits cross the Alps, probably over low passes and along river valleys. Some of our recoveries from the foot of the Alps may speak, however, that these birds entered Slovene territory in its NE part and then dispersed to the pre-Alpine areas as well.

On the basis of our recoveries of the ringed birds we can also confirm that all individuals do not return, in spring, along the same migration route as taken in autumn. At

the time of their return in spring, the difference amounted up to 70 km compared with the place of ringing in autumn. It is also interesting that these birds may change their migration routes in the same time of year (autumn), but in the following calendar year: of this speaks the individual caught in autumn 113 km away from the place of ringing in previous autumn. Also interesting is the fact that some recovered individuals belonging to the same flock carried rings from different countries, indicating that flocks might have contained individuals from some very different countries.

Our Penduline Tit carried the ring for 5 years, 6 moths and 21 days, indicating that it was already in its seventh calendar year of life. The "longest" recovery of a Penduline Tit ringed in Slovenia was 1228 km.

On October 7th 1992, 358 Penduline Tits were caught at Vrhnika, 14 among them with rings of other countries.

In Slovenia, only 16 recoveries of Penduline Tits, ringed in our country and again caught here, were made. Three recoveries (Nos. 141, 146 and 152) are from the breeding period. The recovery of the Penduline Tit No. 140 is particularly interesting, for the distance between the place of ringing and its recovery in Slovenia amounted to no less than 152 km.

LITERATURA

BEZZEL, E. (1993): Kompendium der Vögel Mitteleuropas, Passeres, AULA-Verlag Wiesbaden

CRAMP, S. & C. M. PERRINS (EDS.) (1993): The birds of the Western Palearctic, Vol. 7, Oxford Univ. Press

ERJAVEC, F. (1870): Domače in tuje živali v podobah. III. del: Ptice. Celovec

FRANZ, D., N. THEISS & H. GRAFF (1987): Weibchen der Beutelmeise *Remiz pendulinus* brütet in einer Saison zweimal erfolgreich an zwei mehr als 200 km voneinander entfernten Brutplätzen. *J. Orn.* 128:241-242

FRANZ, D. (1988): Wanderungen der Beutelmeise *Remiz pendulinus* während der Brutperiode - Ausdehnung, Häufigkeit und ökologische Bedeutung. *Die Vogelwelt* 109:188-206

FRANZ, D. (1993): Wechseln einzelne Beutelmeise (*Remiz pendulinus*) ihre Zugwege und Winterquartiere? *Die Vogel-*

warte 37: 26-31

GEISTER, I., D. ŠERE, (1974): Novo ugotovljene vrste ptic pevk v Sloveniji. *Proteus*, 37 (1):3-11

GEISTER, I. (1989): Slovenski prispevek k evropskemu ornitološkemu atlasu. DOPPS, Ljubljana.

GLUTZ VON BLOTZEHIM, U. UND K. M. BAUER, (1993): Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 13. Aula-Verlag, Weisbaden

HUDEC, K. (1983): Fauna ČSSR. Svazek 24, Díl IIIč2. Aves, Academia Praha

JANČAR, T. (1984): Gnezditve plašice (*Remiz pendulinus*) v Sigah pri Ljubljani. *Acrocephalus*: 21: 41.

KRAVOS, K. (1990): Osservatorio faunistico. Analisi delle catture del pendolino *Remiz pendulinus*. 44 - 52

LITERAK, I., M. HONZA, J. STOLARCZYK, (1993): Nachbrutzeitliches Vorkommen der Beutelmeise (*Remiz pendulinus*) im Schilfbestand des oberen Odergebietes. *Egretta* 36:57-66

SOVINC, A. (1994): Zimski ornitološki atlas Slovenije. Tehniška založba Slovenije. Ljubljana

ŠERE, D. (1985): Plašica (*Remiz pendulinus*). *Acrocephalus* 25:51

VALERA, F., P. REY, A. M. SANCHEZ-LAFUENTE & J. MUNOZ-COBO (1990): The situation of Penduline Tit (*Remiz pendulinus*) in Southern Europe: A new stage of its expansion. *J. Orn.* 131:413-420

VALERA, F., P. REY, A. M. SANCHEZ-LAFUENTE & J. MUNOZ-COBO (1993): Expansion of Penduline Tit (*Remiz pendulinus*) through Migration and Wintering. *J. Orn.* 134: 273-282.

VOGRIN, M. (1993): Grivar (*Columba palumbus*). *Acrocephalus* 60:166-167

ZINK, G. (1981): Der Zug europäischer Singvögel. 3. Lieferung. Radolfzell-Mögingen.

**PRILOGA:
APPENDIX:**

**PREGLED LOKALITET IN KOORDINAT
LOCALITIES AND COORDINATES**

SLOVENIJA - SLOVENIA

Bevke, (Lj. barje):	45. 59 N / 14. 22 E
Bobovek:	46. 17 N / 14. 23 E
Črneče, (Dravograd):	46. 35 N / 15. 01 E
Fužine, (Ljubljana):	46. 03 N / 14. 35 E
Godovč:	45. 56 N / 14. 05 E
Iška, (Črna vas):	46. 01 N / 14. 29 E
Mestni log, (Ljubljana):	46. 02 N / 14. 30 E
Ornit. postaja Barje:	46. 01 N / 14. 30 E
Ormož:	46. 25 N / 16. 10 E
Parte, (Lj. barje):	45. 58 N / 14. 33 E
Pragersko:	46. 23 N / 15. 40 E
Prošca, (Ljubljana):	46. 01 N / 14. 31 E
Sečovlje:	45. 28 N / 13. 38 E
Šentjakob, (Ljubljana):	46. 06 N / 14. 36 E
Škocjanski zatok, (Koper):	45. 33 N / 13. 44 E
Škofljica Ig, (Lj. barje):	45. 58 N / 14. 34 E
Vrhnika:	45. 58 N / 14. 30 E
Zrkovci, (Maribor):	46. 33 N / 15. 43 E

AVSTRIJA - AUSTRIA

Ilmitz, Bez. Neusiedl:	47. 46 N / 16. 48 E
Ebenthal, Kärnten:	46. 36 N / 14. 22 E

ČEŠKA - CZECHIA

Bartošovice:	49. 40 N / 18. 03 E
Bohdaneč:	50. 05 N / 15. 40 E
Dolní Dunajovice:	48. 51 N / 16. 36 E
Jičín:	50. 26 N / 15. 21 E
Mušov, (Breclov):	48. 54 N / 16. 36 E
Ostrava:	49. 52 N / 18. 20 E
Prusy, (Prerov):	49. 26 N / 17. 31 E
Račice:	49. 15 N / 14. 06 E
Sedlec, (Breclov):	48. 47 N / 16. 42 E
Sopreč:	50. 05 N / 15. 34 E
Tovačov, (Prerov):	49. 26 N / 17. 17 E
Zahlinice:	49. 17 N / 17. 30 E
Žehun, (Nymburk):	50. 08 N / 15. 18 E

NEMČIJA - GERMANY

Storkow:	52. 10 N / 14. 12 E
Breitenguessbach:	49. 58 N / 10. 53 E

HRVAŠKA - CROATIA

Mirna, (Istra):	45. 19 N / 13. 36 E
Draganići, (Karlovac):	45. 34 N / 15. 38 E

ITALIJA - ITALIA

Baccuco, (Rovigo):	44. 56 N / 12. 07 E
Brenta, (Venezia):	45. 11 N / 12. 19 E
Caneo, (Udine):	45. 43 N / 13. 32 E

Casale, (Vicenza):	45. 32 N / 11. 34 E
Chiav. Marina, (Rovigo):	44. 52 N / 12. 25 E
Conca, (Forli):	43. 58 N / 12. 43 E
Forgaria n. Fr. (Udine):	46. 13 N / 12. 58 E
Gorino, (Ferrara):	44. 49 N / 12. 21 E
Isonzo Cona, (Gorizia):	45. 45 N / 13. 31 E
Lisert, (Gorizia):	45. 48 N / 13. 34 E
Malcontenta, (Venezia):	45. 26 N / 12. 12 E
Marano Lagunare, (Udine):	45. 46 E / 13. 09 E
Pezzoneghe, (Belluno):	46. 09 N / 12. 15 E
Preval, (Gorizia):	45. 59 N / 13. 31 E
Sant'Andrea, (Udine):	45. 43 N / 13. 12 E
Sdobba, (Gorizia):	45. 44 N / 13. 33 E
Volano, (Ferrara):	44. 48 N / 12. 15 E
Volta Grimana, (Rovigo):	45. 03 N / 12. 12 E

LATVIJA - LATVIA

Pape Lake:	56. 11 N / 21. 03 E
Pape Marsh:	56. 11 N / 21. 03 E

LITVA - LITHUANIA

Ventes Ragas:	55. 21 N / 21. 13 E
---------------	---------------------

MADŽARSKA - HUNGARY

Balatonbereny, (Somogy):	46. 43 N / 17. 20 E
Feherto, (Győr-Sopron):	47. 41 N / 17. 21 E
Fertőrákos, (Győr-Sopron):	47. 43 N / 16. 39 E
Győr-Sopron:	47. 42 N / 17. 38 E
Keszthely, (Zala):	46. 43 N / 17. 15 E
Siofok, (Somogy):	46. 55 N / 18. 03 E

POLJSKA - POLAND

Jaksice, (Bydgoszcz):	52. 52 N / 18. 12 E
Stacya, (Bukowo):	54. 28 N / 16. 25 E
Zielonczyn, (Bydgoszcz):	53. 10 N / 17. 49 E

SLOVAŠKA - SLOVAKIA

Ivachnova :	49. 06 N / 19. 25 E
-------------	---------------------

*Dare Šere, Prirodoslovni muzej Slovenije,
Prešernova 20, SLO - 61000 LJUBLJANA*

Iz ornitološke beležnice

From the ornithological notebook

RJAVA ČAPLJA *Ardea purpurea*
PURPLE HERON On 2nd April 1992 at Ljubljansko barje

Rjava čaplja, ki na Ljubljanskem barju ne gnezdi, se tu večkrat ustavi. Tako sem imel 2. 4. 1992 priložnost opazovati en primerek v vodi v jarku na Barju pred Igom (slika), ko je ptica očitno lovila ribe. Kljub enournemu čakanju pri lovu ni bila uspešna, pri čemer ni enkrat samkrat ni kljunila. Očitno so ribe zaznale nevarnost in se ji niso približale. Ko sem se hotel še bolj približati, je zlezla iz vode na kolovoz, odletela in se spet spustila v bližnji jarek.

Z enim osebkom sem se spet srečal 5.

5. 1992, le kakih 500 m stran od prvega srečanja. Ivo A. Božič, Na jami 8, 61000 Ljubljana

SIVA GOS *Anser anser rubrirostris*
GREYLAG GOOSE On February 27th, 1993 at Ljubljansko barje

Kljub temu, da je 27. 2. 1993 na Ljubljanskem barju snežilo, je pri Iški Loki že pel prvi veliki škurh *Numenius arquata*. Ko sem prišel do Iga, me je v zraku presenetila siva gos, ki se je kmalu zatem spustila na travnik nedaleč od mene. Ker pri sivih goseh vedno najprej pogledam, kakšne barve je njihov kljun, sem to storil tudi tokrat. Seveda sem

bil ob spoznanju, da ima rožnat kljun, presenečen, saj je (kljub temu, da večina ptic, ki gnezdiyo ob Baltiku, pripada tej podvrsti) pri nas ta podvrsta precej redka. Manjšemu številu opazovanj te podvrste pri nas nemara botruje premajhna pozornost opazovalcev na to malenkost, ki pa je včasih zaradi slabe svetlobe in optičnih prevar dokaj varljiva. Gos sem opazoval še skoraj pol ure, dokler se ni naveličala mojega stalnega zalezovanja in ob glasnem oglašanju odletela drugam. *Borut Rubinič, Pražakova 11, 61000 Ljubljana*

MANDARINKA *Aix galericulata*

MANDARIN *From early November to early March 1992-93 on the Sava river at Jesenice*

Bilo je v začetku novembra 1992, ko sem šel ob Savi Dolinki proti centru mesta Jesnic. Sredi Save sem na kamenju opazil raco. Počasi sem se približal in opazil, da se razlikuje od drugih; po opisu, ki sem si ga zapomnil, sem pozneje po literaturi ugotovil, da gre za samca race mandarinke. Ko sem se hotel še bolj približati, je racman odletel po Savi navzgor. Naslednji dan sem šel na isti kraj, toda racmana ni bilo. Po naključju sem imel prav v tej smeri vsak dan pot, in ko sem se pozno proti večeru vračal, sem ga spet našel na istem mestu. Tako sem ugotovil, da se vrača na ta kraj le zvečer, čez dan pa se zadržuje drugje. Tudi zapadli sneg in dež racmana ni oviral. To opazovanje se je nadaljevalo vse do začetka marca 1993, ko nekega dne racmana ni bilo več na njegovem običajnem mestu. Med tem sem pri okoliških rejcih, ki gojijo razne vrste rac, preveril, ali racman morda pripada kateremu izmed njih, toda prav nobeden ni v tem času gojil takih vrst in tudi ni pogršel kake živali. Vesel sem bil, da sem lahko toliko časa opazoval to redko vrsto race. *Miran Rijavec, Cesta 1. maja 66, 64270 Jesenice*

REGLJA *Anas querquedula*

GARGANEY *On December 28th and 30th, and on January 18th 1991 at Bohinjsko jezero*

Na Bohinjskem jezeru pri Sv. Janezu sem 28. 12. 1991 opazoval jato (95) devetinpetdesetih mlakaric *Anas platyrhynchos* in (23) triindvajsetih lisk *Fulica atra*. Med njimi je plavala in se poganjala za kruhom, ki so ga racam metali izletniki, manjša sivo rjava raca. Kljub temu, da sem imel pri sebi dva

priročnika (Petersonovega in Heinzlovega), mi je ni uspelo določiti, zato sem jo skiciral in podrobno opisal v beležnico: izrazito svetla nadočesna progga, temna progga prek očesa, svetla pega ob korenu sivega kljuna, skoraj črne noge, svetel trebuh.

Doma sem ob pomoči specializirane literature ugotovil, da gre za samico reglje *Anas querquedula*. Najverjetneje isto ptico sem na istem mestu opazoval še 30. 12. 91 in 18. 1. 92.

Gre za enega redkih zimskih podatkov za to vrsto pri nas, ki sicer prezimuje južno od Sahare in le v manjšem številu ob Sredozemskem morju. *Tomaž Jančar, Gorenje Blato 31, 61291 Škofljica*

RJAVI LUNJ *Circus aeruginosus*

MARSH HARRIER *Observation at midnight at high altitudes: one on May 2nd, 1992 on Mt. Razor*

Dne 2. 5. 1992 sem na Planini Razor pod Voglom (1320 m) opazoval samico rjavega lunja *Circus aeruginosus*, ki se je počasi dvigovala, potlej pa izginila za hribom. Nebo je zastirala visoka oblačnost, tla pa so še prekrivale večje zaplate snega. Tega dne sem na Razorju opazoval še druge selivke: več repaljščic *Saxicola rubetra*, nekaj samic muharjev *Ficedula* sp. in na desetine kupčarjev *Oenanthe oenanthe*, niže doli v Tolminskih ravnah (900 m) pa še drugega lunja, samico z belo trtico *Circus* sp.

Prizori se nikakor niso ujemali z mojo predstavo, da selivke preletijo hribe prek najnižjih prelazov, saj je veriga Spodnjih bohinjskih gora precej enakomeren hrbet, visok od 1720 do 2000 metrov. *Tomaž Jančar, Gorenje Blato 31, 61291 Škofljica*

SOKOL SELEC *Falco peregrinus*

PEREGRINE *Nest with 3 young on May 29th 1994, and another one, although only supposedly, both at Kum*

Znanec mi je povedal, da je med prvomajskimi prazniki opazoval neke ujede, ki bi lahko bile iz družine sokolov. Zato sem 21. 5. 1994 odšel v ta predel v okolici Kuma in pregledal večji kompleks skalovja. Po kakšnih treh urah iskanja sem zaslišal razburjene klice: kjek, kjek, kjek. Oglašanje, nekakšen dialog med vsaj dvema pticama, sem poslušal še kakšnih 15 minut. V tem času sem opazil tudi en odrasel osebek sokola selca v letu, temnega, s kovinsko sivo trtico in izrazitimi brki. Po kakšnih petnajstih

sekundah je odletel iz mojega zornega kota.

Vendar pa še vedno nekako nisem mogel verjeti svojim očem, niti ušesom, zato sem skupaj z E. Lorgerjem ponovno obiskal ta predel 29. 5. 1994. Ob 9. 30 sva prvič opazila osebek sokola selca, ki je prinesel plen v gnezdo. Nato sva okrog 11. ure našla gnezdilno polico s tremi mladiči, ki so že skoraj zamenjali "mladeniški puh". Do 12. ure sta stara dva še trikrat prinesla plen v gnezdo.

Da bi bilo veselje z odkritjem gnezda sokola selca še večje, sem po nasvetu E. Lorgerja preiskal še eno lokacijo v bližini prve in 31. 5. 1994 opazoval par sokolov selcev, ki jim domačini pravijo ptičarji. Po njihovih izjavah ti "ptičarji" gnezdijo vsako leto na tej lokaciji. Dne 6. 6. 1994 sem imel srečo, kajti opazoval sem osebek sokola selca med počitkom na suhem osamelcu med 16. 50 in 17. 40. Tedaj se je pojavil še en osebek, ki je z vzhoda priletel med skale, natanko v isti predel stene, kamor je odletel tudi prej opazovani osebek. Verjetno sta poletela na gnezdilno polico, ki pa je na žalost nisem mogel odkriti. Zanimivo je dejstvo, da sta gnezdilni polici na obeh lokacijah obrnjeni proti zahodu. Upam, da kar dve odkriti gnezdi na kratki razdalji pomenita, da se tem čudovitim ujedam obetajo boljši časi. *Marjan Gobec, Zidani most 28 a, 61432 Zidani most*

NAVADNA POSTOVKA *Falco tinnunculus*,
KAČAR *Circaetus gallicus*
KESTREL, SHORT-TOED EAGLE *On July 11th, 1991 at Vratca (1800 m a. s. l.)*

Dne 11. 7. 1991 sem se okrog 9 h vzpenjal proti Vratcem na poti od Komne proti Krnskim jezerom. Na prelaz v Vratcih na n. v. 1800 m je priletel manjši sokol in se usedel na tla. Ob pogledu skozi daljnogled sem postal le še bolj zmeden. Po nekajminutnem kukanju skozi teleskop sem dojel, da opazujem samico postovke *Falco tinnunculus*.

Ko sem zlezal na prelaz, je postovka odletela, za seboj pa sem zagledal večjo ujed, ki je letela proti meni. Termični veter na nasprotni strani prelaza je bil še šibak, zato mi je odrasel kačar *Circaetus gallicus* dal na voljo kar precej časa za ogled, preden se je dvignil čez prelaz in odletel proti dolini Tolminke. Okrog 14h pa je kačar priletel iz te smeri in odletel proti Dolini triglavskih

jezer, zato domnevam, da gre za isti osebek. *Andrej Bibič, Osojnikova 7, 62000 Maribor*

BELKA *Lagopus mutus*

PTARMIGAN *Nest with 9 eggs found on June 26th, 1992 at Kališče*

Poklicno delo v Triglavskem narodnem parku me večkrat "pripelje" k opazovanju redkosti in posebnosti živalskega sveta v narodnem parku. Zaradi redkosti oz. malostevilnosti, težje dostopnosti v gorskem svetu in morda večje pazljivosti, vsekakor pa velike varovalnosti v okolju, nekatere vrste teže opazimo, čeprav smo lahko v njihovi neposredni bližini.

Snežni jereb ali belka je prav gotovo takšna vrsta. Čez leto prilagodljivo pisano, pozimi pa snežno belo belko težko opazimo v njenem naravnem okolju, še zlasti, ko miruje.

Še posebno srečno naključje pa je odkritje in opazovanje belkinega legla. Takšno srečo sem imel, ko sem lanskega junija nepričakovano odkril gnezdo z devetimi rdečkasto rjavo lisastimi jajci. Bilo je 26. 6. 1992 pod Kališčem v dolini Vrat. To je področje brezpotij, kjer je mogoč prehod iz Vrat na bivak II na Gruntu. Šel sem tik gnezda, ki je bilo na strmini, manjši skalni steni, spodaj poraščeni z rušjem, slečem in travami. Verjetno je bilo naključje tisto, ki me je pripeljalo do odkritja. Na tistem mestu sem namreč obstal, da se razgledam, ko je skoraj izpod nog v višini kolen zletela belka, najbrž samica. Ker imam navado, da vedno pogledam mesto, od koder zleti ptica, odkritje belkinega gnezda ni bilo več vprašljivo. Žal s seboj nisem imel fotoaparata, čas za ponoven obisk pa mi je "ušel". Zanimivo je, da sem skoraj na istem mestu pred mnogimi leti (tam okoli leta 1972) na podoben način našel belkino gnezdo z jajci. Spominjam se le, da je bilo v začetku julija, ko smo s tečajniki mladih planinskih vodnikov sopihali prek kališč na Dovški Križ. Zato imam vsaj malo upanja, da se bom na tem mestu še srečal z "mladimi" belkami. *Miha Marenče, Triglavski narodni park, Kidričeva 2, 64260 Bled*

KOSEC *Crex crex*

CORNCRAKE On 5th June 1994 on Mt. Rašušica (Čičarija)

KAČAR *Circaetus gallicus*

SHORT-TOED EAGLE Display flight on March 21st 1994 at Rašušica (Čičarija)

Dne 5. 6. 1994 sem se odpravil na 1084 metrov visoko Razsušico v Čičariji. Domačini ji pravijo Rašušica in tudi na starih specialkah je vrh tako imenovan, kar je najbrž pravilneje. Ob njenem južnem pobočju se razprostira čudovito kraško polje z mnogimi vrtačami. S tradicionalnim načinom kmetovanja polje zagotavlja idealne življenjske možnosti prepelici (*Coturnix coturnix*), saj se je njeno petje, ob nekaterih mojih obiskih, blagoglasno razlegalo po pokrajini. Ko sem tako po polžje stopal navkreber, me je presenetil kosec. Vsaj pol ure je "brusil koso". Kosec je reden gnezdilec doline Malinske, posamezne pojoče samce sem zasledil v dolini reke Mirne in najbrž gnezdi tudi v dolini reke Raše. Po uri hoje sem dosegel vrh. Tu so prav zanimive kraške tvorbe, saj je apnenec ponekod tako erodiran, da so škraplje globoke tudi dva metra. V okoliških gozdovih bukve, bora in manjših sestojev smrekovine gnezdi krivokljuni (*Loxia curvirostra*), kalini (*Pyrrhula pyrrhula*) in krekovti. V robnih habitatih s posameznim grmičevjem se zadržuje mlinarček (*Sylvia curruca*). Kmalu sem na nebu opazil par orlov kačarjev. Počasi sta krožila nad gozdom. S pomočjo blagega vetra sta jadrala, potem pa sta se vertikalno spustila v hosto. Dvakrat sem poskušal najti gnezdo, a sem ostal praznih rok. Paru sledim od leta 1990, ki ga je v tem delu Čičarije videti čez vse leto, občasno lovi v Brkinih. Najzgodnejši datum opazovanja je 21. 3. 1993. Tega dne sta ptici že svatovali. Ob rahlem vetru sta krožili, en osebek je nekajkrat izpustil neznan predmet iz krempljev, a ga je s spretnim pikiranjem ponovno ujel. Kasneje ju je napadel mladosten osebek planinskega orla (*Aquila crysaetos*), izredno agresivnemu napadu je sledil nagel umik orlov kačarjev. Mlad orel je zatem nekajkrat preletel hrbet Rašušice in se spustil na kamnišče, od koder je oprezal v nižavje. Čez nekaj dni je Čičarijo obilno zasnežilo in kačarja sta si za preživetje morala izbrati kak drug plen, saj o plazilcih ni bilo ne duha ne sluha. *Miran Gjerkeš, Ivančičeva 17, Ankaran*

KOZAČA *Strix uralensis*

URAL OWL Singing male on February 14th, 1992 at Goreljek (1280 m a. s. l.)

Na Pokljuki je bila še prava zima s kakšnega pol metra snega, ko sem 14. 2. 1992 pri Goreljku (1280 m n. m.) poslušal petje kozače. V neposredni bližini preštevlnih počitniških hišic se je iz smrekovega sestoja neprenehoma oglašal samec s svojo štirizložno kitico. Poslušal sem ga četrto ure, potem ko sem ga bil ob 21. 30 po naključju zaslišal.

Novejših podatkov o gnezdenju kozače v Alpah ni, vsi znani primeri gnezdenja iz naših Alp in tudi z avstrijske Koroške so starejšega datuma. Zaradi tega sem 3. 3. 1992 s T. Čelik in S. Polakom ponovno obiskal Pokljuko, vendar kozače nismo slišali nikjer, kljub predvajanju njenega oglašanja s kasetofonom. Poslušali pa smo štiri kocnoge čuke *Aegolius funereus* v okolici Mrzlegastudenca. S. Polak je na podlagi svojih izkušenj s snežniškega pogorja menil, da je ugodnejši habitat za kozačo v Alpah v nekoliko nižje ležečih gozdovih, kjer prevladuje bukev. *Peter Trontelj, Cesta na Laze 27, 61000 Ljubljana*

KOCONOGI ČUK *Aegolius funereus*

TENGMALM'S OWL Observations from Pokljuka in September 1993

Koconogi čuk na Pokljuki ni nenavadna ptica, saj tu tudi gnezdi, bolj nenavaden je nemara način, kako sem se s to ptico prvič srečal.

V septembru 1993 sem na Pokljuki prebil tri dni. Tako sem imel možnost opazovati ptice tudi ponoči. Večkrat vzamem s seboj kasetofon, zlasti če se na terenu mudim več dni. Tako sem 24. septembra 1993 že pred mrakom začel predvajati svatovsko oglašanje koconogega čuka. Kasetofon sem postavil na Goreljku blizu Hotela Šport. Na moje veliko presenečenje se je že podnevi odzval prvi čuk na oddaljenosti kakih 100 m. Ko se je stemnilo, sem vključeni kasetofon pustil pod streho in se za nekaj časa umaknil v hišo. Čez približno dvajset minut sem z baterijo v roki stopil v bližino kasetofona. Bolj naključno sem posvetil v bližnjo smreko in uzrl čuka, ki je s svojimi okroglimi očmi radovedno buljil vame. Luč baterije ga je malce oslepila, zato je kar obsedel na veji in z veliko puhasto glavo zvedavo pomigoval

sem ter tja. Potem ko sem baterijo za hip ugasil in jo nato spet prižgal, je bil čuk že na drugi veji. Nato je izginil. Z lučjo sem posvetil tudi po drugih drevesih, s katerih so se s cvilečimi glasovi oglasili še štirje koco-nogarji.

Zanimivo je, da so se čuki odzvali na svatbeno oglašanje zunaj paritvenega obdobja v razmeroma velikem številu. To potrjuje, da je koconogi čuk na Pokljuki vse prej kot redek. *Al Vrezec, Pražakova 11, 61000 Ljubljana*

SMRDOKAVRA *Upupa epops*

HOOPOE *On April 5th at Ig, or May 9th at Kozlarjeva gošča and on June 20th at Draga (all in 1992 at Ljubljansko barje)*

S smrodokavro sem se v letu 1992 prvič srečal na Barju pred Igom, ko je hodila po kolovozu in stikala za hrano. Očitno sem se ji preveč približal, zato je odletela na bližnje drevo, kjer je v razburjenju dvigala in spuščala pisano perjanico. To je bilo 5. 4. Prijetno oglašanje smrodokavre me je razveselilo 9. 5. pri Kozlarjevi gošči, drugič pa 20. 6. v gozdu v Dragi za Srednjim ribnikom. Smrodokavra se oglašja s prijetnim "upa-njem", ki se sliši razmeroma daleč. Nekdaj pogosta gnezdilka Ljubljanskega barja je danes verjetno le še preletna gostja. *Ivo A. Božič, Na jami 8, 61000 Ljubljana*

SIVA PENICA *Sylvia communis*, **ČUK** *Athene noctua*, **LESNA SOVA** *Strix aluco*

WHITETHROAT, LITTLE OWL, TAWNY OWL *Observations at higher sea-levels*

Pri popisu v TNP sem 17. 5. 1992 dopoldne opazoval samca sive penice na strmem opuščnem pašniku na gori Nos pri vasi Čadrg. Samec je vneto prepeval na grmovju in se ni dosti menil zame. Presenetila me je njegova navzočnost na tej nadmorski višini (900 m n. m.), kar kaže na močan mediteranski vpliv. Podobno je bilo ponoči, ko sta za pravo primorsko ozračje poskrbela čuka, ki sta monotono pela v čadrških sadovnjakih (690 m n. m.). V bližnjih strmih hribih pa sta jim odgovarjala dva samca lesne sove *Strix aluco*. Nočne glasove so popestrile še številne miši, ki so šumele v suhi podrasti. Imel sem občutek, kot da so tega vročega sončnega dne živali prišle šele ponoči na plano. *Miro Perušek, Jurjevica 4, 61310 Ribnica*

RJAVOGLAVI SRAKOPER *Lanius senator*
WOODCHAT SHRIKE *On June 14th 1985 near Ig at Ljubljansko barje*

Pri pregledovanju svojih zapiskov sem naletel na podatek, ki je vsekakor zanimiv. Dne 14. 6. 1985 sem bil v opoldanskih urah na Ljubljanskem barju levo pred Igom. Že od daleč sem opazil ptiča, ki je z nizkega količka poletaval v travo in se vračal nazaj nanj. Ko sem se malo približal, sem skozi daljnogled zagledal lepo obarvanega rjavoglavega srakoperja. Ko sem se še malo približal, je odletel na bližnje drevo in potem izginil.

Kljub temu, da sem se tu še večkrat zadrževal in opazoval ptice, se z njim, na žalost, nisem več srečal. *Ivo A. Božič, Na jami 8, 61000 Ljubljana*

LIŠČEK x REPNIK *Carduelis carduelis x Acanthis canabina*

GOLDFINCH x LINNET *Male (supposedly a natural bastard) caught in October 1992 at Kranj*

Marko Brenkuš iz Kranja mi je pripovedoval, da se mu je na vabo liščka ujel sredi oktobra 1992 zanimiv ptič, ki ga nikakor ni mogel prepoznati. Ker je imenovani dober poznavalec ptičev, je domneval, da gre morda za severnega repnika *C. flavirostris*, ki ga sicer še ni nikoli videl, poznal ga je samo iz opisa knjig. Domneval je tudi drugo možnost, ki pa se mu je zdela nekoliko neverjetna, da je ujeti ptič morda križanec med liščkom in repnikom.

Ko sem ptico kmalu zatem videl, sem ugotovil, da je ptica v resnici križanec med liščkom in repnikom. Nespomo je bilo tudi ugotovljeno, da je ptič samec. Ker je bil križanec nenavadno plašen in v svežem, povsem nepoškodovanem perju, prav tako ni imel kakih drugih oznak, ki bi bile dokaz, da bi bila ptica vzgojena v ujetništvu, menim, da je ptica potomec križanja liščka ter samice repnika v naravi.

Križanec je kmalu zatem pobegnil iz kletke ter žalostno končal, ker se je silovito zaletel v veliko zastekljeno okno. *Peter Grošelj, Godovič 124, 65280 Idrija*

Ornitološka kronika za leto 1992

Ornithological chronicle 1992

Pred nami je tretja izdaja jedrnatih ornitoloških podatkov - ornitološke kronike leta 1992. Prinaša 546 zapisov o 192 različnih vrstah ptic, ki so z objavo za vedno ušli duhu pozabe v zaprašenih, založenih ali nemara nekoč celo izgubljenih ornitoloških beležnicah. Že v drugo so zbrani tudi najzanimivejši podatki obročkovalcev ptic, sodelavcev Prirodoslovnega muzeja Slovenije, ki jih je zbral D. Šere. Žal pa oddaja letnega ornitološkega poročila - ornitološke kronike torej - še vedno ni prešla v zavest vseh opazovalcev ptic, saj spisek sodelavcev te rubrike ni tako dolg, kot bi lahko bil. Kljub obljubi, da bomo v prihodnje pripravljali sprotno, po četrletjih razdeljeno letno kroniko, bo vsaj prihodnja, za leto 1993, še vedno objavljena skupaj za celo leto. Žal je premalo rednih sodelavcev, poročila prihajajo zelo neredno, priprava kronike pa terja ogromno časa.

Ob tem je treba člane Društva ponovno opozoriti na Kodeks slovenskih ornitologov, ki v 5. členu govori o vestnem beleženju vseh opažanj in skrbi, da se podatki v beležkah ne postarajo (Acrocephalus št. 52, str. 94, 1992). Posebej prosimo vse, ki imajo podatke o opazovanju vrst s Seznama redkih vrst ptic Slovenije, objavljenega v 58. -59. številki Acrocephalusa (1993), da jih čimprej objavijo ali pošljejo v obliki letne kronike. Naša Komisija za redkosti je bila namreč soustanoviteljica evropskega združenja komisij za redkosti, ki bo skrbelo za objavo letnih poročil evropskih držav. Naloga nacionalnih komisij je med drugim tudi čimprejšnja objava letnega poročila o redkih vrstah, ki pa naj bi bilo čim bolj popolno.

Da bo letna kronika za leto 1993 pripravljena čimprej, vljudno prosimo, da svoja poročila pošljete **NAJKASNEJE DO 15. JANUARJA 1995** na naslov: A. Sovinc, Pod kostanji 44, 61000 Ljubljana ali na naslov Društva.

Podatke za leto 1992 so poslali:

Andrej Bibič (AB), Andrej Sovinc (AS), Branko Bakan (BB), Darjo Bon (BD), Igor Brajnik (BI), Boris Kozinc (BK), Brane Lapajna (BL), Božidar Magajna (BM), Branko Božič (BO), Bogdan Vidic (BV), Dare Šere (DŠ), Eva Vukelič (EV), Franc Bračko (FB), Franci Janžekovič (FJ), Ivo A. Božič (IB), Iztok Geister (IG), Iztok Vreš (IV), Jože Dolinšek (JD), Jože Gračner (JG), Krys Kazmierczak (KK), Katja Prosenč (KP), Luka Božič (LB), Marjan Gobec (MG), Milan Vogrin (MV), Nuša Kropivšek (NK), Peter Černe (PC), Peter Grošelj (PG), Peter Trontelj (PT), Rajko Koražija (RK), Rudi Tekavčič (RT), Simon Jurečič (SJ), Stane Kos (SK), Slavko Polak (SP), Tatjana Celik (TČ), Tomi Trilar (TT), Miro Vamberger (VM), Žiga Gombač (ŽG).

Vsem sodelavcem se zahvaljujemo za posredovane podatke.

Oznake pomenijo sledeče:

Key:

- a in b - prvo in zadnje spomladansko opažanje
first and last spring records
- c in d - prvo in zadnje jesensko opažanje
first and last autumn records
- p - (prvo) petje
(first) singing

Ob tem je treba poudariti, da se oznake o prvem ali zadnjem sezonskem opazovanju lahko nekoliko razlikujejo glede na različne geografske lege opazovalnih območij. Običajno je oznaka dodana le pri tistih podatkih, kjer avtorji to izrecno označijo in s tem poudarijo, da gre za prvi (zadnji) podatek v okolišu, kjer redno ali vsaj pogosto opazujejo.

Gavia arctica, 03. 12. 92, Vrhniški glinokopi, 3 os. do 9. 12., EV;
Tachybaptus ruficollis, 10. 10. 92, Sava pri Radečah, 1 os., MG; 08. 12. 92, Preddvor, 1 os., IG;

Podiceps cristatus, 08. 12. 92, Bobovek, 4 os., IG; 09. 12. 92, Vrhniški glinokopi, 13 os., EV;

Podiceps grisegena, 18. 01. 92, Ptujsko jezero, 2 os., FJ; 31. 10. 92, Vrhniški glinokopi, 2 os., EV; 13. 12. 92, Vrhniški glinokopi, 7 os., EV;

- Phalacrocorax carbo*, 29. 02. 92, Pernica, 60 os., FB; 09. 09. 92, Vrhniški glinokopi, 3 os., EV; 08. 11. 92, Bevke, max. 18 os., EV; 12. 12. 92, Hotič, 68 os., 13. 12. 92 Breg 1 os., MG;
- Botaurus stellaris*, 29. 03. 92, Škofljica-Ig, 1 os., DŠ+ŽG;
- Ixobrychus minutus*, 17. 05. 92, ob Iščici, 1 samica, DŠ;
- Nycticorax nycticorax*, 26. 07. 92, Ormož, 5 os., FB;
- Egretta garzetta*, a, 10. 04. 92, Hotinja vas, 1 os., MV; 24. 08. 92, Komarnik, 2 os., FB;
- Egretta alba*, 27. 02. 92, Drava-Zlatoličje, 1 os., 15. 3. Sestrže 1 os., FB; 30. 04. 92, Iščica-Ig, 2 os., DŠ;
- Ardea cinerea*, 03. 05. 92, kolonija pod Šmarno goru, najmanj 17 zasedenih gnezd, PT; 16. 06. 92, Sotelsko jezero, 55 os. na dnu skoraj prazne akumulacije, PT; 09. 11. 92, Bevke, 10 os., EV;
- Ardea purpurea*, 05. 04. 92, Vnanje gorice-Ljubljana, 1 os., 7. 4. pri Bevkah, EV; 24. 04. 92, Škocjanski zatok, 1 os. (+ 1 os. *N. nycticorax*), AS+IG; 08. 05. 92, Ljutomerski ribniki, 3 os., FB; 08. 05. 92, Podgradje, 3 os., MV;
- Ciconia nigra*, 10. 04. 92, Drenov grič, 1 ad. os., EV; 29. 04. 92, Brezovica na Lj. barju, 1 os., DŠ; 24. 05. 92, Dolenje jezero-Cerknica, 3 os., DŠ; 05. 06. 92, Rače, 1 ad., spet 6. 6. in 20. 6., MV; 04. 08. 92, Ledava, 1 os. (1y), FJ; 10. 08. 92, Litija, 1 os., AS; 05. 09. 92, Gomilsko, 1 ad. kroži, PT; 08. 09. 92, Sestrže, 7 os., 9. 9. Ormož 1 os., FB; 10. 09. 92, Cerkniško jezero, 1 os., DŠ+JG;
- Ciconia ciconia*, 03. 01. 92, Sečoveljske soline, 1 os., AS; a, 15. 03. 92, Šikole, 1 os. na gnezdu, FB; 29. 03. 92, Brezovica na Lj. barju, 3 os., SK; 01. 04. 92, Lipe na Lj. barju, 1 os., povratek na gnezdo, DŠ; a, 06. 04. 92, Blagovna pri Celju, 1 os. v gn., 17. 6. 92 3 ml. v gn., MG; 01. 05. 92, Podpeč, 1 os., EV; 06. 05. 92, Rodinec-Lesce, 1 os.; 21. 5. vletu-Lesce, BK; Ljubljana barje-Kozlar. gošča, 5 os. kroži, IB; 11. 06. 92, okolica Celja, 2 os., EV; 10. 09. 92, Cerkniško jezero, 1 os., DŠ+JG;
- Cygnus olor*, 13. 05. 92, Trbojsko jezero, par pri gnezdu, 1 os. sedi, PT;
- Anser fabalis*, 08. 02. 92, Ormoško jezero, prenočuje 2500 os., FB;
- Anser albifrons*, 08. 02. 92, Ormoško jezero, prenočuje 70-80 os., FB;
- Anser anser*, 15. 02. 92, Ljubljana-Ig, 1 os., AS; 08. 03. 92, Šoštanjско jezero, 2 os., TČ;
- Anas penelope*, 11. 04. 92, Šoštanjско jezero, 9 os., TČ;
- Anas strepera*, 03. 12. 92, Vrhniški glinokopi, 15 os., EV; 23. 12. 92, Hotinja vas, 2 samca, 1 samica, MV;
- Anas crecca*, 07. 01. 92, Brdo pri Kranju, 6 os., AS+IG;
- Anas platyrhynchos*, 18. 04. 92, Plevelovo jezero, samica s 5 mladiči, TČ; 16. 06. 92, Akumulacija Teharje, 45 os., SP;
- Anas acuta*, 11. 04. 92, Šoštanjско jezero, 1 samec, TČ;
- Anas querquedula*, a, 07. 03. 92, Pernica, 1 os., FB; a, 16. 03. 92, Rače, 2 samca, 1 samica, MV; 29. 03. 92, Ig, 20 os., IB; a, 31. 03. 92, Šoštanjско jezero, 1 samec, TČ; 11. 04. 92, Šoštanjско jezero, 2 para, TČ; 15. 05. 92, Komarnik, 1 samec, FJ;
- Anas clypeata*, a, 31. 03. 92, Šoštanjско jezero, 1 par, TČ; 11. 04. 92, Šoštanjско jezero, 2 para, TČ; 10. 05. 92, Ledavsko jezero, 10 os., FB; 16. 06. 92, Rače, par, MV;
- Aythya nyroca*, a, 19. 03. 92, Rače, 10 os., MV;
- Aythya fuligula*, 11. 06. 92, akumulacija Žovnjek, 2 samca, 1 samica, AS;
- Aythya marila*, 03. 01. 92, Ptujsko jezero, 1 samec, MV;
- Clangula hyemalis*, 03. 01. 92, Ptujsko jezero, 5 os., MV;
- Melanitta nigra*, 14. 12. 92, Požeg, 1 os., MV;
- Melanitta fusca*, 03. 01. 92, Ptujsko jezero, ad. samica, MV;
- Bucephala clangula*, 10. 11. 92, Bevke, 1 samec na poplavlji travniku, EV; 26. 12. 92, Vrhniški glinokopi, 3 os., EV;
- Mergus serrator*, 26. 12. 92, Ptujsko jezero, 2 samca, FB;
- Mergus merganser*, 13. 05. 92, Trbojsko jezero, samica+10 ml., še ena samica, PT; 05. 06. 92, Trbojsko jezero, samica z 9 mladiči, PT;
- Pernis apivorus*, 21. 05. 92, Škofljica-Ig, 3 os., DŠ;
- Milvus migrans*, a, 11. 04. 92, Lesce, 1 os., BK; 14. 05. 92, Ljubljana-Koseze, 2 os. krožita, PT; 15. 05. 92, Lesce, 1 os., DŠ; 16. 07. 92, pri Lescah, nekaj dni stara mladiča (gn.), BK;
- Haliaetus albicilla*, 24. 03. 92, Cerkniško jezero, 1 ad., SP; 05. 04. 92, Rače, 1 ad., spet 21. 5., MV;
- Circaetus gallicus*, 21. 05. 92, Požeg, 1 os., spet 6. 6., MV;
- Circus aeruginosus*, a, 23. 03. 92, Koritnice, 1 samec, SP; a, 28. 03. 92, Iška Loka, 2 samca, DŠ+BV; a, 30. 03. 92, Rače, ad. samec, MV; 05. 05. 92, Ig, 1 samica, IB; b, 12. 05. 92, Ig, 1 os. (samica), AS; 25. 05. 92, Ig-Grmez, 1 samica napada škurh gnezdo, AS; 09. 09. 92, Ormož, 1 os. (juv.), FB; c, 13. 09. 92, Hotinja vas, ad. samec, MV;
- Circus cyaneus*, 04. 01. 92, Sestrže, 3 os., MV; 07. 04. 92, Bevke, 1 os., EV; 02. 11. 92, Notranje gorice, 1 os., EV; 05. 12. 92, Cerkniško polje, 1 samec, SP;
- Circus pygargus*, a, 28. 03. 92, Iška Loka, 1 samec, DŠ+BV; 16. 05. 92, Gabrk pri Divači, 1 os., DŠ;
- Circus sp.* 17. 06. 92, Ig-Grmez, 1 os. (pygargus/cyaneus), AS;
- Accipiter gentilis*, 05. 04. 92, Maribor, 1 os. lovi turško grlico BO;
- Aquila chrysaetos*, 01. 03. 92, Vipava, 2 os., IB;
- Pandion haliaetus*, 18. 04. 92, Stol-Zelenica, 1 os., prelet, BK; c, 16. 07. 92, Požeg, 1 os., MV;
- Falco naumanni*, a, 02. 04. 92, okolica Horjula, par (opaz. F Škof), DŠ; 07. 04. 92, Drenov grič, parjenje, EV; 22. 04. 92, okolica Horjula, parjenje nažici, DŠ; 21. 05. 92, Iščica-Ig, 1 samec, 2 samici, DŠ; 25. 07. 92, okolica Ivančne gorice, 6 os., AS;
- Falco tinnunculus*, 22. 02. 92, Ljubljana-Center, 1 os. se oglašja, DŠ; 23. 04. 92, Lipe na Lj. barju, parjenje, DŠ+SJ;
- Falco vespertinus*, a, 27. 04. 92, Drenov grič, 1 samica, DŠ; 02. 05. 92, Ormož, 12 os., MV; 08. 05. 92, Hotiza, par, 10. 5. Skakovci 7 os., FB; 20. 05. 92, Iščica-Ig, 55 os., 21. 5. še 31 os., DŠ; 24. 05. 92, Martinjak-Cerknica, 57 os., DŠ+BV; b, 09. 06. 92, Horjul, ad. samec, DŠ;
- Falco subbuteo*, 07. 04. 92, Bevke, 2 os., EV; 14. 04. 92, Ig-Škofljica, 1 os., spet 31. 5., IB; 29. 04. 92, Brezovica na Lj. barju, 1 os., DŠ; 13. 08. 92, pri Bledu, speljava dveh mladičev, BK; 09. 09. 92, Ormož, 2 os., FB;
- Falco peregrinus*, 20. 04. 92, Koritnice, 1 os., SP; 01. 05. 92, pred Igom, 1 os. lovi pribo, DŠ;
- Lyrurus tetrrix*, 25. 06. 92, Jezerski vrh/Pohorje, 1 samec, 3 samice, FJ;
- Alectoris graeca*, 25. 05. 92, Iški Vintgar, 1 os. poje, DŠ;
- Perdix perdix*, 24. 10. 92, Podova pri Račah, 10 os., FB;
- Coturnix coturnix*, 02. 05. 92, Lipe na Lj. barju, 1 poje, DŠ+BV; a, 02. 05. 92, ob Iščici, 1 os. poje, DŠ+BV;
- Phasianus colchicus*, 26. 09. 92, Poljane pri Mimi peči, samica z 7 mladiči, DŠ;
- Rallus aquaticus*, 08. 02. 92, Ormoško jezero, več os., FB; 14. 11. 92, Ljubljana pri Vrhniku, oglašanje, EV;
- Porzana porzana*, d, 28. 10. 92, Vrhnika, 1 os., DŠ+KK;
- Porzana parva*, 12. 08. 92, Bevke, 1 os., EV;
- Crex crex*, 04. 05. 92, Lipe na Lj. barju, 1 os. poje, pred 20 uro, DŠ;
- Fulica atra*, 06. 12. 92, Bobovek, 2 os., IG;
- Grus grus*, 17. 03. 92, Požeg, 7 ad., 22. 3. 9 os., MV; 11. 06. 92, Rače, 1 os., AS; 01. 11. 92, Lipe na Lj. barju, več os v jati, začetek

novemb., SJ;

Charadrius dubius, a, 16. 03. 92, Rače, 2 os., MV; 03. 05. 92, Gameljne gramoznica, 1-2 para, PT; 06. 05. 92, Trzin, obrtna cona, najmanj 2 para, PT; 15. 06. 92, Peskokop Koren (Krakov. gozd), 1 os., SP; 28. 06. 92, Loka pri Zidanem mostu, par, MG;

Pluvialis apricaria, 01. 04. 92, Parte ob Iščici, 9 os., DŠ; 09. 11. 92, Bevke, 1 os. v jati prib. EV;

Vanellus vanellus, 18. 01. 92, Ptujsko jezero-njive, 1 os., AS; 07. 02. 92, Spodnja Pernica (ribniki), 400 os., FJ; a, 17. 02. 92, Lj. barje-Rudnik, 1 os., DŠ; a, 24. 02. 92, Rače, 4 os., MV; 08. 03. 92, Lesce, jata 19 os., BK; a, 15. 03. 92, Šoštanjsko jezero, 1 par, TČ; 15. 03. 92, Sestrže, 200 os., FB; 21. 03. 92, Ig-Škofljica, 200 os., IB; 01. 11. 92, Notranje gorice, 1 os., EV; 09. 11. 92, Bevke, 80 os., EV; 04. 12. 92, Letališče Postojna, 5 os., SP;

Calidris minuta, b, 29. 05. 92, Sečoveljske soline, 12 os., AS;

Calidris alpina, 01. 11. 92, Notranje gorice, 3 os., EV;

Philomachus pugnax, 07. 02. 92, Sp. Pernica (ribniki), 2 os., FJ; a, 29. 02. 92, Perniško jezero, 7 os., FB; 01. 05. 92, Šoštanjsko jezero, 1 samica, TČ; 30. 05. 92, Ormož-lagune, 21 kadavrov, MV; *Gallinago gallinago*, 30. 01. 92, Ormož-lagune, 1 os., MV; 29. 02. 92, Hraše, 2 os. ob kanalizacij. jarku, BK; 15. 03. 92, Sestrže, 5 os., FB; 03. 10. 92, Loško polje (Zid. most), 1 os., MG;

Scolopax rusticola, 31. 10. 92, Loka pri Zidanem mostu, 2 os., MG; 31. 10. 92, Bori pri Koritnicah, močan prelet, SP; 27. 12. 92, BistricačNaklo, 2 os., 30. 12. 92 1 os., IG;

Limosa limosa, 12. 03. 92, Škocjanski zatok, 3 os., AS; a, 14. 03. 92, Perniško jezero, 1 os., FB;

Numenius phaeopus, 30. 06. 92, Hoče, 1 os., MV;

Numenius arquata, 26. 04. 92, Iška Loka, Samica vali 4 jajca, DŠ; 08. 06. 92, Ig, 11 osebkov (negnezdeči?), IB;

Tringa erythropus, 31. 03. 92, Rače-ribniki, 1 os., plava med racami, FB;

Tringa totanus, 10. 05. 92, Martinjak na Cerkn. jezeru, 1 os. poje, DŠ;

Tringa nebularia, a, 29. 02. 92, Mariborski otok, 1 os., FB; 01. 05. 92, Iščica-Ig, 2 os., DŠ;

Tringa ochropus, 15. 03. 92, Sestrže, 1 os., FB; 24. 08. 92, Komarnik, 3 os., FB;

Tringa glareola, a, 29. 03. 92, Iška Loka, 1 os., DŠ+ŽG; 02. 04. 92, Ig, 2 os., IB; a, 18. 04. 92, Rače, 2 os., 01. 05. 92, Šoštanjsko jezero, 25 os., TČ; MV; 20. 06. 92, Ig/Iščica (pod želez. mostom), 1 os., IB;

Actitis hypoleucos, 17. 05. 92, Brestaniško jezero, 1 os., MG; 11. 07. 92, Draga pri Igu, 2 os., IB; 06. 08. 92, Podpeško jezero, 2 os. na dristavcu, EV;

Larus minutus, 25. 08. 92, Škocjanski zatok, 1 os., AS;

Larus ridibundus, 01. 01. 92, Maribor (Drava), ves januar redno prenočuje 300, FB; 16. 06. 92, Akumulacija Teharje, 35 os., SP; 02. 11. 92, Notranje gorice-Bevke, 320 os., EV;

Larus camus, 10. 10. 92, HE Vrhovo, 30 os., MG;

Larus cachinnans, 01. 05. 92, Podpeč, 3 os., EV;

Larus argentatus, 26. 12. 92, Ptujsko jezero, 1 ad. os., FB;

Sterna caspia, 18. 04. 92, Požeg, 6 os., MV;

Chlidonias niger, 28. 06. 92, Požeg, 3 os., MV; d, 08. 10. 92, Rače, 2 os., MV;

Columba oenas, a, 15. 02. 92, Ig, 2 os., AS; 13. 06. 92, Tinčeva bajta na Pohorju, 1 os., MV; 28. 06. 92, Požeg, 2 os., MV; 01. 11. 92, Ig, 17 os., DŠ;

Columba palumbus, 10. 10. 92, Radeče pri Zid. mostu, 150 os., MG;

Streptopelia decaocto, 15. 03. 92, Zirkovci, v gnezdu vsaj 10 dni star ml., FB;

Streptopelia turtur, a, 29. 03. 92, Ig-Škofljica, 3 os., IB; 04. 05. 92, Lipe na Lj. barju, 5 os., DŠ+SJ;

Cuculus canorus, a, 01. 04. 92, Šentjakob ob Savi, 1 os., JG; p, 04. 04. 92, Pleš pri Zid. mostu, 1 os., MG; 20. 05. 92, Žice, 1 os., rjava varianta, FB;

Otus scops, 11. 04. 92, Lipe na Ljubljanskem barju, 1 os. poje, SJ; 31. 05. 92, Ljubljana-Vič, 1 samec poje-ponoči, DŠ;

Strix aluco, 21. 04. 92, Podlipoglav 3 mlad. obr. v gn. na lov. preži, DŠ+JD; 09. 05. 92, Sv. Ana, 4 mladiči v gnezdu, FB;

Strix uralensis, 19. 04. 92, Sv. Peter (888m), Dvor-Žužemberk, 1 os., DŠ;

Asio otus, 24. 03. 92, Brnik-Vodice, 1 os. na kolu ob cesti; ponoči, DŠ;

Aegolius funereus, 14. 05. 92, Lipanca na Pokljuki, 1 poje, DŠ;

Caprimulgus europaeus, 21. 05. 92, Prošca na Lj. barju, 1 os., DŠ;

Apus apus, a, 27. 04. 92, Maribor, 30 os., FB; 16. 05. 92, Besnica-kamnolom, 6 os., IB;

Alcedo atthis, 05. 04. 92, Ig, 1 os., IB; 30. 08. 92, Rimske Toplice, 1 os. pri izlivu Gračnice, MG;

Merops apiaster, 16. 05. 92, Betanja pri Divači, 16 os., DŠ;

Upupa epops, a, 21. 03. 92, Lesce, 1 os., BK; a, 23. 03. 92, Knežak, 1 os., kasneje snežil, SP; 01. 04. 92, Parte ob Iščici, 1 os., DŠ; a, 12. 04. 92, Zg. Partinje, 1 os., FB; 26. 04. 92, Prošca na Lj. barju, 1 samec poje + še en os., DŠ;

Jynx torquilla, p, 01. 04. 92, Koritnice, 1 os., SP; 02. 04. 92, Ljubljana-Vič, 1 samec poje, DŠ; a, 03. 04. 92, Ljubljana-Tivoli, 1 os., IB; a, 08. 04. 92, Hraše, 1 os.; 12. 4. prvo petje, BK; p, 10. 05. 92, Loško polje, 2 samca, MG; 16. 09. 92, Vrhnika, 1 os., RT+AB; *Picus canus*, p, 18. 03. 92, Ljubljana-Tivoli, 1 os., IB; 30. 03. 92, Zidani most, 1 os., MG; 14. 04. 92, Ljubljana-Koseze, 1 os. kliče in bobna, PT;

Picus viridis, 29. 08. 92, Zidani most, 1 os., MG;

Dryocopus martius, 08. 05. 92, Razkrižje, 1 os., FB;

Dendrocopos major, p, 30. 01. 92, Maribor, prvič bobna, FB;

Dendrocopos minor, 13. 06. 92, Vukovski dol, gnezdi v sadovnjaku, FB; 06. 08. 92, Lokavec pri Rim. toplicah, 1 os., MG;

Galerida cristata, c, 07. 10. 92, Rače, oglašanje, MV;

Lullula arborea, 18. 10. 92, Gračišče, 15 os., IG;

Alauda arvensis, a, 13. 02. 92, Hotinja vas, 4 os., MV; 29. 02. 92, Golovec pri Ljubljani, več os., DŠ; 30. 12. 92, Hoče, 3 os., FB;

Riparia riparia, 01. 05. 92, Podpeč, 1 os. v jati drugih lastovk, EV; 16. 06. 92, Bizeljsko, 5 os. ob steni s čebelarji, PT; c, 24. 08. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, DŠ+BV; 23. 09. 92, Sečoveljske soline, 8 os. ujetih, JG; d, 04. 10. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, JG;

Ptyonoprogne rupestris, 18. 03. 92, Belca pri Mojstrani, 2 os.; snežil, DŠ; 07. 09. 92, Ukanc, 7 os., EV;

Hirundo rustica, a, 30. 03. 92, Rače, 4 os., MV; a, 07. 04. 92, Lesce, 2 os., BK; 09. 05. 92, Lipe na Lj. barju, 3 jajca v gnezdu, SJ; d, 07. 10. 92, Vrhniški glinokopi, 2 os., EV; d, 11. 10. 92, Ljubljana, 2 os., IB; d, 19. 10. 92, Vrhnika, 2 os., DŠ;

Delichon urbica, a, 14. 03. 92, Sečoveljske soline, 2 os., DŠ+JG; a, 10. 04. 92, Hotinja vas, 1 os., MV; 24. 04. 92, Ljubljana-Bežigrad (Gl. plošč.), <15 os. v gn. koloniji, DŠ;

Anthus campestris, 01. 05. 92, Šoštanjsko jezero, 1 os., TČ;

Anthus trivialis, d, 10. 02. 92, Kamnica pri Mariboru, 1 os. ujet, FB; a, 05. 04. 92, Ob Iški, 1 samec poje, DŠ;

Anthus pratensis, 04. 01. 92, Sestrže, 1 os. med vriskaricami, MV; 08. 01. 92, Loka- Drav. polje, 1 os., MV; c, 01. 10. 92, Hotinja vas, 20 os., MV; 08. 10. 92, Dravsko polje, višek preleta; 2000 os. čkm2, MV; 31. 10. 92, Vransko, 17 os., 30. 12. 92, Čeplje 1 os., NK;

Anthus cervinus, 01. 05. 92, ob Iščici, 1 os., DŠ;

- Motacilla flava*, a, 29. 03. 92, Škofljica-Ig, 1 os. leti, DŠ+ŽG; a, 09. 04. 92, Požeg, 9 os., MV;
- Motacilla cinerea*, 06. 03. 92, Ljubljana-Vič, 1 os., DŠ; 28. 12. 92, Žužemberk, 1 os., DŠ;
- Motacilla alba*, a, 10. 02. 92, Hotinja vas, 2 os., MV; a, 29. 02. 92, Studence pri Ponikvi, 1 os., TČ; 01. 03. 92, Ljubljana-Vič, 1 os.; T=-1 zjut., +18 podnevi, DŠ; a, 19. 03. 92, Zidani most, 2 os., MG; 11. 12. 92, Rače, 1 os., MV;
- Bombycilla garrulus*, b, 17. 04. 92, Maribor, 130 os. (pojoči), 23. 4. 8 os., MV;
- Cinclus cinclus*, 12. 05. 92, Bresterniški potok, gnezdo z jajci, FB;
- Troglodytes troglodytes*, 08. 02. 92, Ormož-lagune, 15 os., FB; c, 07. 10. 92, Požeg, 1 os., MV; 13. 11. 92, VidemčPtuj, potok Studenčnica, 20 os., FB;
- Prunella modularis*, 28. 03. 92, Ob Iški na Lj. barju, se jih več oglašča, DŠ+BV, c, 27. 09. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, PG; 09. 10. 92, Šembrelje, 303 os. ujeti !!, BL;
- Luscinia luscinia*, c, 05. 08. 92, Vrhnika, 1 ad. ujet, BL; 05. 08. 92, Duplek pri Mariboru, 1 os. ujet, RK; d, 13. 09. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, RT+AB;
- Luscinia megarhynchos*, 05. 04. 92, ob Iški na Lj. barju, 1 os. ujet, SK; a, 09. 04. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, BL; 28. 04. 92, Ljubljana-Center, 1 samec poje DŠ; d, 14. 09. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, PG;
- Luscinia svecica*, c, 05. 08. 92, Vrhnika, 1 juv. ujet, BL; 09. 08. 92, Škofljica-Ig, 1 juv. ujet, JD; 29. 08. 92, Cerknjsko jezero, 6 os. ujetih, JG; 22. 09. 92, 1 os. ujet, Sečoveljske soline, JD; d, 25. 09. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, BL;
- Phoenicurus ochrurus*, 19. 01. 92, Godovič, 1 os., PG; a, 15. 03. 92, Šoštanjsko jezero, 1 samec, TČ; p, 15. 03. 92, Hotinja vas, 1 os., MV; a, 17. 03. 92, Žice, 1 os., FB; 22. 03. 92, Preloge pri Slov. Bistrici, 1 os., DŠ; a, 31. 03. 92, Lesce, par, BK; d, 17. 10. 92, Šoštanjsko jezero, 2 os., TČ; 09. 12. 92, Hotinja vas, 1 os., MV;
- Phoenicurus phoenicurus*, a, 07. 04. 92, Hraše, 1 os., BK; 07. 04. 92, Zali log pri Železnikih, 1 samec, SK; a, 08. 04. 92, Maribor, 1 samec, MV; a, 18. 04. 92, Jakobski dol, 1 os. poje, FB; a, 01. 05. 92, Studence pri Ponikvi, 1 samec poje, TČ; 11. 10. 92, Vrhnika, 1 ad. ujet, JG; 15. 10. 92, Koritnice, 4 os., prelet, SP; Saxicola rubetra, a, 14. 04. 92, Ig, 1 os., IB; a, 27. 04. 92, Sp. Ščavnica, več os., FB; a, 01. 05. 92, Šoštanjsko jezero, 6 os., TČ; b, 11. 05. 92, Šoštanjsko jezero, 1 os., TČ; 24. 08. 92, Jurovski dol-Žice, močan prelet, FB; d, 26. 09. 92, Šembrelje, 2 os. ujeta, BL; d, 04. 10. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, JG;
- Saxicola torquata*, a, 04. 03. 92, Hotinja vas, par, MV; 10. 03. 92, Logatec, 1 samec, T=-2, 6 oC, DŠ; a, 15. 03. 92, Šoštanjsko jezero, 1 samica, TČ; 16. 05. 92, Loško polje, par, MG; d, 17. 10. 92, Šoštanjsko jezero, 1 samec, TČ; 05. 11. 92, Fram, 1 os., MV; d, 20. 11. 92, Vrhnika-Brezovica, 1 os., DŠ;
- Oenanthe oenanthe*, 27. 03. 92, Iška Loka, 1 samica; <10 cm snega, DŠ; a, 09. 04. 92, Hrašeč-Studenčnice, 1 os. na njivi, BK; a, 18. 04. 92, Rače, 3 os., MV; c, 22. 08. 92, Rače, 1 os., MV; 02. 09. 92, Ig, 5 os. -selitev, IB;
- Turdus torquatus*, 20. 04. 92, Pašniki pri Koritnicah, 1 os., SP; d, 14. 10. 92, Pesek (Pohorje), 1 os., FB;
- Turdus pilaris*, 08. 02. 92, Ormož, 100 os., FB; 09. 05. 92, Lipe na Lj. barju, 2 gnezdi z jajci, DŠ+SJ; 02. 10. 92, Hotinja vas, 3 os., MV;
- Turdus philomelos*, 11. 01. 92, Hraše, do 10. 2. 1 os., BK; a, 04. 02. 92, Ptujsko jezero, 1 os., LB; a, 29. 02. 92, Rače, 1 os., ujet, MV; a, 25. 03. 92, Šoštanjsko jezero, 1 os., TČ;
- Turdus iliacus*, 22. 03. 92, Požeg, 30 os., FB; c, 12. 09. 92, Maribor, 1 os., FB; 12. 10. 92, Ljubljana-Koseze, 1 os., PT; 31. 10. 92, Šturmavec, 1 os., FJ; 05. 11. 92, Godovič, 2 os. ujeta, PG;
- Cisticola juncidis*, 24. 04. 92, Ankaran, 1 os. poje, AS+IG;
- Locustella naevia*, 29. 04. 92, Notranje gorice, 1 poje, DŠ; c, 26. 07. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, PČ; 23. 09. 92, Sečoveljske soline, 1 os. ujet, JD; 02. 10. 92, Kamnica pri Marboru, ujet 1 os., FB; d, 02. 10. 92, Kamnica pri Mariboru, 1 os. ujet, FB;
- Locustella fluviatilis*, 13. 05. 92, Robidnice na Lj. barju, 1 samec poje, DŠ; 16. 05. 92, Pragersko, 1 os. ujet, IV; 02. 08. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, BL;
- Locustella luscinioides*, 26. 04. 92, Cerknjsko jezero, 1 os. ujet, JG; a, 29. 04. 92, Ormož, 3 os. ujeti, IV; 02. 09. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, BL; 11. 09. 92, Cerknjsko jezero, 2 os. ujeta, JG; 22. 09. 92, Sečoveljske soline, 1 os. ujet, JG;
- Acrocephalus melanopogon*, 26. 07. 92, Ormoško jezero, 2 ujeti, FB; c, 30. 09. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, PG; 01. 10. 92, Dravogrsko jezero, 1 ujeta, FB; d, 24. 10. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, DŠ+KK;
- Acrocephalus schoenobaenus*, 08. 04. 92, Vrhnika, 1 os., ujet, BL; a, 08. 04. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, BL; 26. 04. 92, Cerknjsko jezero, 1 os. ujet, JG; a, 27. 04. 92, Pragersko, 1 os. ujet, IV; c, 20. 07. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, TT+KP; d, 22. 10. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, DŠ;
- Acrocephalus palustris*, a, 02. 05. 92, Hraše, 1 os., BK; a, 05. 05. 92, Prošca na Lj. barju, 1 os. poje, DŠ; 26. 09. 92, Ormož, 1 os. ujet, IV; d, 28. 09. 92, Vrnika, 1 os. ujet, PG;
- Acrocephalus scirpaceus*, 26. 04. 92, Cerknjsko jezero, 1 os. ujet, JG; a, 27. 04. 92, Pragersko, 1 os. ujet, IV; 09. 05. 92, Vrhnika, 2 samca pojeta, DŠ+BV; c, 23. 07. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, TT+KP; 26. 07. 92, Ormoško jezero, ujet 6 let star osebek, FB; d, 26. 10. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, DŠ+KK;
- Acrocephalus arundinaceus*, 11. 05. 92, Šoštanjsko jezero, 1 os. poje, TČ; b, 13. 05. 92, Ig, 1 os. poje, AS; 16. 09. 92, Sečoveljske soline, 2 os. ujeta, IV; d, 23. 09. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, BI;
- Hippolais icterina*, 27. 04. 92, ob Iščici, 1 os. ujet, BV; 24. 05. 92, Martinjak na Cerk. jezeru, 1 os. ujet, DŠ+BV; b, 16. 06. 92, Ig-Grmez, ob Iščici, 1 os. poje, AS; c, 21. 07. 92, Vrhnika, 1 ad. ujet, TT+KP; c, 26. 07. 92, ob Iščici, 1 os. ujet, BV; 26. 09. 92, Ormož, 1 os. ujet, IV; d, 01. 10. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, PG;
- Hippolais polyglotta*, a, 05. 05. 92, Sečoveljske soline, 1 os. ujet, JD; 16. 05. 92, Gabrk pri Divači, 1 os. poje, DŠ; 18. 05. 92, Jermance pri Knežaku, 1 samec poje, SP; 02. 08. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, BL; 20. 08. 92, Sečoveljske soline, 3 os. ujeti, JD;
- Sylvia nisoria*, 02. 05. 92, Sestrže, 1 os. ujet, IV; a, 03. 05. 92, Lipe na Lj. barju, 1 samec poje, SJ; 05. 05. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, PČ; 09. 05. 92, Ljubljans. barje-Kozletjeva goš, 1 os. poje, IB; 25. 07. 92, Ormoško jezero, 1 ujeta, FB; 22. 08. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, BM+DŠ;
- Sylvia curruca*, 31. 05. 91, Ljubljana-Žale, 1 os. poje, DŠ; 18. 04. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, PČ; 21. 04. 92, ob Iščici, 2 os. ujeta, BV; 04. 05. 92, Maribor, močan prelet, FB; b, 26. 05. 92, Ig, 1 os. poje, AS; c, 30. 07. 92, Kamnica pri Mariboru, 1 os. ujet, FB; 01. 08. 92, Bevke, 1 os. ujet, RT; c, 06. 08. 92, Vrhnika, 1 ad. ujet, BL; d, 01. 10. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, PG; d, 11. 10. 92, ob Iščici, 2 os. ujeta, BV;
- Sylvia communis*, a, 18. 04. 92, Zirkovci pri Mariboru, 1 os. ujet, RK; p, 20. 04. 92, Požeg, 2 samca, MV; 21. 04. 92, ob Iščici, 1 os. ujet, BV; a, 26. 04. 92, Parte ob Iščici, 1 samec poje, DŠ; a, 27. 04. 92, Pragersko, 1 os. ujet, IV; d, 23. 09. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, BI;
- Sylvia borin*, a, 02. 05. 92, ob Iščici, 1 os., ujet, BV; 02. 05. 92, ob Iščici, 3 os. ujeti, BV; 13. 10. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, JG;
- Sylvia atricapilla*, 24. 03. 92, Ljubljana-Vič, 1 samec poje, DŠ; a, 29. 03. 92, Šentjakob ob Savi, 2 os. ujeta, JG; a, 01. 04. 92, Maribor, 1 os., FB; 29. 10. 92, Vrhnika, 1 samica ujeta, DŠ+KK; d,

31. 10. 92, Vrhniški glinokopi, 1 samica, EV;
Phylloscopus bonelli, 18. 04. 92, južno poboč. šmarnogorske Grmad, 1 os. poje, PT; 19. 06. 92, Belca pri Mojstrani, poje 1 os., DŠ;
Phylloscopus sibilatrix, a, 09. 04. 92, Vrhnika, 2 os. ujeta, BL; 10. 04. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, BL; 21. 07. 92, Ob Iščici, 1 os. ujet, BV; c, 24. 07. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, TT+KP;
 d, 29. 09. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, PG;
Phylloscopus collybita, a, 25. 03. 91, Lesce, 1 os., BK; a, 29. 02. 92, Rače, 1 os., MV; a, 29. 02. 92, Pragersko, 1 os. ujet, IV; a, 01. 03. 92, Vipava, 1 os., IB; a, 08. 03. 92, Šoštanjsko jezero, 1 os., TČ; 12. 03. 92, Ljubljana-Center, 1 os. poje, DŠ; 03. 11. 92, Ormož, 4 os. ujeti, IV; 10. 12. 92, Hotinja vas, 1 os., MV; 26. 12. 92, Nova gorica, 1 os. ujet, BD;
Phylloscopus trochilus, a, 02. 04. 92, Ljubljana-Vič, 1 os. poje, DŠ; a, 09. 04. 92, Maribor, 1 os. poje, MV; c, 06. 08. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, BL; d, 14. 10. 92, ob Iščici, 1 os. ujet, BV; d, 20. 10. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, DŠ;
Regulus regulus, p, 09. 02. 92, Ljubljana-Rožnik, 1 poje, DŠ; 07. 12. 92, Ljubljana-Vič, 1 os., DŠ;
Regulus ignicapillus, 05. 04. 92, Ob Iški na Lj. barju, 1 os. ujet, SK; 09. 04. 92, Beltinci (grajski park), 1 os. poje, FB; b, 10. 05. 92, Cerknjsko jezero, 1 os. ujet, BV; 05. 11. 92, Godovič, 1 os. ujet, PG; 09. 11. 92, Kamnica pri Mariboru, 1 os. ujet, FB;
Muscicapa striata, d, 17. 09. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, RT+PČ; d, 05. 10. 92, Rače, 1 os., MV;
Ficedula parva, 25. 05. 92, Iški Vintgar, 1 os. poje, DŠ;
Ficedula albicollis, 31. 05. 92, Šentjur pri Celju, 1 os., MG;
Ficedula hypoleuca, a, 18. 04. 92, Rače, 1 samec, MV; a, 30. 04. 92, Iščica-Ig, 1 samec, DŠ; 02. 05. 92, ob Iščici, 1 os. ujet, BV; a, 10. 05. 92, Požeg, 1 os. ujet, IV; c, 13. 08. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, IV; 10. 09. 92, Ljubljana-Tivoli, 1 os., IB; d, 18. 09. 92, Vrhnika, 1 ad. ujet, IV;
Panurus biarmicus, c, 13. 10. 92, Vrhnika, 2 os. ujeta, JG; 19. 10. 92, Sečoveljske soline, 5 os. ujetih, JD; d, 24. 10. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, DŠ+KK, 03. 11. 92, Ormož, 4 os. ujeti, IV;
Aegithalos caudatus, 21. 06. 92, Besnica, 32 os. v jati, IB; 15. 12. 92, Kocjančiči, 3 jate, IG;
Parus cristatus, 23. 02. 92, Bresterniško jezero, 1 os., BO;
Parus caeruleus, 18. 12. 92, Movraž, 2 os., IG;
Parus major, 12. 12. 92, Žužemberk, obročkanih 132! os. ob krmilnici!!!, DŠ+BM;
Certhia familiaris, 01. 03. 92, Grmada (898nm)-Polh. Dolomiti, 1 os. poje, DŠ;
Remiz pendulinus, 29. 03. 92, Škofljica-Ig, 1 os., DŠ+ŽG; 22. 04. 92, Šentjakob ob Savi, gnezdo v delu, JG; 07. 06. 92, ob Iščici, mladiči zapustijo gnezdo, DŠ+BV; 08. 07. 92, Ljubljana-Vič, 7 os., DŠ; 27. 09. 92, ob Iščici, 1 os. ujet, BV; c, 05. 10. 92, Rače, 1 os., MV; 29. 10. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, DŠ;
Oriolus oriolus, a, 27. 04. 92, Sp. Ščavnica, 1 os. poje, FB; 31. 08. 92, Iška, 1 os., PČ;
Lanius collurio, a, 27. 04. 92, Sp. Ščavnica, 1 os., FB; a, 29. 04. 92, Brezovica na Lj. barju, 1 samec, DŠ; a, 01. 05. 92, Hraše, 1 os., tudi poje, BK; a, 01. 05. 92, Šoštanjsko jezero, 1 samec, TČ; d, 28. 09. 92, Vrhnika, 1 os. ujet, PG;
Lanius senator, 16. 05. 92, Gabrk pri Divači, 1 os., DŠ;
Lanius minor, 15. 06. 92, Vukovski dol, obročkanih 5 ml. v gnezdu, FB;
Lanius excubitor, 23. 02. 92, Ig, 1 os., IB; c, 19. 09. 92, Rače, 1 os., MV; a, 12. 10. 92, Zrkovci pri Mariboru, 1 os. ujet, VM; c, 15. 10. 92, Ig, 1 os., AS; 24. 10. 92, Notranje gorice, 2 os., EV; 14. 11.

92, Šoštanjsko jezero, 1 os., tudi 12. 12. 92, TČ;
Garrulus glandarius, 19. 09. 92, Ljubljana, v zraku 25 os., IB;
Corvus frugilegus, b, 12. 04. 92, Ig, 1 os., AS; b, 28. 05. 92, Rače, 1 os., MV; c, 06. 10. 92, Rače, 1 os., MV; 05. 12. 92, Naklo, 1 os., IG;
Corvus corone, 12. 04. 92, Maribor, 1 os. med sivimi vranami, BO; 04. 08. 92, Ledava, 4 os., FJ; 05. 12. 92, Naklo, 1 os., IG;
Corvus corax, 04. 01. 92, Sestrže, 2 os., MV; 04. 04. 92, Maribor, par obrn. let, 17. 5. Vitanje 4 os., FB; 30. 06. 92, Lipe na Lj. barju, 11 os., DŠ;
Sturnus vulgaris, p, 17. 02. 92, Lesce, 4 os., petje, BK; 18. 02. 92, Ljubljana (PMS), 3 os., pri -3 stopinjah!, DŠ; a, 24. 02. 92, Rače, 1 os., MV; a, 08. 02. 92, Ljubljana-Ižanska c., 2 os., DŠ;
Fringilla montifringilla, 22. 01. 92, Hotinja vas, 450 os., še 23. 1., MV; 19. 04. 92, Ljubljana-Rožnik, par. samec poje, PT;
Serinus serinus, 18. 02. 92, Obrije pri Lj., 7 os., DŠ; p, 23. 03. 92, Maribor, prvo petje, FB; 05. 04. 92, Maribor, jata 80 os., BO; 14. 10. 92, Limbuš pri Mariboru, 14. in 15. 10. 300 os., FB;
Acanthis flammea, 27. 02. 92, Blejska koča na Pokljuki 1633 nm, 1 os., DŠ;
Loxia curvirostra, 07. 03. 92, Golovec pri Ljubljani, 6 os. ujetih, JG; 15. 11. 92, Godovič, 7 os. ujetih, PG;
Carpodacus erythrinus, 18. 06. 92, Ig-Škofljica, 3 os., AS; 10. 08. 92, Cerknjsko jezero, 1 samica ujeta, BL;
Coccothraustes coccothraustes, 29. 02. 92, Beltinci, 20 os., BB;
Emberiza cirius, 14. 03. 92, Sečoveljske soline, 1 os. poje, DŠ+JG; 02. 10. 92, Kamnica pri Mariboru, ujeta samec in samica, FB;
Emberiza cia, 18. 03. 92, Belca pri Mojstrani, 1 os., se oglašja, DŠ;
Emberiza hortulana, 16. 05. 92, Gabrk pri Divači, 1 os. poje, DŠ;
Emberiza schoeniclus, 29. 03. 92, Ig-Škofljica, 1 os., IB; 29. 03. 92, Škofljica-Ig, 1 os. leti, DŠ+ŽG; 25. 04. 92, Črna vas na Lj. barju, 1 os. ujet, BV; 15. 05. 92, Zg. Pernica (ribnik), 1 samec poje, FJ

Andrej Sovinc, Pod kostanji 44, 61000 Ljubljana
 Dare Šere, Langusova 10, 61000 Ljubljana

Prikaz knjige

Books review

Lexicon ornitologicum Histriae Slovenicae
(Goran Filipi)
Zgodovinsko društvo za južno Primorsko,
Koper 1993

V zbirki *Annales* je lansko leto izšla za slovenske razmere nenavadna knjižica: Ornitološki slovar slovenske Istre, ki ga je napisal jezikoslovec Goran Filipi. Delce sestavljajo: uvod v slovenskem, hrvaškem in italijanskem jeziku, slovar in stvarna kazala ljudskih, znanstvenih, slovenskih, hrvaških in italijanskih imen, končuje pa z bibliografijo.

Vse, kar moramo o tem slovarju vedeti, najdemo v uvodu. Slovar je nastal kot anketa, pri čemer je bilo v slovenski Istri v 21 krajih izprašanih okoli 70 ljudi. Govorci slovenskih narečij so bili izprašani v krajih Brezovica, Dekani, Dragonja, Gračišče, Korte, Kubed, Malija, Marezige, Plavje, Pobegi, Prade, Sočerga, Škofije in Šmarje, govorci istrobeneškega italijanskega dialekta pa v krajih Bertoki, Bivje, Izola, Koper, Lucija, Piran in Strunjan.

Zbranih je bilo okoli 200 ljudskih imen ptičjih vrst, "ki so v slovenski Istri stalne ali pa se dokaj redno pojavijo ob določenem času".

Slovar je namenjen tako jezikoslovcem kot ornitologom. Jezikoslovec, pravi avtor, bo v slovarju našel gradivo za fonetično-fenološke, leksikološke in morfološke raziskave, slavist za slovenske govore v Istri, romanist pa za istrobeneške. Za ornitologe pravi, da imajo neredko hude težave z informatorji, ki latinskih imen seveda ne poznajo, slovenska strokovna imena pa v glavnem slabo poznajo. Ornitologi lahko takšno namembnost vsekakor prepoznamo kot nekaj hvalevrednega.

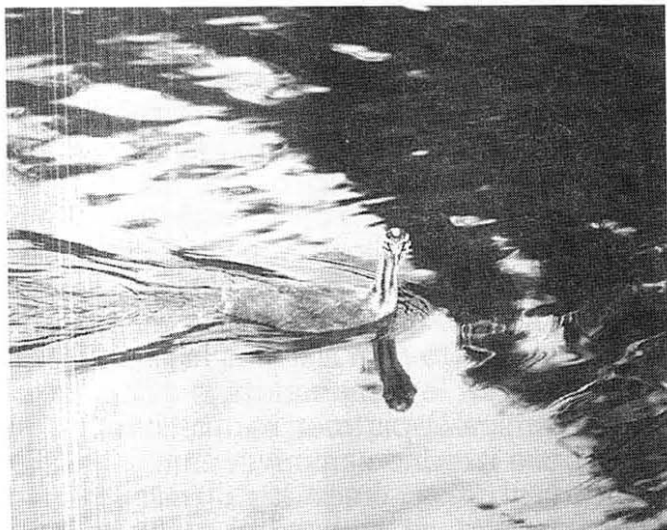
In kaj se lahko iz tega osupljivo pristnega slovarja naučimo, čemu se lahko čudimo in

kakšne pomisleke nam morebiti vzbuja? Za ponirke, bobnarice, žagarje, galebe (z izjemo rumenonogega), detle, cipe, srakoperje, trstnice (z izjemo rakarja), sinice (z izjemo istrobeneškega za močvirsko sinico), ljudje ne poznajo vrstnih imen, čemur se lahko ob nekaterih zlahka prepoznavnih različnostih le čudimo. Po drugi strani pa se najdejo vrstna imena za nekatere nedvomno redko pojavljajoče se vrste, kot za rjavega škarnika (galinel), ki ga je izprašanec nedvomno zamenjal za kragulja, ki ima takšno ime v istrobeneškem narečju. Ime morska lastovka se v Marezigah uporablja tako za navadno čigro kot za črnega hudournika, kar je komaj verjetno. Veliki skovik kljub pogostosti in lahki odkrivnosti v slovenski Istri nima svojega imena, pravijo mu čuk ali sova in ga od čuka dejansko ne ločijo, misleč (to sem slišal na lastna ušesa), da ima čopke le samec in da je čuk potem-takem samica. Popis imen nam odkriva nekaj favnistično izredno zanimivih namigov. Tako zvedemo tudi nekaj takega, kar do sedaj ni bilo poznano, npr., da se severni dular ustavlja na preletu tudi na naši obali, saj mu tako v Kopru kot v Izoli pravijo skoridor, kar je sicer istrsko-beneški izraz. Ohranja pa nam popis tudi nekaj zelo lepih slovenskih imen, kot je železnik za vodomca (Dekani), škrlj za hudournika (Sočerga), dršč za drozge (povsod), slamar za rakarja (v večih krajih). Seveda pa je velikokrat očitna močna medsebojna povezava, zlasti naslonitev slovenskega imena na istrsko-beneško, kot npr. parašuloto postane perušulinček, kar pomeni plavček.

Avtorju Antonu Filipiju smo lahko le hvaležni za opravljeno zahtevno pionirsko delo, ki ga je opravil znanstveno brez dvoma korektno in z veliko posluha za odkrivanje filigranskih razlik med imeni, kar pa je hkrati največja draž takšnega truda. Ni kaj, po izidu ornitološkega leksikona slovenske Istre komaj čakamo na leksikone preostalih slovenskih pokrajin. Če lahko ornitologi k temu kaj prispevamo, potem je tudi ta zapis lahko vzpodbuda za zbiranje ljudskih imen v domačem kraju. *Iztok Geister*

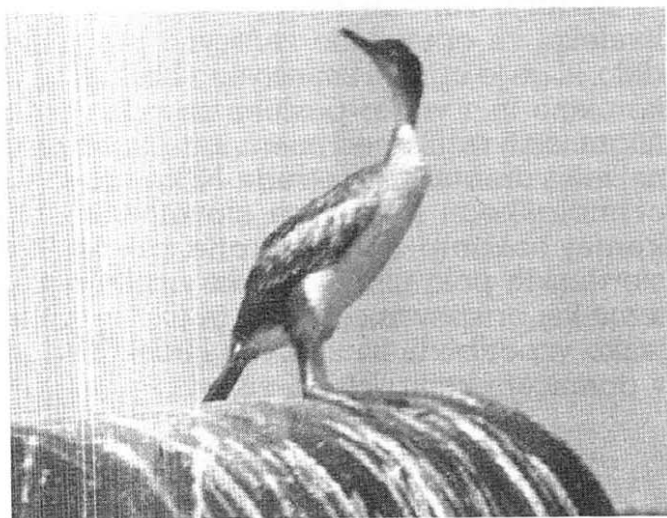
Skrivnostna fotografija

Mystery photograph

Katera vrsta je to?
Identify the species!

Ni posebno težko uganiti, da je na skrivnostni fotografiji iz 63. številke ACROCEPHALUSA upodobljen kormoran, toda kateri: veliki (*Phalacrocorax carbo*) ali mali, imenovan pogosteje vranjek (*P. aristotelis*)? Ko bi se na fotografiji videlo okolje, da je ptica fotografirana na reki ali jezeru, odločitev ne bi bila težka, saj je vranjek izrazito morska ptica, v nasprotju s kormoranom, ki je tudi

Skrivnostna fotografija št. 63: Vranjek *Paristotelis* (I. Geister)
Mystery photograph No. 63: Shag *P. aristotelis* (I. Geister)

sladkovodna ptica; ta ne samo da počiva, marveč tudi gnezdi na drevju.

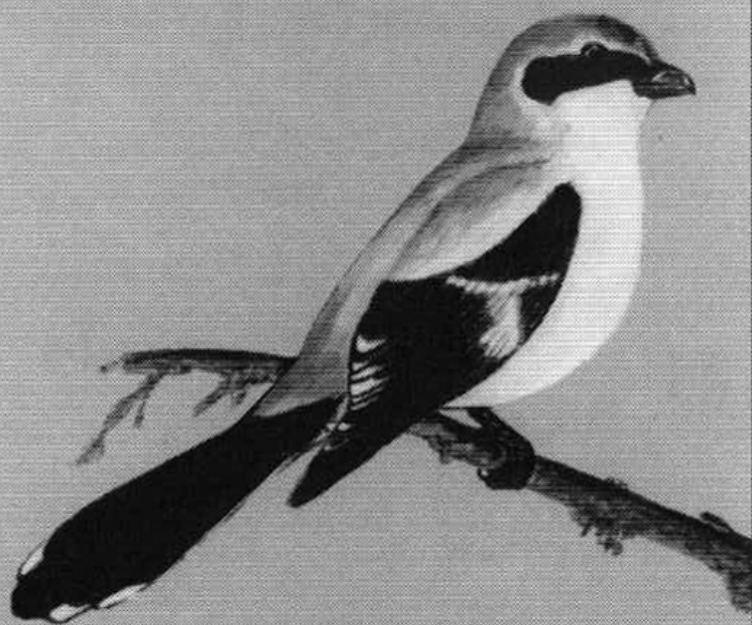
V primeri z vranjekom daje kormoran vtis močnejše in nekoliko večje ptice, k čemur prispeva svoje tudi daljši in debelejši vrat, ki nosi bolj stasito in zato bolj opazno glavo. Tudi kljun je bolj trikoten in je zato videti daljši. Še najbolj odločilen vtis pa naredi drža, ki je pri kormoranu kar se da pokončna, pri vranjeku pa vendarle dovolj poševna, pri čemer govorim seveda o sedenju. Posebno problematični so mladostni osebki, in po kontrastni obarvanosti sodeč gre v našem primeru za prav takšen prvoleten ali morda drugoleten osebek (posnetek je namreč nastal avgusta). Ptica je po hrbtni strani prevladujoče rjava (s temnejšo glavo na hrbtu) in opazno svetla po trebušni strani. Na peruti zarisujejo beli krovci kontrastno svetlo črto. Takšne črte nimata niti kormoran niti vranjek nominatne podvrste, ki sta si sicer v mladostnem perju zelo podobna. Kdor ne verjame, naj pogleda v Harrisonov "the best" priročnik za morske ptice (str. 111). Ali je na naši skrivnostni fotografiji potemtakem sploh kateri od teh dveh kormoranov?

Takšno opazno svetlo krovno črto imajo mladostni osebki sredozemske podvrste vranjeka (*P. aristotelis desmarestii*). Nedavno tega (april 1993) je D. S. Flamm v *British Birds* podrobno nanizal drobne, tipične in atipične razlike med obema rasama, sredozemsko in nominatno. Nanašajo se na potrebušje, ki naj bi bilo pri sredozemski podvrsti svetlejšje in bolj kontrastno, kar velja tudi za krovno črto, na kljun, ki naj bi bil pri sredozemski podvrsti daljši in tanjši, in na noge, ki naj bi bile pri tej podvrsti bolj rdečkaste, to je mesnate barve. Vendar je na žalost pri zanesljivosti tako, da je nominatna podvrsta v pogledu obarvanosti zelo variabilna, kar pomeni, da je prepoznavna mladostnega sredozemskega vranjeka zunaj domicilnega območja nemogoča.

Naš vranjek je bil fotografiran avgusta 1990 blizu Porata v Istri. Posnetek je nastal iz vode, tako da je fotograf vehementno odganjajoč se z nogami zibajoče držal fotografski aparat nad vodo. Vranjek se namreč plavalcev na svojem stalnem počivališču ni bal. Do sode je plavalec prihitotapil fotografski aparat v plastičnem otroškem čolnicu. *Iztok Geister*

Andrej
Sovinc

ZIMŠKI ORNITOLOŠKI ATLAS SLOVENIJE

Tehniška založba Slovenije

V knjigi so predstavljeni rezultati zimskega kartiranja ptic, ki so ga opravili člani Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije v zimah 1979/80-1992/93. Projekt Zimskega ornitološkega atlasa Slovenije, ki je del Evropskega ornitološkega atlasa, je delo 150 ljudi; zajel je popis ptic v 240 kvadrantih 10-kilometrskega rastra, na katere je razdeljena Slovenija. Pozimi je bilo pri nas ugotovljenih 192 ptičjih vrst; vsaka je predstavljena z distribucijsko karto in poljudnim besedilom. V posebni tabeli je število kvadrantov, v katerih je bila ugotovljena; ocenjena sta velikost in gibanje prezimujoče populacije; označen je status vrste v gnezditvenem in negnezditvenem času. Knjigo bogatijo izvirne risbe ptic v zimskem perju.

Knjigo lahko naročite na društven naslov. Za člane društva posebno ugodna cena: 8.220 SIT. Plačate jo lahko na 5 obrokov. **The Atlas of wintering birds in Slovenia** has just come out. You can order the book by the editor's house: *Tehniška založba Slovenije, Lepi pot 6, 61000 Ljubljana, Slovenija*. Price: 123 DEM + p. & p.

Iskala sva gnezdečega rdečenogega martinca, ki nam je prejšnje leto na drugem koncu Cerknškega jezera prvič priznal, da je gnezdil na slovenskih tleh, saj so odkrili speljane mladiče, a se je leto pozneje zaradi visoke in pozne vode s Pogreščakov umaknil. Kam drugam, sva sklepala, kot na pas domnevne zemlje sredi neizmernih voda Cerknškega jezera. In res sva kmalu zatem, ko sva stopila na trdna tla in splasila nekaj gnezdečih mlakaric in skrivnostno pritajenih kozic, zagledala v zraku frfotavi obredni ples rdečenogega martinca, ko je pojoč razkazoval široko nasmevano belino svojih peruti...

Knjigo lahko naročite na avtorjev naslov. Za člane društva posebno ugodna cena: 3.000 SIT.

zagovori narave

IZTOK GEISTER

VSEBINA**CONTENTS**

- Prvo opazovanje črne njorke *Cephus grylle* 69 First observation of Black Guillemot *Cephus grylle* in Slovenia (I. Božič, B. Štumberger)
- Selitev plašice *Remiz pendulinus* prek 73 Migration of the Penduline Tit *Remiz pendulinus* Slovenije - novi dokazi za vzhodno selitveno over Slovenia - new evidence confirming its pot (D. Šere) eastern migration route (D. Šere)
- Iz ornitološke beležnice: 97 From the ornithological notebook:**
Ardea purpurea, Anser a. rubrirostris, Aix galericulata, Anas querquedula, Circus aeruginosus, Circaetus gallicus, Falco peregrinus, F. tinnunculus, Lagopus mutus, Crex crex, Strix uralensis, Aegolius funereus, Upupa epops, Sylvia communis, Lanius senator, Carduelis carduelis X Acanthis canabina
- Ornitološka kronika za leto 1992 102 Ornithological chronicle 1992 (A. Sovinc, D. Šere)
- Prikaz knjige: Lexicon ornitologicum 107 Books review: Lexicon ornitologicum Histriae Histriae Slovenicae
- Skrivnostna fotografija 108 Mystery photograph

Fotografija na naslovnici: Plašica *Remiz pendulinus* (D. Šere)

Front cover: Penduline Tit *Remiz pendulinus* (D. Šere)

Risbe na strani 72: ledni viharnik in njorke (P. Snow)

Drawings on page 72: Fulmar and Auks (P. Snow)